

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2011-2012) – Nr. 3-A
ingediend op 1 december 2011 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2012

Beleidsbrief
Bestuurszaken 2011-2012

Beleidsbrief
Binnenlands Bestuur 2011-2012

Beleidsbrief
Inburgering en Integratie 2011-2012

Beleidsbrief
Toerisme 2011-2012

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken,
Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Fatma Pehlivan
en de heren Ward Kennes, Kurt De Loor en Lieven Dehandschutter
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Fatma Pehlivan;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

15 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2: Amendementen

12-A (2010-2011) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

13 (2011-2012) – Nr. 1 en 2: Toelichtingen bij de begroting

14 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

16 (2011-2012) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

1311 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1312 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1313 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

1314 (2011-2012) – Nr. 1: Beleidsbrief

INHOUD

I.	Toelichting over de nieuwe begrotingsstructuur ingevolge de toepassing van het Rekendecreet.....	6
II.	Beleidsdomein Inburgering en Integratie.....	8
1.	Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	8
1.1.	Uitgavenbegroting 2012	8
1.2.	Beleidsbrief Inburgering en Integratie.....	9
1.2.1.	Langetermijnvisie en strategie	9
1.2.2.	Meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in de samenleving	9
1.2.3.	De doelmatigheid van het aanbod verder verbeteren	11
1.2.4.	De efficiëntie en effectiviteit van het beleid verhogen.....	14
1.2.5.	Coördinatie en systematische opvolging	15
2.	Bespreking.....	16
2.1.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden.....	16
2.1.1.	Tussenkomst van mevrouw Fatma Pehlivan	16
2.1.2.	Tussenkomst van mevrouw Khadija Zamouri	17
2.1.3.	Tussenkomst van de heer Willy Segers.....	18
2.1.4.	Tussenkomst van de heer Bart Caron	18
2.1.5.	Tussenkomst van de heer Ward Kennes.....	20
2.1.6.	Tussenkomst van de heer Joris Van Hauthem.....	22
2.1.7.	Tussenkomst van mevrouw Annick De Ridder.....	23
2.2.	Antwoorden van de Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.....	23
3.	Motie van aanbeveling	26
4.	Indicatieve stemming	26
III.	Beleidsdomein Binnenlands Bestuur	27
1.	Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	27
1.1.	Uitgavenbegroting 2012	27
1.2.	Beleidsbrief Binnenlands Bestuur	28
1.2.1.	Interne staatshervorming.....	28
1.2.2.	Volwaardig partnerschap over grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus	28
1.2.3.	Verhogen van bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, lokale besturen en provincies	29
1.2.4.	Sterke en verantwoordelijke besturen	29

1.2.5. Efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012	31
1.2.6. Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel	31
1.2.7. Binnenlands bestuur in Europees en internationaal perspectief	32
1.2.8. Ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen	32
2. Bespreking	32
2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	32
2.1.1. Tussenkoms van de heer Lieven Dehandschutter	32
2.1.2. Tussenkoms van de heer Joris Van Hauthem	33
2.1.3. Tussenkoms van de heer Ward Kennes	34
2.1.4. Tussenkoms van de heer Marnic De Meulemeester	36
2.1.5. Tussenkoms van de heer Kurt De Loor	36
2.1.6. Tussenkoms van de heer Marc Vanden Bussche	37
2.2. Antwoorden van de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	39
3. Moties van aanbeveling	43
4. Indicatieve stemming	43
IV. Beleidsdomein Toerisme	43
1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	43
1.1. Uitgavenbegroting 2012	43
1.2. Beleidsbrief Toerisme	47
1.2.1. Omgevingsanalyse van het toerisme in Vlaanderen	47
1.2.2. De aantrekkings- en belevingswaarde van de toeristische bestemmingen in Vlaanderen vergroten	48
1.2.3. Stimuleren van het toeristische ondernemerschap	49
1.2.4. Krachtdadig marketingbeleid in functie van het verhogen van het economisch rendement	50
1.2.5. Volwaardige participatie aan toerisme voor iedere Vlaming ...	51
1.2.6. Herstructureren van het toeristisch beleid op Vlaams niveau .	51
2. Bespreking	52
2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	52
2.1.1. Tussenkoms van de heer Marnic De Meulemeester	52
2.1.2. Tussenkoms van de heer Stefaan Sintobin	53
2.1.3. Tussenkoms van de heer Johan Verstreken	55
2.1.4. Tussenkoms van mevrouw Els Robeyns	59
2.1.5. Tussenkoms van de heer Lieven Dehandschutter	61
2.1.6. Tussenkoms van de heer Marc Vanden Bussche	63
2.1.7. Tussenkoms van mevrouw Karin Brouwers	64

2.1.8. Tussenkoms van de heer Joris Van Hauthem.....	64
2.1.9. Tussenkoms van de heer Jan Verfaillie.....	65
2.2. Antwoorden van de minister.....	65
3. Moties van aanbeveling.....	73
4. Indicatieve stemming.....	73
V. Beleidsdomein Bestuurszaken.....	73
1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.....	73
1.1. Uitgavenbegroting 2012.....	73
1.2. Beleidsbrief Bestuurszaken.....	75
1.2.1. Daadkrachtig management door samenwerking en synergie.....	75
1.2.2. Een open en innovatieve overheid voor een betere dienstverlening.....	76
1.2.3. Naar een vernieuw(en)d P&O-beleid.....	76
1.2.4. Met ICT en e-government naar geïntegreerde oplossingen...	77
1.2.5. Administratieve vereenvoudiging, kwaliteitsvolle regelgeving en proces- en informatiebeheer.....	78
1.2.6. Clustering van expertise inzake goed opdrachtgeverschap....	79
1.2.7. Pro-actief vastgoed- en patrimoniumbeleid.....	80
1.2.8. Facilitaire ondersteuning.....	80
1.2.9. Een overheidsbreed dienstenplatform gebouwd op sterke entiteiten.....	81
1.2.10. Sterke partnerschappen.....	81
2. Bespreking.....	81
2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden.....	81
2.1.1. Tussenkoms van de heer Lieven Dehandschutter.....	81
2.1.2. Tussenkoms van mevrouw Karin Brouwers.....	82
2.1.3. Tussenkoms van de heer Marc Vanden Bussche.....	83
2.1.4. Tussenkoms van de heer Kurt De Loor.....	84
2.2. Antwoorden van de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand.....	85
3. Moties van aanbeveling.....	90
4. Indicatieve stemming.....	90
Gebruikte afkortingen.....	91

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme besprak op 15 en 22 november 2011 het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012.

De uitgavenbegroting 2012 werd besproken in samenhang met de beleidsbrieven Inburgering en Integratie 2011-12 (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12*, nr. 1313/1), Binnenlands Bestuur 2011-12 (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12*, nr. 1312/1), Toerisme 2011-12 (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12*, nr. 1314/1) en Bestuurszaken 2011-12 (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12*, nr. 1311/1).

Vooraleer de bespreking van de begroting 2012 en de beleidsbrieven aan te vatten, geeft minister Geert Bourgeois een toelichting over de nieuwe begrotingsstructuur.

I. TOELICHTING OVER DE NIEUWE BEGROTINGSSTRUCTUUR INGEVOLGE DE TOEPASSING VAN HET REKENDECREET

De uitgavenbegroting 2012 is de eerste die opgesteld wordt volgens de regels vastgelegd in het nieuwe Rekendecreet dat van toepassing wordt vanaf 1 januari 2012. De technische wijzigingen aan de begroting ingevolge het nieuwe Rekendecreet worden uitvoerig toegelicht in de algemene toelichting bij de middelen- en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12*, nr. 13/1). Voor de technische details verwijst de *minister* naar dat document. Hier beperkt hij zich tot de drie belangrijkste nieuwigheden.

Ten eerste worden door het Rekendecreet alle kredieten gesplitste kredieten met enerzijds vastleggingskredieten (VAK) voor het aangaan van engagementen (juridische verbintenissen) en anderzijds vereffeningskredieten (VEK) voor het vereffenen, dus betalen, van die engagementen. Het zijn de vereffeningskredieten die de ESR-impact bepalen, dit is de impact op het vorderingensaldo. De oude niet-gesplitste kredieten (NGK) worden vanaf begrotingsjaar 2012 allemaal omgezet in gesplitste kredieten, waarbij men voor het begrotingsjaar 2012 vertrekt met een vereffeningskrediet dat gelijkgesteld is aan het vastleggingskrediet. In de toekomst zal het bedrag van het noodzakelijke vereffeningskrediet dan telkens bepaald worden in functie van het verwachte betaalritme van de aangegane engagementen.

Ten tweede wijzigt het Rekendecreet ook de regels met betrekking tot de boekhoudkundige aanrekening van ontvangsten en uitgaven. Voor het begrotingsjaar 2012 werd een uitgave boekhoudkundig aangerekend op het moment van ordonnancering, dit is het moment waarop men de opdracht gaf om een betaling uit te voeren. Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt een uitgave boekhoudkundig aangerekend op het begrotingsjaar waarin de prestatie gebeurt die de oorzaak vormt voor de verplichting tot betaling. Het moment van aanrekening vervroegt dus.

Het effect is het meest duidelijk bij de boekhoudkundige aanrekening van het loon van december van de Vlaamse ambtenaren en van hun vakantiegeld. Tot nu toe werd de opdracht om het loon van december uit te betalen pas in januari van het daaropvolgende begrotingsjaar gegeven en werd die uitbetaling ook aangerekend op het krediet van het volgende begrotingsjaar. Vanaf 2012 wordt dit loon echter aangerekend op het krediet van het jaar waarin de prestaties werden geleverd. Het loon voor december 2012 wordt dus aangerekend op het begrotingsjaar 2012. Hetzelfde principe wordt toegepast voor het vakantiegeld. Het recht op vakantiegeld ontstaat in het jaar waarin de prestaties werden verricht: het vakantiegeld dat kasmatig effectief pas in 2013 wordt betaald voor prestaties verricht in 2012, wordt begrotingstechnisch dus toch aangerekend op het krediet 2012.

De verandering van de aanrekeningsregels op 1 januari 2012 heeft echter tot gevolg dat een aantal verrichtingen, die volgens de oude regels pas in 2012 aangerekend zouden wor-

den, maar volgens de nieuwe regels nog in 2011 aangerekend hadden moeten worden, in een juridisch en begrotingstechnisch vacuüm dreigen terecht te komen. Daarom worden in het overgangsjaar 2012 deze verrichtingen toch boekhoudkundig aangerekend op het begrotingsjaar 2012 en dit dus in afwijking van de nieuwe aanrekeningsregels. Hierdoor worden er in 2012 boekhoudkundig meer verrichtingen aangerekend dan normaal, ook al wordt er reëel niets meer uitgegeven dan andere begrotingsjaren.

Om die zuiver boekhoudkundige meeruitgaven toch te kunnen boeken moeten er ook bijkomende kredieten ingeschreven worden. Die kredieten zijn echter eveneens zuiver boekhoudkundig en vertalen zich dus niet in meer uitgaven op het terrein.

Met het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) is ook afgesproken dat deze boekhoudkundige meeruitgaven niet meetellen voor het Vlaamse vorderingsaldo op voorwaarde dat deze boekhoudkundige kredieten afzonderlijk geïdentificeerd en gerapporteerd worden. Dit is de reden waarom men in de begrotingstabellen twee bijkomende bedragen vindt en dit in hoofdzaak bij de loonkredieten of de kredieten voor loontoelagen aan Diensten met Afzonderlijk Beheer (DAB's) of Vlaamse rechtspersonen. De kredieten vermeld onder de lijn 'A' van aanrekeningsregels zijn dus zuiver boekhoudkundige kredieten zonder reëel effect. De lijn 'BO IA' verwijst naar het totale krediet voor de begrotingsopmaak (BO) 2012 'inclusief aanrekeningsregels', vandaar 'IA'.

Om de relevante budgettaire wijzigingen te vinden ten opzichte van de begrotingscontrole 2011 moet dus uitsluitend vergeleken worden met de kredieten vermeld op de lijn 'BO EA', wat staat voor 'begrotingsopmaak exclusief aanrekeningsregels'. Het is de bedoeling om bij begrotingscontrole 2012 de zuiver boekhoudkundige impact van de aanrekeningsregels verder in detail te berekenen en vervolgens aan het INR te rapporteren.

De nieuwe aanrekeningsregels hebben tot slot ook tot gevolg dat te verrichten betalingen onmiddellijk geboekt moeten worden op het ogenblik dat de betalingsverplichting met zekerheid vaststaat. Uitstel van vereffenen kan dus niet.

Ten derde heeft het Rekendecreet ook de begrotingsstructuur ingrijpend gewijzigd. Enerzijds worden de kredieten nu in de begroting gegroepeerd in nieuwe begrotingsartikelen met elk een eigen doelstelling en een nieuwe codering. Anderzijds worden een aantal van die nieuwe begrotingsartikelen standaard ingevoerd voor alle beleidsdomeinen en entiteiten, zodat de uniformiteit binnen de begroting gewaarborgd wordt.

De oude basisallocaties zullen enkel nog gebruikt worden voor de boekhoudkundige verwerking van de uitgaven in het financieel systeem, maar verliezen hun begrotingsmatig belang. In de officiële begrotingstabellen worden ze dan ook niet meer vermeld, maar om het mogelijk te maken de kredietevolutie en kredietverschuivingen transparant te kunnen vergelijken met de begrotingscontrole 2011 werden de detailtabellen ditmaal nog elektronisch ter beschikking gesteld van het Vlaams Parlement.

Het is niet de bedoeling dat de parlementsleden hierdoor minder zicht krijgen op doel en aanwending van de kredieten. Elke beleidsmatige wijziging van het budget en/of van de aanwending ervan zal ook in de toekomst in de toelichting vermeld en geduid moeten worden. Wel zou dit moeten leiden tot een meer overzichtelijke begroting gekoppeld aan doelstellingen. Voor de begrotingsartikelen van de beleidsprogramma's werd dan ook al gepoogd om telkens duidelijk aan te geven waarvoor de middelen worden ingezet.

Die correlatie maken tussen doelstellingen en kredieten is niet altijd evident omdat bij de opmaak van het regeerakkoord en de beleidsnota's nog geen rekening werd gehouden met een vertaling ervan naar de begrotingsstructuur. Omgekeerd houdt de bestaande indeling van kredieten ook amper rekening met doelstellingen. Men probeert nu toch om beide aan

mekaar te koppelen, maar dit zal pas echt consequent kunnen gebeuren vanaf de volgende legislatuur.

Zoals vermeld zijn een aantal begrotingsartikelen standaard voor de hele begroting:

- de apparaatskredieten van de entiteiten worden altijd opgedeeld in twee begrotingsartikelen: ‘lonen’ en ‘werking en toelagen’ of alle andere uitgaven die niet-lonen zijn;
- de oude variabele kredieten, waarbij specifieke ontvangsten die niet in de algemene middelen terechtkomen dienen ter financiering van specifieke uitgaven, blijven bestaan en worden telkens vermeld onder een apart begrotingsartikel. Het gaat dan in hoofdzaak om de bij decreet opgerichte begrotingsfondsen;
- alle provisies – dit zijn middelen die nog niet toegewezen zijn aan een bepaalde uitgave – worden nu ook allemaal gegroepeerd in een afzonderlijk begrotingsartikel waarvan de code eindigt op ‘PR’ van provisies;
- alle kredieten waarmee toelagen gefinancierd worden aan te consolideren DAB’s, Vlaamse rechtspersonen of vzw’s van de overheid worden verplicht gegroepeerd in een begrotingsartikel onder de benaming ‘interne stromen’ (IS) binnen de overheid;
- tot slot moeten die kredieten waarvoor bij constant beleid aanvaarde ‘externe kostendrijvers’ gelden – dit zijn factoren die ertoe leiden dat de uitgaven en dus ook de kredieten bij ongewijzigd beleid toch moeten stijgen – telkens onder een eigen specifiek begrotingsartikel worden ingeschreven. Bekendste voorbeelden hiervan zijn de energie- of huuruitgaven. Bij Binnenlands Bestuur gaat het bijvoorbeeld echter ook om de bij decreet vastgelegde groeipercents voor het Gemeentefonds en het Provinciefonds.

Alle andere beleidskredieten worden zo logisch en transparant mogelijk gegroepeerd op een hoger niveau.

II. BELEIDSDOMEIN INBURGERING EN INTEGRATIE

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

1.1. *Uitgavenbegroting 2012*

De *minister* verklaart dat er in 2012 voor het inburgerings- en integratiebeleid een bedrag is voorzien van 54.871.000 euro. Dat is 3.178.000 euro meer dan in 2011. Een bedrag van 2.129.000 euro gaat naar de onthaalbureaus, 399.000 euro is indexatie, 650.000 euro wordt opnieuw toegevoegd aan het vastleggingskrediet van de woonwagenterreinen.

Daarnaast is 4.915.000 euro begroot voor de werking van de Huizen van het Nederlands, een stijging van 125.000 euro.

De minister gaat in op de details van de verschillende begrotingsposten. Voor het inburgeringsbeleid is 32.331.000 euro begroot. Deze middelen gaan voor meer dan 90% naar de acht onthaalbureaus, namelijk 29.750.000 euro. Daarnaast gaan er subsidies naar de sociale tolk- en vertaaldiensten (1.855.000 euro) en de cofinanciering van het Europees Integratiefonds (726.000 euro).

Voor het integratiebeleid is er 21.565.000 euro begroot. 17.981.000 euro worden verdeeld over acht integratiecentra, de lokale integratiediensten, het Kruispunt Migratie-Integratie, het Minderhedenforum en de schipperswerking De Schroef.

750.000 euro is beschikbaar voor de projectoproep ‘Gezocht: managers van diversiteit’.

Voor de aanleg van woonwagenterreinen is 2.834.000 euro beschikbaar. De minister hoopt en verwacht dat het krediet voor woonwagenterreinen dit jaar volledig aangewend zal kunnen worden. Er wordt nog een dossier verwacht van de stad Bilzen en dan zou het krediet voor 2011 bijna volledig besteed zijn. Voor 2012 wil de minister opnieuw starten met het volledige bedrag van 2.834.000 euro. Bij de begrotingscontrole 2012 zal men de verwachte besteding van dit krediet wel opnieuw evalueren in functie van de aanvragen.

Voor de werking en ondersteuning van inburgering en integratie is 1.175.000 euro begroot. Het gaat hier om de werkingsmiddelen voor integratie, de werkingsmiddelen voor inburgering en de cofinanciering van een nieuw steunpunt beleidsrelevant onderzoek rond het thema ‘migratie en integratie’.

Voor de ontwikkeling van de nieuwe Kruispuntbank Inburgering (KBI) zijn er in 2012 zowel investeringsmiddelen als middelen voor het vergoeden van eenmalige kosten begroot. De investeringsmiddelen zijn geraamd op 357.000 euro, voor de kosten is er 930.000 euro beschikbaar op de provisie 2012. De overige middelen (5.262.000 euro) werden de vorige jaren al overgeheveld van de provisie inburgering naar de DAB ICT.

Tot slot zullen de middelen voor de Huizen van het Nederlands net als de voorbije jaren worden ingezet voor de subsidies van de Huizen zelf (4.416.000 euro) en voor de projecten taal(promotie)beleid die door de Huizen worden gerealiseerd (350.000 euro).

1.2. Beleidsbrief Inburgering en Integratie

1.2.1. Langetermijnvisie en strategie

De minister verwijst naar de Staten-Generaal voor Inburgering en Integratie die plaatsvond op 29 november 2010 en waar een tweehonderdtal vertegenwoordigers samen zijn gekomen om te discussiëren over het thema ‘integratie is een gedeelde verantwoordelijkheid’. De aanbevelingen van de Staten-Generaal werden gebundeld in een verslagboek. Ook in de beleidsbrief zijn een aantal van de aanbevelingen van de Staten-Generaal opgenomen.

De minister geeft enkele voorbeelden. Het Departement Bestuurszaken en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur hebben een gezamenlijk project opgestart om concreet te onderzoeken hoe het civiele effect van inburgering via het Vlaams personeelsstatuut en de rechtspositieregelingen voor lokale besturen zou kunnen verhogen. Dit project moet opgeleverd worden in juni 2012. In 2011 start nog een project om de participatie van mensen met een allochtone afkomst in participatieraden te verhogen. Er komt een informatiefolder voor migranten in functie van het informeren van migranten en EU-onderdanen over hun stemrecht. Er wordt ingezet op ouderparticipatie in het onderwijs.

Er is een traject gestart om de integratie- en inburgeringssector te hervormen. De minister verwijst naar de conceptnota die op 26 oktober in de commissie werd besproken. De commissie zal hierover nog hoorzittingen houden op 29 november 2012. Het kaderdecreet en het oprichtingsdecreet voor het extern verzelfstandigd agentschap (EVA) Integratie en Inburgering zouden nog voor het zomerreces van 2012 voor principiële goedkeuring aan de Vlaamse Regering moeten worden voorgelegd. De EVA zou op 1 januari 2014 operationeel moeten zijn.

1.2.2. Meer nieuwe Vlamingen vinden hun plaats in de samenleving

Meer mensen leren en spreken Nederlands

De minister is ervan overtuigd dat Nederlands leren en spreken een hefboom is voor integratie. Dat de mensen daar zelf ook zo over denken, blijkt uit het stijgend aantal aanmel-

dingen bij de Huizen van het Nederlands. Van ruim 76.000 aanmeldingen in het schooljaar 2008-2009 ging men naar ruim 107.000 aanmeldingen in het schooljaar 2010-2011.

De minister overlegt met de minister van Onderwijs over de monitoring van het aanbod NT2 (Nederlands als tweede taal). Bij de ontwikkeling van de nieuwe KBI en het nieuwe Datamodel voor het Volwassenenonderwijs zal men ervoor zorgen dat alle relevante gegevens met betrekking tot NT2 kunnen worden uitgewisseld. Op die manier kan men een zo volledig mogelijk beeld krijgen van het aantal mensen dat NT2 volgt. Beide databanken zullen in 2013 operationeel zijn.

De Huizen van het Nederlands worden opgenomen in de ‘regionale centra voor leerloopbaanbegeleiding’. De Commissie Integratiebeleid zal worden omgevormd tot een Commissie Integratie en Nederlands.

Meer inburgeraars volgen een inburgeringstraject

Het aantal inburgeraars dat een inburgeringstraject ondertekent, blijft stijgen. Van 13.041 contracten in het schooljaar 2007-2008 ging het naar 17.066 contracten in 2009-2010 tot 19.825 contracten in 2010-2011. De stijging situeert zich vooral bij de verplichte inburgeraars. Het aantal inburgeringsattesten blijft stijgen. Van 6968 attesten in het schooljaar 2007-2008 ging het naar 10.205 attesten in het schooljaar 2010-2011. 69% van die 10.205 attesten werden uitgereikt aan verplichte inburgeraars, 21% aan rechthebbende nieuwkomers, 8% aan rechthebbende oudkomers, 2% is onbepaald.

Ouders van schoolgaande kinderen worden nog steeds te weinig bereikt. Om hieraan te verhelpen is een wervingsplan in opmaak dat verder wordt uitgewerkt vanuit het perspectief van de hervormde integratie- en inburgeringssector. Deze doelgroep is immers het voorbeeld bij uitstek waarbij een geïntegreerde werking van op de eerste en tweede lijn een meerwaarde kan bieden.

Starterspakketten voor familiemigranten

De minister wil kandidaat-inwijkelingen via starterspakketten voor familiemigranten de kans geven om zich reeds in het land van herkomst voor te bereiden op hun komst naar Vlaanderen. Omwille van het experimentele karakter van het project wordt in eerste instantie gefocust op de landen met de hoogste instroom (Marokko, Turkije en Rusland). De verspreiding van het pakket start in 2012.

Het civiele effect van inburgering verhogen

Momenteel loopt een onderzoek bij het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) naar het civiele effect van de inburgering. De resultaten worden verwacht tegen 30 juni 2012. In 2012 wordt ook een evaluatie-instrument ontwikkeld voor de cursus maatschappelijke oriëntatie. Er wordt nagegaan of een inburgeringscertificaat kan worden ingevoerd. Binnen het gezamenlijke project van het Departement Bestuurszaken en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verwacht de minister concrete actiepunten om het rekruteren van nieuwe Vlamingen te vergemakkelijken. Dit project beoogt het verhogen van het civiele effect van inburgering door de Vlaamse overheid als werkgever.

Uitvoering Integratiedecreet

De minister stelt dat het Integratiedecreet verder wordt uitgevoerd. Het voorbije jaar werden trajecten afgewerkt om financieringsmodellen te ontwikkelen voor zowel de integratiesector als voor het lokale integratiebeleid. Voor het sociaal tolken werd een financieringsmodel voorbereid. Het Regionaal Integratiecentrum Foyer wordt vanaf 1 januari 2012 erkend als hoofdstedelijk integratiecentrum als het voldoet aan de erkenningsvoorwaarden en als het meerjarenconvenant goedgekeurd wordt door de Vlaamse Gemeen-

schapscommissie. Het lokaal integratiebeleid wordt vanaf 2014 ingeschakeld in de lokale beleids- en beheerscyclus. Het Integratiedecreet wordt hiertoe waar nodig aangepast. Maximaal respecteren van de regierol van de lokale besturen is daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Initiatieven om doelgroepen meer bij het beleid te betrekken

De minister wil het Minderhedenforum versterken zodat het een gebiedsdekkende werking kan realiseren. Uit de efficiëntie-oefening kan blijken dat er bij het Minderhedenforum een aantal vte's kunnen bijkomen.

Het verhogen van de deelname van nieuwe Vlamingen aan adviesorganen is nog tot 2014 een van de beleidsprioriteiten in de lokale integratiebeleidsplannen. Het EIF-project (EIF: Europees Integratiefonds) 'participatie van derdelanders in adviesraden', dat eind 2011 van start is gegaan en nog loopt tot juni 2013, is een ander belangrijk initiatief om de stem van de doelgroep te versterken.

Erfgoedbeleid is een hefboom voor integratie

De drie verenigingen die op 1 januari 2012 zullen fuseren, hebben als expliciet doel nieuwe Vlamingen te bereiken. In zijn convenant heeft het Kruispunt Migratie-Integratie de opdracht gekregen om te onderzoeken of er samen met het Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed (FARO) een project kan worden opgezet rond erfgoed als hefboom voor integratie.

Debat over de islam en andere levensbeschouwingen

De islam speelt volgens de minister een prominente rol in het inburgerings- en integratieverhaal. De islam kan een plaats hebben binnen een pluriforme samenleving. Op basis van de resultaten van de studies van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid rond de islamthematiek zal worden nagegaan of het wenselijk en/of noodzakelijk is om levensbeschouwing een plaats te geven in het integratiebeleid. Bij de minister van Onderwijs zal worden aangedrongen om het overleg met de vertegenwoordigers van de islamitische eredienst te hervatten om te komen tot een Vlaamse opleiding voor imams.

1.2.3. De doelmatigheid van het aanbod verder verbeteren

Het belang van taal

De minister zal nieuwe projecten taal(promotie)beleid uitschrijven zodat de door de Huizen van het Nederlands opgebouwde expertise niet verloren gaat en ingebed wordt binnen de integratie- en inburgeringssector. Samen met de Vlaamse ministers van Onderwijs en Werk zal er voor worden gezorgd dat de Huizen een duidelijke en zichtbare plaats krijgen in de aangekondigde regionale centra voor leerloopbaanbegeleiding.

'De Nederlandse taal verbindt ons allemaal' werd gekozen als thema voor de oproep 'Gezocht: managers van diversiteit – 2012'. De nadruk zal liggen op taalstimulering en taalbeleid.

Het inburgeringsaanbod is een aanbod op maat

Inburgeraars vormen een heterogene groep. Dat brengt met zich mee dat het aanbod flexibel moet zijn en zoveel mogelijk op maat van de doelgroep. Hiervoor worden verschillende instrumenten ingezet.

De vrijstellingstoets Maatschappelijke Oriëntatie (MO) is als pilootproject ingevoerd in 2010. Uit een tussentijdse evaluatie blijkt dat de toets een geschikt instrument is die zijn doel lijkt te bereiken. Deze toets wordt in 2012 geactualiseerd. In overleg met de ont-

haalbureaus wordt in 2012 een zelfstudiepakket MO uitgewerkt. De samenwerking tussen Inburgering en de Onderwijsinspectie wordt verdergezet. Er wordt onderzocht hoe deze inhoudelijke en pedagogische inspectie een wettelijk kader kan krijgen en hoe deze doorlichtingen als een meer dwingend controleorgaan kunnen ingezet worden. Er wordt tot slot nagegaan welke dienstverlening binnen de integratie- en inburgeringssector een meerwaarde zou kunnen bieden voor expats die behoefte hebben aan informatie en begeleiding.

Voldoende aandacht voor het stimuleren van maatschappelijke participatie

Integratie stopt niet na inburgering en echte integratie vindt plaats in de straat, de buurt, de wijk. Bovendien kan de samenleving zelf ook een meer actieve rol opnemen. De minister neemt in dit verband enkele initiatieven.

‘Samen inburgeren’ heeft een Vlaams model van inburgeringscoaching ontwikkeld. Het gaat hier om een duomethodiek waarbij vrijwilligers inburgeraars in hun integratieproces ondersteunen. Vanaf het najaar 2011 zullen er vrije initiatieven ‘Samen inburgeren’ van start gaan. De 37 geselecteerde projecten in het kader van de oproep ‘Managers van diversiteit’ zullen begin 2012 van start gaan. Het Kruispunt Migratie-Integratie volgt deze projecten op en zal nagaan wat het effect er van is.

In de hervormde inburgerings- en integratiesector moet ieders rol met betrekking tot het stimuleren van maatschappelijke participatie eenduidig en duidelijk bepaald zijn: wat kan/moet het onthaalbureau doen in het kader van loopbaanoriëntatie (LO-sociaal)? Wat kan/moet de integratiesector doen? Wat is de impact van het taal(promotie)beleid op maatschappelijke participatie? Hoe kan het nieuwe agentschap hierbij stimulerend optreden?

Een volwaardig inburgeringsbeleid voor minderjarige nieuwkomers

De inburgering van kinderen en jongeren verloopt vooral via het onderwijs. Onthaalbureaus hebben de opdracht om kinderen en jongeren toe te leiden naar onderwijs. Om deze taak te kunnen opnemen, is goede data-uitwisseling essentieel. De onthaalbureaus moeten zicht hebben op zowel de instroom van minderjarigen als op het aantal minderjarige nieuwkomers dat geen onderwijs volgt. In overleg tussen Inburgering en Onderwijs wordt er aan gewerkt om deze gegevens te verzamelen. Via de KBI worden ze aan de onthaalbureaus bezorgd.

De minister wil het Inburgeringsdecreet aanpassen zodat de onthaalbureaus ook kleuters vanaf 2,5 jaar kunnen toeleiden naar het (kleuter)onderwijs. Deze aanpassing wordt meegenomen in het geplande kaderdecreet ‘Integratie en Inburgering’ dat voor de zomer aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd voor eerste principiële goedkeuring.

Voor minderjarige nieuwkomers, ook niet-begeleide minderjarigen, die hier een toekomstperspectief hebben, zal worden nagegaan hoe men een facultatief aanbod inburgering kan organiseren.

De overgang van het primaire naar het secundaire inburgeringstraject faciliteren

Het primaire inburgeringstraject is geen eindpunt maar een beperkt, tijdelijk en specifiek aanbod als start van en opstap naar het verdere integratieproces. Dit betekent dat de meeste inburgeraars nog nood zullen hebben aan vervoltrajecten richting werk, zelfstandig ondernemerschap of onderwijs. Zij zullen ook nog verder Nederlands moeten leren en investeren in hun sociaal traject.

Bijgevolg spelen alle relevante beleidsdomeinen hier een rol en moeten die aandacht hebben voor de doorstroom van inburgeraars naar vervoltrajecten. De rol van de minister beperkt zich hier tot het stimuleren en ondersteunen.

Met middelen van het Europees Integratiefonds en cofinanciering vanuit Inburgering lopen er projecten om inburgeraars toe te leiden naar onderwijs en om na te gaan welke ‘intermediaire structuur’ hierbij nodig is. Men verwacht ook een advies van het interdepartementeel projectteam inburgering (IPI) over het voorbereidend traject naar ondernemerschap voor inburgeraars (najaar 2012).

Integratiecentra stimuleren voorzieningen en overheden om te interculturaliseren

De integratiecentra hebben pionierswerk verricht op het vlak van interculturaliseren. Ook in een hervormde sector blijft de focus op het interculturaliseren van voorzieningen behouden. Binnen de Commissie Integratiebeleid en het beleidsplan integratiebeleid moet het taal(promotie)beleid een duidelijke plaats krijgen. De integratiecentra hebben samen een strategisch doelenkader uitgewerkt. In het najaar zal de Commissie Integratiebeleid dit doelenkader bespreken en hierover advies uitbrengen. Op die manier ontstaat er samenwerking tussen de doelstellingen die van op het terrein worden vooropgesteld en de doelstellingen vanuit de beleidsdomeinen en kan de ondersteuning vanuit de integratiecentra maximaal afgestemd worden op de sectorale noden en behoeften met betrekking tot integratie en interculturalisering.

De sector van het sociaal tolken en vertalen verder uitbouwen

Sociaal tolken en vertalen is een instrument van het integratiebeleid. De sector van het sociaal tolken en vertalen omvat een centrale tolkentelefoon en acht decentrale diensten. Zij worden ondersteund door een centrale ondersteuningscel die vanaf 2011 structureel ingebed is binnen het Kruispunt Migratie-Integratie.

Er komt een onderzoek naar de impact van het instrument sociaal tolken op de dienstverlening van organisaties en diensten. Het Integratiedecreet bepaalt dat de tolkprestaties moeten betaald worden door de overheden die gebruik maken van sociaal tolken of vertalers. Er is een voorstel uitgewerkt voor de financiering van de tolkprestaties door de gebruikersoverheden.

De verdere uitvoering van het Integratiedecreet hangt samen met de hervorming van de inburgerings- en integratiesector. In afwachting hiervan zullen de sociale tolk- en vertaaldiensten in 2012 opnieuw projectsubsidies ontvangen.

Naar een behoeftedekkend aanbod woonwagenterreinen

Uit een recente telling van de woonwagenbewoners in het Vlaamse Gewest blijkt dat er 967 woonwagengezinnen in een woonwagen wonen, maar dat zo’n vijfhonderd hiervan nog altijd niet terecht kunnen op een residentieel woonwagenterrein. Voornamelijk in het voorjaar en de zomer zijn er ook rondtrekkende woonwagengezinnen. Er zijn vier doortrekkersterreinen, goed voor een tachtigtal standplaatsen. In de zomermaanden is dat ruim onvoldoende.

Het aanbod aan woonwagenterreinen is en blijft te beperkt. In 2011 hebben drie gemeenten een subsidieaanvraag ingediend. Een aantal gemeenten zijn een subsidieaanvraag aan het voorbereiden. De voornaamste knelpunten hebben te maken met een gebrek aan politiek draagvlak; andere knelpunten zijn eerder technisch van aard.

Om het tekort aan doortrekkersterreinen te ondervangen, werd aan de steden en gemeenten gevraagd om pleisterplaatsen te voorzien. Daarnaast kregen de provinciegouverneurs de opdracht om de problematiek van rondtrekkende groepen bovenlokaal te coördineren en af te stemmen. In overleg met de Vlaamse Woonwagencentra en de provinciegouverneurs zal het beleid naar doortrekkers worden geëvalueerd. Samen met de Vlaamse minister bevoegd voor Wonen zal worden nagegaan hoe sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen ondersteund worden bij de aanleg van een woonwagenterrein.

1.2.4. De efficiëntie en effectiviteit van het beleid verhogen

Middelen en doelen beter op elkaar afstemmen

Voor de subsidiëring van het lokale integratiebeleid beschikt de minister over een set van indicatoren die zal toelaten om op een objectieve manier de beschikbare middelen te verdelen over de lokale besturen. Optimale afstemming van middelen en doelen zal ook de nodige aandacht krijgen bij de concrete uitwerking van de hervormde inburgerings- en integratiesector.

Doelmatige projectsubsidies

De minister verwijst naar de ‘Managers van diversiteit’. Verder worden de middelen van het Europees Integratiefonds verder ingezet om de opstap naar een inclusief integratiebeleid te ondersteunen.

Planlast verminderen

De wijziging van het Integratiedecreet in uitvoering van het Planlastendecreet is gepland tegen het voorjaar 2012. De wijziging wordt nog dit najaar voorgelegd aan de Vlaamse Regering voor principiële goedkeuring. Tegen eind oktober 2012 worden de nodige uitvoeringsbesluiten aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Daarbij zal de regierol van lokale besturen op vlak van integratiebeleid worden omschreven en uitgediept.

Het Kruispunt Migratie-Integratie versterkt de inburgerings- en integratiesector

In 2011 werd een convenant afgesloten met het Kruispunt waarin duidelijk bepaald is welke doelstellingen het moet realiseren. In het convenant is de ondersteuningsrol ten aanzien van de onthaalbureaus en het realiseren van afstemming tussen de onthaalbureaus en de integratiesector expliciet opgenomen. In een hervormde inburgerings- en integratiesector blijven de doelstellingen behouden.

Uitvoering administratief geldboetebesluit inburgering wordt opgevolgd

Sinds 1 maart 2009 kunnen verplichte inburgeraars die hun plicht niet nakomen en recht-hebbende inburgeraars die hun inburgeringscontract niet naleven, een administratieve geldboete krijgen. Uit een eerste evaluatie blijkt dat de nieuwe sanctieprocedure weliswaar meer administratieve werklast met zich meebrengt, maar dat deze extra last rendeert. Het gros van de inburgeraars pleegt geen inbreuk en wie wel een inbreuk pleegt, stelt zich snel in regel, desnoods na een boete. De minister blijft de uitvoering van het administratief geldboetesysteem van nabij opvolgen.

Stimuleren en ondersteunen van lokale besturen

De voorbije jaren werd een sterk stimuleringsbeleid gevoerd naar de lokale besturen. Er zijn ondertussen 38 erkende lokale integratiediensten. Zeven lokale besturen krijgen een startsubsidie. Er worden nog aanvragen voor nieuwe erkenningen verwacht. De uitbreiding situeert zich voornamelijk in de Vlaamse Rand.

Dit jaar werden erkend: Diest, Waregem en Machelen. Starttoelagen (als voorbereiding op erkenning) werden verleend aan Overijse, Ninove, Mortsel, Dilbeek, Grimbergen, Geraardsbergen. Worden nog verwacht: Tienen, Beersel, Heist-op-den-Berg, Herentals en Hoogstraten. Deze zullen wellicht niet meer voor dit jaar zijn.

Met lokale besturen van wie het meerjarenconvenant dit jaar afloopt, zal voor de periode 2012-2014 een nieuwe meerjarenconvenant worden afgesloten.

Vanaf 2014 worden de doelstellingen betreffende het lokaal integratiebeleid ingeschreven in de beleids- en beheerscyclus van de steden en gemeenten.

1.2.5. Coördinatie en systematische opvolging

Gecoördineerd Vlaams beleid

Een adequaat inburgerings- en integratiebeleid veronderstelt in de eerste plaats de nodige coördinatie. Om deze coördinatie waar te maken, worden een aantal commissies ingezet.

De Commissie Integratiebeleid coördineert en evalueert de acties van de verschillende beleidsdomeinen op het vlak van inburgering en integratie. Deze commissie is op 26 april 2011 van start gegaan en legt momenteel de laatste hand aan het geïntegreerd actieplan. Binnen deze commissie zijn er twee permanente commissies actief. De Vlaamse Woonwagengcommissie moet het gecoördineerd Vlaams woonwagenbeleid vorm geven en maakt het strategisch plan woonwagenbewoners op. Men verwacht dit plan tegen eind 2011. De Vlaamse MOE-werkgroep (MOE: Midden- en Oost-Europese migranten) werkt aan het gecoördineerd Vlaams en lokaal beleid ten aanzien van Midden- en Oost-Europese (Roma)migranten en maakt het Vlaams actieplan MOE(Roma)-migranten op. Dit actieplan werd recent door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Daarnaast is er de nodige afstemming met andere horizontale beleidsplannen: Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, Actieplan Gelijke Kansen, het Coördinatieplatform Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel, het Vlaams Jeugdbeleidsplan en het Vlaams Actieplan Kinderrechten.

Gecoördineerd Vlaams beleid in Brussel

Samen met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) wordt nagegaan hoe de hervorming van de inburgerings- en integratiesector concreet vertaald kan worden naar de Brusselse context en hoe de regierol van de VGC versterkt kan worden. De minister overlegt hierover met collegelid Grouwels.

Aandacht voor de federale, Europese en internationale context

In uitvoering van de Interministeriële Conferentie Integratie in de samenleving van 21 maart 2011 is er ondertussen een federale werkgroep Midden- en Oost-Europese migratie opgericht. Vlaanderen neemt actief deel aan deze werkgroep. Men blijft ook actief meewerken binnen het NCPI-netwerk, dit is het Europese netwerk van nationale contactpunten rond het thema integratie.

In het najaar 2011 start een gezamenlijk project tussen Québec en Vlaanderen over trajectbegeleiding.

De KBI is de centrale databank voor inburgeraars en NT2-cursisten

De Kruispuntbank Inburgering is uitgegroeid tot een onmisbare databank met heel wat informatie over inburgeraars en NT2-cursisten. De huidige KBI is evenwel verouderd. In juli 2011 is de opdracht gegund voor het bouwen van een nieuwe KBI en de werkzaamheden voor de nieuwbouw zijn ondertussen van start gegaan. Ondertussen wordt het nodige gedaan om de huidige KBI onder de best mogelijke omstandigheden te laten werken.

Permanente onderzoekslijn inburgering en integratie

Eind 2011 moet de lokale integratiemonitor beschikbaar zijn. Dit is een verzameling van indicatoren verspreid over de domeinen inburgering, tewerkstelling, huisvesting, onderwijs en welzijn die in de lokale statistieken zullen worden opgenomen.

Eind 2011 eindigt de beheersovereenkomst met het huidige Steunpunt Gelijkekansenbeleid. De producten in het kader van de Vlaamse Integratiekaart zullen dan opgeleverd worden. Zij worden voorgesteld op een studiedag op 5 december. De integratiekaart bevat

een aantal kwalitatieve studies met literatuuronderzoek en surveys om de integratiemonitor aan te vullen.

De procedure loopt momenteel voor het erkennen van een afzonderlijk steunpunt beleidsrelevant onderzoek rond het thema ‘migratie-inburgering-integratie’.

Het eerste jaarboek ‘Inburgering en integratie’ is in september 2011 verschenen. In 2012 verschijnt het opnieuw.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1.1. Tussenkoms van mevrouw Fatma Pehlivan

Mevrouw *Fatma Pehlivan* vindt het positief dat het budget voor inburgering en integratie stijgt. Dat is ook nodig om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken.

De nadruk in de beleidsbrief ligt meer op inburgering en minder op integratie. Van initiatieven om te werken aan de mentaliteit van Vlamingen ten opzichte van het samenleven in diversiteit is helemaal geen sprake. De komende jaren zal het accent liggen op de hervorming van de integratiesector, waarop al veel kritiek werd geuit. In de komende weken zullen daarover hoorzittingen worden georganiseerd in de commissie. Bij de uitgangspunten van de hervormingsplannen worden niet echt vragen gesteld, maar de oplossingen zijn te centralistisch georganiseerd. Het gaat om een top-downbenadering waarbij er minder rekening wordt gehouden met de standpunten en adviezen van de sector. Aan de praktische uitvoering en aan de juridische en financiële consequenties werd minder aandacht geschonken. Ook hier wordt te veel nadruk gelegd op inburgering en te weinig op integratie. Men kijkt te veel naar het individu en te weinig naar de samenleving.

Uit het onderzoek van Ernst & Young is gebleken dat de integratiesector bang is om ondergesneeuwd te raken door het inburgeringsgeweld. Het Kruispunt Migratie-Integratie concludeert in haar omgevingsanalyse ook dat er meer moet worden ingezet op de ontvangende samenleving. Welke prioriteiten hanteert de minister inzake integratie, en meer specifiek inzake artikel 4, punt 3, van het Integratiedecreet waarin er sprake is van “een beleid dat gericht is op een samenleven in diversiteit”. Dat impliceert ook wederkerigheid.

Inzake Migreren naar Vlaanderen, de inburgeringspakketten in het buitenland, vernoemt de minister drie landen, namelijk Marokko, Turkije en Rusland. Uit deze landen is er een belangrijke instroom door gezinshereniging. De spreker dacht dat Bulgarije en Roemenië op dat vlak belangrijker waren dan Rusland. Ze wil ook weten op welke termijn dat in concreet beleid zal worden omgezet.

Het verhogen van het civiele effect van inburgering zal een centraal element zijn van de conceptnota over de hervorming van de integratiesector. Men verwacht onder meer effecten op het vlak van ouderbetrokkenheid, taalbeleid en jeugdbeleid. De spreker steunt initiatieven om het civiele effect van inburgering te versterken, maar vraagt zich af of dat alleen mogelijk is via een certificaat. Zij heeft bedenkingen bij een certificaat dat gebaseerd is op de standaardvereisten van maatschappelijke oriëntatie en NT2. De inspanningsverbintenis, de kosteloosheid en het traject op maat blijven essentieel. Het civiel effect is individueel. Het attest moet daaraan aangepast zijn. Dat vergt wellicht nog extra concrete maatregelen.

In het verleden zijn er veel problemen geweest bij de erkenning van diploma's en de valorisering van de ervaring in het land van herkomst. De dossiers bij NARIC (National Academic (and Professional) Recognition and Information Centre) slepen heel lang aan. Zo

zien de betrokkenen vaak geschikte jobs aan hun neus voorbij gaan. Wat is momenteel de stand van zaken?

Mevrouw Pehlivan begrijpt dat het de bedoeling is asielzoekers niet langer te beschouwen als een verplichte en prioritaire groep voor inburgering. Pas op het ogenblik dat een asielzoeker erkend is als vluchteling, zou dat het geval zijn. De onthaalbureaus moeten voldoende middelen krijgen om alle decretaal voorziene taken uit te voeren. De budgettaire impact moet goed worden ingeschat. Het aantal asielzoekers stijgt intussen. Ze vraagt zich af of een aanpassing van het budget in de loop van het jaar mogelijk is, zodat de wachtlijsten voor die groep mensen korter kunnen worden.

De spreker is van oordeel dat een effectieve inburgering alleen mogelijk is als dat gebeurt op maat van de asielzoeker. Het opvangtraject moet naadloos aansluiten op het inburgeringstraject. Inburgering zou volgens sp.a meer moeten zijn dan alleen maar het volgen van een cursus. Veel asielzoekers komen hier aan met een bepaald trauma. Over het algemeen beschikken de asielzoekers niet over een eigen netwerk zoals dat vaak wel het geval is voor de inburgeraars in het kader van de gezinshereniging. Daarom vraagt ze dat er voor deze groep zou worden voorzien in begeleiding op maat.

Mevrouw Pehlivan informeert naar het actieplan rond de Roma's, dat de minister zopas heeft voorgesteld aan de pers. In maart 2011 is er een centraal aanspreekpunt voor de Roma-migratie geïnstalleerd. Ze wil weten of dat aanspreekpunt al operationeel is. In de Europese aanbeveling wordt gesuggereerd om schoolbemiddelaars aan te stellen. Heeft de minister deze aanbeveling opgenomen in zijn beleid of in zijn actieplan?

De beleidsbrief somt de doelstellingen van de open coördinatiemethode Gelijke Kansen op. Werden er al concrete maatregelen genomen voor het bereiken van de doelstellingen, en zo ja, welke? Eind 2011 moet de integratiekaart klaar zijn, de eerste versie van de lokale integratiemonitor en de publicatie van de inburgering 2010. De spreker betwijfelt of deze deadlines kunnen gehaald worden.

2.1.2. Tussenkoms van mevrouw Khadija Zamouri

Mevrouw *Khadija Zamouri* feliciteert de minister met zijn begroting. Ze hoopt dat hij dit budget ook zal bewaken tijdens de begrotingscontrole.

Het starterspakket in het kader van de sensibilisering vóór de huwelijksmigratie is vooral bedoeld voor drie landen met een belangrijke huwelijksmigratie, namelijk Marokko, Turkije en Rusland. Waarom kiest de minister precies Marokko om het starterspakket te gaan voorstellen?

De vzw Foyer zou erkend worden als hoofdstedelijk integratiecentrum. Het is nog onduidelijk of de VGC de regierol zal opnemen. Wat is de stand van zaken? Wordt de deadline gehaald?

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zou een folder maken om EU-burgers en migranten uit derde landen, die dus niet tot de EU behoren, te informeren over hun rechten en plichten bij de lokale verkiezingen. Deze folder zou opgemaakt worden in een toegankelijk taalgebruik. Wordt deze folder alleen in het Nederlands verspreid of ook in andere talen?

De Vlaamse opleiding voor imams was al opgenomen in het vorige regeerakkoord maar werd nooit gerealiseerd. De minister zegt nu dat hij hierop zal aandringen bij minister Smet. Hoe zal die opleiding concreet worden georganiseerd? Zal dat gebeuren aan de universiteit? Hebben bepaalde mensen zich al kandidaat gesteld? Wat is dan de positie van

de leerkrachten islam die via bestaande kanalen opgeleid werden en die gecontroleerd worden door de inspectie?

De sociale tolk- en vertaaldiensten zullen in 2012 nog projectmatig worden gefinancierd. Nochtans kondigde minister Bourgeois vorig jaar aan dat 2011 het laatste jaar zou zijn van de projectmatige financiering. Hoe komt het dat die deadline niet werd gehaald?

Eind 2011 komt er een Vlaams actieplan voor MOE-migranten. Is er al enige duidelijkheid over de inhoud van dat actieplan? Hoe vaak is de MOE-werkgroep al samengekomen? Hoe zal de situatie worden aangepakt in Brussel? Gebeurt dit in overleg met de VGC? Wat is daarin de specifieke rol van de vzw Foyer?

Mevrouw Zamouri vindt het tot slot positief dat er inzake erfgoedbeleid een samenwerking wordt opgezet tussen het Kruispunt Migratie-Integratie en FARO.

2.1.3. Tussenkoms van de heer Willy Segers

De heer *Willy Segers* meent dat de beleidsbrief perfect aansluit bij het beleid van de voorbije twee jaar en dat hij ook verduidelijkt welke stappen er volgend jaar zullen worden gezet om dit beleid gestalte te geven.

Hij gaat in op vier belangrijke aandachtspunten voor N-VA. Taal blijft cruciaal. Er wordt verder ingezet op een actief taalpromotiebeleid. Ook binnen andere beleidsdomeinen zal dat aan bod komen. De naamswijziging naar Commissie Integratie en Nederlands is in dat verband niet onbelangrijk, evenals de oproep 'De Nederlandse taal verbindt ons allemaal' in het kader van de Managers van diversiteit.

Een tweede aandachtspunt is de verhoging van het civiel effect. Inburgering is geen doel op zich, maar een instrument om de kansen van de nieuwkomer in de samenleving te verhogen. N-VA kijkt uit naar het inburgeringscertificaat dat voorzien is voor eind 2012 en naar het onderzoek van het Europees Integratiefonds dat klaar zou zijn eind juni 2012. Op dat vlak pleit N-VA voor een resultaatsgericht beleid.

Het derde aandachtspunt is de hervorming van de sector. Die moet leiden tot meer doelmatigheid, efficiëntie en klantgerichtheid. Een verhoging van de efficiëntie van het beleid en een aanpak op maat werd gevraagd door het parlement en door diverse studies en onderzoeken uit het werkveld.

Het vierde en laatste aandachtspunt betreft de regierol voor de lokale besturen in het kader van de interne staatshervorming. In 2012 zijn er gemeente- en provincieraadsverkiezingen. In de loop van dat jaar kan men proberen om de verkiezingskandidaten te overtuigen van de belangrijke rol van de lokale besturen op dit vlak na 2013.

Het project Migreren naar Vlaanderen start vanaf 2012. Hierdoor kunnen kandidaat-nieuwkomers zich in het land van herkomst al voorbereiden op de inburgering. Door de nadruk op rechten, plichten en verantwoordelijkheden zou het een mogelijk aanzuigeffect kunnen helpen voorkomen. Ook inzake inburgering op maat zou er dit jaar vooruitgang moeten worden geboekt. De spreker kijkt ook uit naar de concrete realisatie van de inburgering voor expats en naar de oprichting van de Commissie voor het Integratiebeleid.

Hij sluit zich tot slot aan bij de vraag van mevrouw Zamouri over het integratiebeleid in Brussel.

2.1.4. Tussenkoms van de heer Bart Caron

De heer *Bart Caron* verklaart dat de minister een vrij krachtig beleid voert. Groen! zou bepaalde zaken anders aanpakken. De minister benadert inburgering en integratie te indi-

vidualistisch. Ook het collectieve element is belangrijk. Binnen de sociaal-culturele sector wordt doorgaans de nadruk gelegd op dat collectieve element. De minister maakt weinig bruggetjes naar die aanpak. Het is nochtans ook een taak van de gemeenschap om open te staan voor interculturele dimensies.

De heer Caron vindt dat de nadruk nogal sterk wordt gelegd op inburgering, ten nadele van integratie. Beide processen zijn echter noodzakelijk. Inburgering gaat over de inpassing in een samenleving met haar gewoonten en attitudes. Integratie verwijst naar de wisselwerking van individuen en collectieven. De gewoonten en attitudes van de samenleving moeten aangepast worden aan de personen die in de samenleving zijn komen wonen.

De spreker is het ermee eens dat de kennis van het Nederlands een essentiële voorwaarde is om in de samenleving te kunnen functioneren. De taal is echter niet meer dan een werktuig van expressie, van communicatie. Ook de wisselwerking tussen de verschillende culturele leefpatronen is belangrijk. De Vlaamse samenleving zal moeten openstaan voor veranderingsprocessen die de ingeburgerde mensen bij ons binnenbrengen. Dat was in vroegere eeuwen ook het geval. Alleen gaat het nu sneller.

De rol van de lokale besturen is een pijnpunt in de conceptnota Integratie en Inburgering. De lokale besturen nemen nu al een aantal taken op inzake integratie en inburgering. Ze hebben bijvoorbeeld integratiediensten. De minister wil aan de lokale besturen een regierol geven. De regie wordt echter een soort van onderaanneming van het Vlaamse beleid zonder echte lokale beleidsruimte. Nochtans zijn de lokale besturen het best geplaatst om onthaal, inburgering en integratiewerk op elkaar af te stemmen.

Het is positief dat men erfgoed en migratie aan elkaar wil koppelen. Zo kan men aantonen dat het erfgoed van de allochtonen van destijds mettertijd ons eigen erfgoed is geworden. Dat is een goed voorbeeld van hoe de wisselwerking kan functioneren in de praktijk.

Wat is de stand van zaken inzake de opleiding van de imams? Dat is wel in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van minister van Onderwijs Smet. Het idee van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) om voor nieuwkomers een voorbereidend jaar voor het hoger onderwijs te organiseren is interessant. Nieuwkomers zouden een taalbad krijgen en een intensieve cursus algemene vorming om op een heel korte termijn hun achterstand in te halen.

De heer Caron vraagt aandacht voor het interculturaliseren van voorzieningen. Mensen van allochtone origine zullen steeds meer een beroep doen op bijvoorbeeld de voorzieningen in de ouderenzorg. In de omgang met die doelgroep rijzen echter culturele problemen. De verwachtingspatronen zijn anders. Zo kunnen er spanningen ontstaan. Verzorgenden moeten weten hoe ze moeten omgaan met bijvoorbeeld moslims. Dat moet structureel aangepakt worden, samen met de minister van Welzijn, maar ook met de voorzieningen zelf. Op dit vlak heeft minister Bourgeois een coördinerende taak.

De bekommernis om de woonwagenterreinen komt elk jaar opnieuw aan bod. Men zou krachtiger moeten optreden om een oplossing te vinden voor het tekort. Niet elke Vlaamse stad of provincie is daar even actief mee bezig. De gemeentebesturen die wel initiatieven nemen, zijn daar het slachtoffer van. Zo krijgen de groepen die haat willen zaaien de kans om dat te doen.

De minister heeft recent zijn actieplan inzake MOE-migratie voorgesteld. Het gaat hoofdzakelijk maar niet uitsluitend over de Roma. De minister heeft het over buurtstewards. Het is goed dat er inspanningen worden gedaan om bruggen te bouwen tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Hij vraagt zich wel af waarom de minister kiest voor de term stewards. Hij zou de voorkeur geven aan de term interculturele bemiddelaars. Is het de

bedoeling om te zoeken naar mensen die afkomstig zijn uit de gemeenschappen zelf of die er dichtbij staan? Dat is een essentiële voorwaarde om dit systeem te doen slagen.

De stijging van het budget voor inburgering en integratie vindt de spreker een positieve zaak.

De spreker besluit met de bedenking dat de minister de participatie van het middenveld grondiger en vollediger moet aanpakken. Deze klacht uit de sector komt onder meer naar voren naar aanleiding van de conceptnota over de hervorming van de sector. Het volstaat niet om een keer met een geselecteerde groep te spreken. Dat is belangrijk voor het creëren van een draagvlak binnen de structuren.

2.1.5. Tussenkoms van de heer Ward Kennes

De heer *Ward Kennes* meent dat de herstructurering van de sector nu niet in detail moet worden besproken, gelet op de eerdere bespreking van de nota met de minister en de komende hoorzittingen.

Uit een onderzoek van de UGent blijkt dat er elk jaar ongeveer 9000 mensen naar Vlaanderen komen in het kader van de huwelijksmigratie. 33 percent van deze migranten is afkomstig uit Marokko en elf percent uit Turkije. Ook uit de Filippijnen en Thailand komen er heel wat mensen naar Vlaanderen om in het huwelijk te treden. Het is positief dat de minister op dit vlak een beleid ontwikkelt. Het is de bedoeling om met een basispakket inburgering te starten in het land van herkomst. De inspiratie voor dit initiatief komt uit Nederland. De minister zal het gebruik van het pakket promoten via de consulaten. Het starterspakket is migratieneutraal. Het richt zich tot mensen die ervoor hebben gekozen om naar hier te komen en heeft dus geen migratiebevorderend karakter. In de nieuwe federale wet rond de gezinshereniging worden striktere voorwaarden opgelegd inzake huisvesting, inkomen en leeftijd. CD&V is het daarmee eens. Het is goed dat de minister de sensibilisering van de samenleving voor dat fenomeen verder aanpakt en dat men de negatieve gevolgen van de gezinshereniging niet uit de weg gaat.

De belangrijkste strategische doelstellingen inzake huwelijksmigratie zijn opgenomen in de meerjarenconvenants die dit jaar zijn afgesloten met de lokale besturen, in het bijzonder met Antwerpen en Gent. Wat zijn daarvan de krachtlijnen? Sommige lokale besturen willen niet samenwerken met de minister omdat ze zich niet willen bemoeien met de partnerkeuze. Hoe gaat de minister daarmee om?

Hoe zullen de meest geslaagde projecten van de Managers van diversiteit worden voortgezet?

Eind 2012 zullen de eerste inburgeringscertificaten worden uitgereikt. Die certificaten moeten een reëel civiel effect hebben. Ook de mensen die de inburgeringscursussen hebben gevolgd, verwachten dat. De spreker vraagt dat men ook werk zou maken van de erkenning van buitenlandse diploma's. De Vlaamse overheid zou de mogelijkheid moeten hebben om mensen met een buitenlands diploma aan te werven. Dat is een belangrijk aspect van inburgering.

De moskeeën kunnen een socio-culturele rol spelen bij de integratie van hun achterban in de samenleving. In dat verband verwijst de minister in zijn beleidsbrief naar het EIF en naar 'community actions'. Hij meent dat het niet de bedoeling kan zijn om loketten in gebedshuizen op te richten, zoals dat in een aantal Nederlandse steden het geval is. Wel kan men een rol toekennen aan religieuze leiders met het oog op de integratie van hun achterban in de samenleving.

In het kader van het offerfeest was er discussie over het verdoofd of het niet verdoofd slachten. Blijkbaar werden er op lokaal vlak heel wat inspanningen gedaan om een ver-

doofde rituele slachting mogelijk te maken. Daarvan werd echter geen gebruik gemaakt. Een betere afstemming is dus noodzakelijk. Wellicht is dat niet de taak van minister Bourgeois. Op federaal niveau zou er gewerkt worden aan een wet om verdooving op te leggen bij rituele slachtingen.

De Vlaamse opleiding voor imams stond reeds in het vorige regeerakkoord en staat ook in het huidige. Dit onderwerp komt doorgaans aan bod binnen de commissie Onderwijs. Er zijn al studies uitgevoerd, er is een conceptnota van de heer Sannen, er is overleg geweest met hogescholen en universiteiten en met vertegenwoordigers van de islamitische eredienst. Blijkbaar slaagt men er niet in om een doorbraak te realiseren. Nochtans is iedereen het erover eens dat een dergelijke opleiding wenselijk is. Welke rol moet de overheid daarin spelen, gezien de scheiding tussen Kerk en Staat? Wat is de taak van het representatief orgaan van de betrokken eredienst? Daarover bestaan nog meningsverschillen.

In het kader van inburgering en integratie mag men niet enkel focussen op de islam. Er zijn ook heel wat allochtone christelijke gemeenschappen in de steden. Kerkgebouwen die nog slechts weinig worden gebruikt door de autochtone christenen krijgen een nieuwe bestemming via allochtone – Poolse, Latijns-Amerikaanse of Afrikaanse – christelijke gemeenschappen. De christelijke groepen organiseren zich op etnisch-culturele basis om hun religieuze vieringen gestalte te geven.

Er wordt ingezet op een inburgeringsaanbod op maat. De doelgroep is immers heel heterogeen. Bij de diplomagelijkschakeling moeten gecertificeerde sociale vertalers worden ingeschakeld. Minister Bourgeois zou hierover overleggen met de minister van Onderwijs. Is er al evolutie in dit dossier?

Het bestaande zelfstudiepakket maatschappelijke oriëntatie kan een meerwaarde hebben voor een bepaalde doelgroep. De spreker hecht echter ook veel belang aan het klassikale element. Het samenzitten van mannen en vrouwen, de confrontatie met de leerkracht, kunnen voor sommigen een meerwaarde hebben. Er is een proefproject opgestart rond het invoeren van een vrijstellingstoets voor maatschappelijke oriëntering. De tussentijdse interne evaluatie is positief, maar er waren wel enkele knelpunten. Is er al meer zicht op die knelpunten?

Samen inburgeren is heel belangrijk. Inburgeren gebeurt in de straat, in de buurt, in de school, op de werkvloer. Het lokale element is heel belangrijk. Vanuit christendemocratische invalshoek benadrukt de spreker het belang van de verenigingen en het sociale weefsel. Ook de inburgeringscoaches kunnen een belangrijke rol spelen. Heel wat mensen zijn bereid om werk te maken van een persoonlijk contact en om mensen te begeleiden om actief te participeren aan onze samenleving.

De minister heeft de provinciegouverneurs een coördinerende opdracht gegeven met betrekking tot de woonwagenterreinen. Het is positief dat sommige huisvestingsmaatschappijen in de Denderstreek en in het Meetjesland een stap zetten. Er zijn initiatieven genomen voor woonwagenterreinen in Bree, Wilrijk en Meeuwen-Gruitrode. Er zijn dus initiatieven, maar het gaat traag. De minister zelf heeft ook een coördinerende rol. Hij dient overleg te plegen met minister Van den Bossche als het gaat over de rol van de sociale huisvestingsmaatschappijen en met minister Muyters als het gaat over ruimtelijke ordening. In het verleden was er vaak een probleem met de ruimtelijke ordening.

Minister Bourgeois is verantwoordelijk voor de coördinatie van het Vlaamse beleid inzake integratie. Hij zet in op drie kernopdrachten: het bevorderen van participatie, het bevorderen van toegankelijkheid en het samenleven in diversiteit. Een geïntegreerd actieplan moet ook aandacht hebben voor de situatie van de jongeren, zeker in de grote steden. Onderwijs en werk zijn heel belangrijk voor een goede integratie. Op dat vlak is een overkoepelend plan nodig. Permanent overleg tussen de betrokken ministers is noodzakelijk. Ook binnen

de welzijnssector zijn de uitdagingen groot. De algemeen directeur van het Vlaams Welzijnsverbond heeft recent bevestigd dat allochtonen en de zorgsector mekaar onvoldoende vinden. Hij wijt dat aan de diplomavooraarden, aan een taaltekort en aan een cultureel probleem. De minister van Welzijn heeft een werkgroep opgericht om de aanwezigheid van studenten en werknemers met een allochtone achtergrond in de sector in kaart te brengen. Het is ook de bedoeling om de voornaamste drempels op te lijsten die jongeren met een allochtone achtergrond ervan kunnen weerhouden om de stap naar de zorgsector te zetten. Daar liggen nog heel wat kansen om aan de slag te gaan.

In het globale plan moet er ook aandacht zijn voor de problematiek van de levensbeschouwelijke symbolen. In de onderwijsinstellingen wordt vaak gesproken over de meisjes met een hoofddoek. Naar aanleiding van de herdenking van de wapenstilstand werd de spreker gecontacteerd door de sikhgemeenschap, die eraan herinnerde dat sikhs in het kader van het Commonwealth hebben gestreden op onze slagvelden. Op dit moment ervaart deze gemeenschap echter heel wat problemen op de werkvloer en in het onderwijs. De levensbeschouwelijke symbolen van de sikhs wekken blijkbaar onrust. De spreker denkt dat wat meer kennis en overleg kan zorgen voor verbetering. Hij betreurt dat de sikhs daardoor de indruk krijgen dat hun geen plaats wordt gegund binnen onze samenleving.

2.1.6. Tussenkoms van de heer Joris Van Hauthem

Voor de heer *Joris Van Hauthem* staat het inburgerings- en integratiebeleid niet los van het migratiebeleid. De beleidsbrief Inburgering rept daar met geen woord over. Nochtans ondergaat Vlaanderen de gevolgen van dat beleid. Door die strikte scheiding is een coherent beleid onmogelijk. De beleidsbrieven blijven dan ook meer en meer hangen in het klassieke integratiejargon en de sector, die al aanzienlijk verambtelijkt is, dreigt een loutere tewerkstellingssector te worden. De spreker ziet de moeilijkheden bij de hervorming als bewijs daarvan. Zonder federale bijsturingen blijft Vlaanderen dweilen met de kraan open. Kortom, de spreker stelt vragen bij het nut van een Vlaams integratiebeleid.

De spreker vermoedt zelfs dat, zonder een goede federale nationaliteitswetgeving, het Vlaams inburgeringsbeleid een aanzuigeffect heeft. Vlaanderen zorgt ervoor dat alle nieuwkomers de taal en de maatschappij kunnen leren kennen. Als dat niet lukt, zet men sociale tolken in, waarbij trouwens gefliert wordt met de grenzen van de taalwetgeving. Wie vrijwillig migreert, heeft volgens de heer Van Hauthem zelf de plicht om het land en de taal te leren kennen. In de meeste landen doet de overheid daar trouwens geen inspanningen voor.

Het is logisch dat mensen die van plan zijn te migreren op voorhand de taal en het land leren kennen. Maar als een land daarvoor mogelijkheden aanbiedt, zoals het starterspakket voor familiemigranten, heeft dat misschien wel een aanzuigeffect. De heer Van Hauthem laakt ook het wollige taalgebruik van de beleidsbrief, bijvoorbeeld over het onderzoek naar huwelijksmigratie. Maar de essentie, namelijk de resultaten en de politieke conclusies, wordt niet vermeld. Terloops vraagt het lid ook wat de misvattingen zijn die de studie wil corrigeren. Hoe rijmt de minister deze passage trouwens met de protesten van zijn partij op federaal vlak tegen de uit de hand gelopen familiehereniging?

De heer Van Hauthem informeert voorts of de stijgende vraag naar lessen Nederlands veroorzaakt wordt door een groeiende instroom. Hij wijst er ook op dat vaak minder dan de helft van diegenen die zich aanmelden, een attest behalen. Dat verbetert niet met de jaren. Hoe verklaart de minister dat? Heeft hij er een remedie voor?

Het debat over de islam en andere levensbeschouwingen wordt volgens de beleidsbrief niet uit de weg gegaan. De minister is er blijkbaar van overtuigd dat de islam in onze pluri-forme samenleving een plaats kan hebben. Welke plaats is dat dan? Het lid vindt ook deze passage in de brief wollig en abstract. Het blijft bij informeren van de lokale besturen, het

aanduiden van coaches en allicht binnenkort van coaches van coaches. Wat bedoelt de minister als hij zegt dat hij “zal nagaan of het wenselijk en/of noodzakelijk is om levensbeschouwing een plaats te geven in het integratiebeleid”?

Het feit dat Vlaanderen zich al enkele jaren voorneemt te zorgen voor de opleiding van imams, betekent volgens het lid dat er problemen zijn. Een opleiding is daarvoor geen oplossing, gezien de bepalingen van de Grondwet. De erediensten duiden immers zelf hun bedienaren aan en niet de overheid. Zij bepalen dus ook zelf de aanwervingsvoorwaarden. Die vrijheid geldt trouwens ook voor de aanduiding van godsdienstleerkrachten en het lessenpakket. De erediensten en hun organen beslissen over het lessenpakket en controleren de uitvoering ervan. De overheid heeft daar niets over te zeggen.

Kortom, het stoort de heer Van Hauthem dat de nefaste invloed van het federale migratiebeleid doodgezwegen wordt en de minister gewoon meegaat in de wolligheid van een sector die zichzelf wil continueren.

2.1.7. Tussenkoms van mevrouw Annick De Ridder

Mevrouw *Annick De Ridder* vraagt of de minister, om dubbel werk te vermijden, overlegd heeft met andere lokale sociale diensten die ook coaches of stewards inzetten.

2.2. Antwoorden van de Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Inburgering versus integratie

Minister *Geert Bourgeois* is het niet eens met de uitspraak dat het beleid vooral gericht is op inburgering en niet op integratie. De budgetstijging voor inburgering is louter om wachtlijsten ten gevolge van de stijgende instroom te vermijden. Dat neemt niet weg dat de minister ook zwaar inzet op integratie, de zevenendertig projecten met inburgeringscoaches bewijzen dat.

Bij inburgering en integratie ligt de klemtoon helemaal niet op het individu. Het is wel zo dat het individu een contract afsluit met de overheid, maar daarna begint het werk voor de ontvangende samenleving. Die schiet op dat vlak nog steeds tekort. Maar ook de inburgeraar zelf moet inspanningen leveren. De inburgeringscoaches helpen hem daar goed bij. De minister plant wel een evaluatie van hun werk.

Rol van de lokale besturen

Het lokale niveau speelt een grote rol bij integratie. Het verbaast de minister dat de lokale besturen niet meer inspanningen doen om nieuwkomers te verwelkomen. Hij haalt het goede voorbeeld van de stad Lier aan dat nieuwkomers met een attest op het gemeentehuis uitnodigt en hen een welkomstpakket geeft. Het zou goed zijn als die mensen op dat moment in contact kunnen komen met het verenigingsleven, het oudercomité, het wijkcomité. Natuurlijk moeten ze zowel op hun rechten als plichten gewezen worden. De minister is van plan alle gemeentebesturen nog eens extra aan te sporen. Nieuwkomers die bewezen hebben de taal te willen leren, verdienen een steuntje in de rug. De minister is geen voorstander van provinciale welkomsevenementen. Hij woonde een dergelijke gebeurtenis bij in Limburg en stelde vast dat er meer autochtonen dan allochtonen aanwezig waren. Daarenboven was het een dure aangelegenheid.

Lokale besturen krijgen nog meer de regierol en worden dus partner en zeker geen onderaannemers van het Vlaamse beleid. Ze zullen eigen klemtonen kunnen leggen, zelfs als bepaalde algemene aspecten, onder meer van het MOE-actieplan in convenants vastgelegd zijn. De subsidies in het kader van de nieuwe beleids- en beheerscyclus zullen daar mede

voor kunnen zorgen. Dat is een efficiënte manier van samenwerken tussen het Vlaamse en het lokale niveau.

Inburgeringscursussen – inburgeringscertificaat

Mevrouw Pehlivan pleit ervoor ook asielzoekers inburgeringscursussen aan te bieden, maar dat staat haaks op haar kritiek dat er te veel middelen naar inburgering gaan. De minister is niet van plan de toetredingsvoorwaarden voor asielzoekers tot de inburgering te veranderen.

Cursussen voor inburgering gaan enkel over de taal en de maatschappij. Begeleiding op maat van asielzoekers past daar niet in. Sociale of persoonlijke kwesties kunnen trouwens niet klassikaal behandeld worden. Begeleiding op maat is eerder een zaak van het federale niveau of het beleidsdomein Welzijn.

Van diegenen die een inburgeringcursus startten in 2009, heeft 85 percent ondertussen een attest behaald. Dat cijfer is heel behoorlijk, het gaat om een gestage verbetering.

De minister vindt het belangrijk dat het inburgeringscertificaat ook een civiel effect heeft. Mensen die gretig zijn om Nederlands te leren of om werk te vinden, die extra cursussen volgen, moeten daarvan effecten ondervinden. Op dat vlak kan Vlaanderen nog een tandje bij steken. Vlaamse werkgevers vinden niet altijd geschikte werkrachten. Het onderzoek gaat dan ook na hoe de opleidingen van nieuwkomers daar het best kunnen op inspelen. Daarnaast wordt nagegaan hoe de overheid zelf mensen met elders verworven competenties kan in dienst nemen en zo een voorbeeldrol vervullen. Na lang onderhandelen heeft de minister daarover een akkoord bereikt met de vakbonden. De VDAB zal als derde instantie oordelen over die competenties.

Belang van taal

Het project 'De Nederlandse taal verbindt ons allemaal' wil niet alleen allochtonen in staat stellen hun Nederlands te oefenen, maar is ook op ontmoeting, op omgaan met elkaar gericht. Taal is immers geen doel op zich maar een noodzakelijk middel om te participeren aan de samenleving.

Zelfstudie blijft volgens de minister de uitzondering, de klassikale omgeving is de beste om een taal te leren. Mensen leren immers van elkaar en leren hun schroom te overwinnen om de taal te spreken. Nederland stapt volledig over op zelfstudie. De tijd zal leren of dat goede resultaten oplevert. Eenieder kan met een vrijstellingstoets bewijzen dat hij onze samenleving voldoende kent en dus geen cursus nodig heeft.

Om te mogen stemmen bij de lokale verkiezingen moeten nieuwkomers hier al een tijdje verblijven. Het is dus evident dat de informatie daarover in het Nederlands zal gebeuren. Toemeka (Beweging voor een verstaanbare samenleving) is de ideale partner om ervoor te zorgen dat de brochures in een zo eenvoudig en duidelijk mogelijke taal opgesteld zijn.

Vormingspakketten voor het buitenland

De vormingspakketten voor het buitenland worden enkel verspreid in Marokko, Turkije en Rusland en niet in landen als Roemenië en Bulgarije. Dat zijn immers leden van de EU, waar het vrij verkeer van personen geldt. Daarenboven is de migratie uit de Mid-den- en Oost-Europese landen vooral arbeidsmigratie, uit Marokko, Turkije en Rusland is het vaak volgmigratie, gezinshereniging. Het project wordt daarenboven gesteund met middelen van het Europees Integratiefonds. Een van de voorwaarden daarvoor is dat de initiatieven gericht moeten zijn op derde landen en niet op EU-landen.

De minister weerlegt de aantijging als zouden de starterspakketten een aanzuigefect hebben. De deelnemers hebben al een visum en krijgen ook hun plichten te horen, onder meer dat ze Nederlands moeten leren. De minister wil voorafgaand aan zijn bezoek de zekerheid hebben dat Marokko dat beleid steunt en propageert. Zo niet zullen de starterspakketten alleen in de consulaten en ambassades beschikbaar zijn. Het is ook belangrijk dat het federale niveau, zoals beloofd door de twee recentste ministers van Buitenlandse Zaken, meewerkt. Naarmate de federale wetten over migratie een en ander koppelen aan verplichte inburgering, zal er vooruitgang geboekt worden.

Hervorming van de sector

De minister heeft intussen al 54 overlegmomenten over de hervorming van de sector gehouden. Zeggen dat de minister niet in dialoog treedt, is dus manifest onjuist. Het parlement zal daarover ook nog hoorzittingen organiseren naar aanleiding van de concept-nota over de hervorming van de sector. De hervorming heeft een grotere klantgerichtheid en een grotere efficiëntie tot doel. Met een agentschap wordt het gemakkelijker de goede praktijken te delen en uit te voeren.

Coördinatie Vlaams beleid

De Commissie Integratiebeleid werkt horizontaal, ze coördineert en brengt de beleidsdomeinen samen. Ze werkt actieplannen uit die elke minister, dus ook de ministers van Onderwijs en Welzijn, vertaalt in concrete acties. Dat komt tegemoet aan de opmerkingen van de heer Caron over interculturaliteit. De minister zet sterk in op lokale integratiediensten. Dat blijkt uit de stijging van hun aantal, vooral in de Vlaamse Rand. Om de ware omvang van het integratiebudget te kennen, moeten de middelen voor het lokale beleid, soms verstrekt door andere beleidsdomeinen, bij het Vlaamse budget geteld worden. De minister wijst ook nog op het project om mensen van allochtone afkomst in lokale en Vlaamse adviesraden te laten participeren.

Het Kruispunt Migratie-Integratie heeft een coördinerende rol ten aanzien van de integratiecentra. Het Kruispunt zal zorgen voor verspreiding van kennis en goede praktijken. Het zal ook lessen trekken uit projecten als de diversiteitsmanagers en beleidsaanbevelingen formuleren. De oprichting van een EVA zal die taken alleen maar vergemakkelijken.

Vlaams beleid in Brussel

De erkenning van de vzw Foyer loopt nog twee jaar. Vanaf 1 januari 2014 moet het EVA in werking treden. Minister Grouwels heeft bevestigd dat de VGC het convenant heeft goedgekeurd. De VGC is vragende partij om als regisseur op te treden in Brussel. Dat is volgens de minister een goede zaak.

Midden- en Oost-Europese migranten (MOE)

De regering heeft het actieplan voor MOE-migranten recent goedgekeurd. De aanspreekpunten zijn al operationeel. Het actieplan staat online. Minister Smet is best geplaatst om de stand van zaken van de actieplannen in het kader van Gelijke Kansen te geven. De integratiekaart zal behandeld worden op de studiedag van 5 december.

Naar analogie met de stewards in het voetbal, zal de steward voor MOE-migranten begeleiden, bemiddelen en problemen detecteren, maar ook optreden bij overschrijding van de normen. De minister verwacht niet dat zijn taken zullen overlappen met andere bemiddelaars als straathoekwerkers. Het project loopt over vier jaar en kan eventueel worden verlengd. Het budget Stedenbeleid heeft 750.000 euro veil voor een projectoproep. Steden zullen voorstellen kunnen indienen. Het is aan hen om overlap te vermijden.

Relatie met het beleidsdomein Onderwijs

Voor de erkenning van de buitenlandse diploma's worden, in afspraak met Onderwijs, sociale tolken ingeschakeld. Het is niet zo dat de dossiers blijven liggen bij de onthaalbureaus, maar wel bij het NARIC. Dat moet het departement Onderwijs oplossen.

De opleiding van imams is een zaak van de minister voor Onderwijs. Het klopt dat de erediensten zelf hun bedienaars aanstellen. Daarbij komt nog dat de Moslimexecutieve momenteel niet als aanspreekpunt voor de overheid kan fungeren.

Relatie met het federale beleid

De minister ontkent dat hij de link niet legt met het federale beleid. Hij is blij met bepaalde evoluties op dat niveau, onder meer de strengere voorwaarden voor de gezinshereniging. Het is belangrijk die te vermelden in de starterspakketten. Het is ook goed dat de Kamer de OCMW-wet aangepast heeft aan de Europese richtlijn. De eerste drie maanden heeft een inwijkeling uit een ander EU-land niet langer recht op OCMW-steun behoudens in uitzonderlijke omstandigheden. De regels van het vrij verkeer van personen bepalen ook dat wie langer dan drie maand in een andere lidstaat verblijft, in zijn onderhoud moet kunnen voorzien of op reguliere wijze ingeschreven moet zijn in het hoger onderwijs. De huidige regeling van het bijna automatisch toekennen van leeflonen heeft wel degelijk een aanzuigende werking op MOE-migranten. Die wetswijzigingen kwamen er trouwens ook omdat Vlaanderen erop aandrong. De wijziging van de nationaliteitswetgeving zou deel uitmaken van de federale regeringsonderhandelingen. Het klopt dat een integratiebeleid geld kost en inspanningen vergt van Vlaanderen, maar niets doen is de slechtste optie. Het huidige beleid, dat een voortzetting en verbetering is van het beleid van vorige ministers, kan trouwens op brede steun rekenen.

De federale overheid gaat over de erkenning van de levensbeschouwingen en godsdiensten. Op dit ogenblik zijn er zes godsdiensten erkend. Wat de levensbeschouwelijke symbolen betreft, ook van de sikhgemeenschap, denkt de minister dat het huidige onderwijsbeleid van de inrichtende machten moet worden voortgezet. De Raad van State heeft trouwens in alle gevallen de onderwijsinrichters in het gelijk gesteld.

De studie over huwelijksmigratie heeft heel wat inzichten opgeleverd, onder meer gebaseerd op informatie uit het rijksregister. Het is aan de federale overheid om die gegevens systematisch op te volgen.

Varia

Interesse en kennis van het verleden kan een aanknopingspunt zijn voor contacten. Daarom is erfgoed een goede manier voor nieuwkomers om zich te integreren.

Levensbeschouwing behoort tot de private cultuur, maar er zijn raakpunten met het publieke domein. Daarom is de studie van het steunpunt op dat vlak belangrijk.

De woonwagenterreinen zijn beter gespreid, het draagvlak groeit, maar ondanks de verbeteringen ziet de minister nog een aantal problemen.

3. Motie van aanbeveling

Tot besluit van het debat over de beleidsbrief Inburgering en Integratie werd een motie van aanbeveling schriftelijk aangekondigd door de heren Willy Segers, Lieven Dehandschutter, Ward Kennes, Jan Durnez en Kurt De Loor en mevrouw Els Robeyns.

4. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012

(bevoegdheid Inburgering en Integratie van minister Bourgeois) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

III. BELEIDSDOMEIN BINNENLANDS BESTUUR

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

1.1. *Uitgavenbegroting 2012*

De minister stelt dat ook dit onderdeel van de begroting is aangepast aan het nieuwe Rekendecreet en de uitvoeringsbesluiten ervan. Bijkomend gegeven is dat de overkoepelende kredieten waarvoor in principe zowel de minister als minister van Stedenbeleid Van den Bossche bevoegd zijn, zoals de loonkredieten of de globale werkingskredieten van het agentschap, telkens ook gegroepeerd werden in aparte begrotingsartikelen. Deze zijn identificeerbaar aan de hand van de 'X' in hun nieuwe codering.

Wat de apparaatskredieten betreft, zijn de bedragen in hoofdzaak gewijzigd door de toepassing van de index. Het werkingskrediet voor het Agentschap voor Binnenlands Bestuur (ABB) wordt eenmalig verhoogd met 58.000 euro, dit om de informatisering van de nieuwe beheers- en beleidscyclus te finaliseren. Verder verschuift er ingevolge een akkoord tussen ABB en het Agentschap voor Facilitair Management (AFM) een bedrag van 51.000 euro van ABB naar AFM. Het gaat hier om de energiekosten van het gebouw van het agentschap te Gent.

De minister merkt op dat in de toelichting bij de begroting op bladzijde 66 een kleine tekstfout is geslopen: de vermelde basisallocatie BD0 BA302 1100 is het variabel krediet ter financiering van de lonen en sociale lasten van vervangers van gedetacheerden en is gekoppeld aan het desbetreffende begrotingsfonds. Verkeerdelijk werd verwezen naar de lonen en sociale lasten voor de externe audit lokale besturen.

De belangrijkste verhoging van het budget voor het begrotingsprogramma BH lokale en regionale besturen is het gevolg van de stijging van het Vlaams Gemeentefonds en het Vlaams Provinciefonds met 3,5% zoals bepaald in beide betrokken decreten. Dit resulteert voor het Vlaams Gemeentefonds in een verhoging met 70.949.000 euro vastleggingskrediet (VAK) en 70.868.000 euro vereffeningskrediet (VEK), zodat het Gemeentefonds in 2012 dus 2.098.051.000 euro VAK en 2.095.652.000 euro VEK omvat.

Voor het Vlaams Provinciefonds betekent dit een stijging met 3.126.000 euro VAK en 3.022.000 euro VEK, zodat het fonds in 2012 in totaal 92.439.000 euro VAK en 92.334.000 euro VEK bevat.

De specifieke investeringssubsidies voor lokale en regionale besturen (subsidies voor de bouw van crematoria, investeringen in niet-beschermde kerken, in centra voor vrijzinnige verenigingen) stijgen met in totaal 88.000 euro bijkomend VAK door indexatie en met 104.000 euro bijkomend VEK door indexatie en 200.000 euro bijkomend VEK in functie van de verwachte betalingen.

Wat de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2012 betreft, wacht de minister op de evaluatie van het verkiezingsexperiment van 27 oktober 2011. Budgettair is in de begroting gespreid over 2011 en 2012 in totaal 55.295.000 euro potentieel beschikbaar voor kosten verbonden aan de verkiezingen.

1.2.   *Beleidsbrief Binnenlands Bestuur*

De minister merkt op dat er deze regeerperiode twee grote strategische assen in het beleid inzake Binnenlands Bestuur zijn: enerzijds de interne staathervorming en vereenvoudiging van het bestuurskundig landschap en anderzijds het inzetten op sterke en verantwoorde lokale besturen. Die grote lijnen worden vertaald in acht strategische doelstellingen.

2012 wordt een scharnierjaar in deze regeerperiode. De lokale en provinciale verkiezingen van 14 oktober 2012 moeten worden voorbereid en praktisch georganiseerd, rekening houdend met de aanpassing van de kieswetgeving. Een aantal beleidsinitiatieven komen op kruissnelheid: implementatie van het witboek Interne Staatshervorming en implementatie van de aanpassingen aan het Gemeente-, het OCMW- en het Provinciedecreet. Een en ander speelt zich af binnen een context van sterke druk op de lokale financiën.

1.2.1.   *Interne staatshervorming*

De minister verwijst naar de vijf uitvoeringslijnen: versterking van de bestuurskracht van de gemeenten, meer autonomie en bevoegdheden voor de gemeenten, performante processen en minder interveniërende niveaus, afbakening van de provinciale taakstelling, vereenvoudiging van de intermediaire ruimte.

De uitvoering van de interne staatshervorming zal goed worden opgevolgd. Hiervoor werd een monitoringsysteem opgezet. Alle doorbraken zijn in fiches vertaald in een concreet stappenplan, met de hieraan gekoppelde timing en resultaten. Dit overzicht werd op 14 oktober 2011 voor de eerste keer voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG) alsook de Verenigde Verenigingen, werden uitgenodigd om dit overzicht te bespreken. De minister zal op 13 december 2011 ook in deze commissie komen rapporteren. Het is de bedoeling om dit overzicht zesmaandelijks te actualiseren, zodat de voortgang van de uitvoering van de interne staatshervorming nauwgezet opgevolgd kan worden.

De provinciale taakstelling zal worden afgebakend. Hiervoor staat de aanpassing van artikel 2 van het Provinciedecreet op het programma, evenals het sluiten van bestuursakkoorden met de provincies.

In het kader van de regioscreening zal de gebiedsdekkende inventaris van de samenwerkingsverbanden in Vlaanderen worden geëvalueerd. Vijf proefregio's krijgen de mogelijkheid om actieplannen uit te voeren onder de vorm van proeftuinen. Hiervoor zal een decretale basis worden gecreëerd.

De minister brengt de initiatieven van 2011 in het kader van de regioscreening in herinnering. Ten eerste werd een onderzoek verricht door het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen naar de verdere uitbouw van de regioscreening als methodologie. Ten tweede werd gestart met een gebiedsdekkende regioscreening onder coördinatie van de gouverneurs. Ten derde is er de ondersteuning van pilootprojecten in de vijf proeftuinen.

1.2.2.   *Volwaardig partnerschap over grenzen van beleidsdomeinen en bestuursniveaus*

Er worden verschillende initiatieven genomen om samenwerking en partnerschap over beleidsdomeinen en bestuursniveaus heen vorm te geven. De gouverneurs hebben een coördinerende opdracht om de werking van de gedeconcentreerde diensten van de Vlaamse overheid af te stemmen op andere bestuursniveaus. Van hun coördinatiewerkzaamheden wordt een jaarverslag opgemaakt.

Op 29 april 2011 heeft de regering de gouverneurs een duidelijk mandaat gegeven voor een coördinerende opdracht in de relatie tussen de lokale besturen en de verschillende gede-

concentreerde diensten. De gouverneurs zullen in het college van gouverneurs jaarlijks rapporteren over de initiatieven die ze op dit vlak nemen. Om hen te ondersteunen in deze coördinerende opdracht, wordt een ‘dienst van de gouverneur’ opgericht. Het is de bedoeling dat de functie van arrondissementscommissaris op termijn uitdooft. De budgetten die hierdoor vrijkomen zullen worden ingezet in een dienst van de gouverneur. Deze dienst zal bestaan uit statutaire Vlaamse ambtenaren die de gouverneur zullen ondersteunen in zijn coördinerende opdracht.

In het kader van het Planlastendecreet stelt de minister dat de aanpassing van de sectorale decreten volop bezig is. Er werden intussen al vijf voorontwerpen van decreet principieel goedgekeurd door de regering. De Vlaamse Regering zal in oktober 2012 de zogenaamde Vlaamse beleidsprioriteiten bekendmaken in elke sector waar er een plan- en rapporteringscyclus is. De lokale besturen kunnen hier dan in hun planning voor hun meerjarenplan 2014-2019 al dan niet op inspelen. De administratie zal vormingspakketten aanbieden aan ambtenaren van zowel de lokale besturen als de Vlaamse overheid.

1.2.3. Verhogen van bestuursefficiëntie door gebruik van ICT, gegevensdeling en procesbeheer tussen Vlaanderen, lokale besturen en provincies

Het E-governmentdecreet werd tijdens de vorige regeerperiode goedgekeurd. Er was geen akkoord om de lokale en provinciale overheden te verplichten gradueel in het systeem te stappen. Men was ervan overtuigd dat de provincies en de grote steden dat vrij snel zouden doen. Op dit ogenblik zijn er op dat vlak echter nog geen resultaten. De minister zal de VVSG uitnodigen om te peilen naar de redenen daarvan. Het instappen in het E-governmentdecreet kan immers een enorme meerwaarde betekenen voor de lokale besturen. Een verplichte graduele invoering kan worden overwogen. Stapsgewijs zouden eerst de centrumsteden kunnen instappen.

Er wordt verder gegaan inzake het elektronisch ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burger en mandataris. De minister verwijst naar het digitaal versturen van notulen en documenten van de raden. In de organieke regelgeving werd het recht ingeschreven dat mandatarissen voortaan op eenvoudig verzoek alle stukken en dossiers, die ze vroeger op het gemeentehuis konden inkijken en kopiëren, voortaan ook elektronisch kunnen ontvangen. Op het vlak van ontsluiting van informatie, zal ABB de reeds ingeslagen weg verder zetten. Een belangrijk informatiekanaal voor alle gegevens met betrekking tot lokale besturen is de website www.lokalestatistieken.be. Deze website wordt op het terrein veel gebruikt, ook om de eigen gemeente te benchmarken met andere gemeenten.

1.2.4. Sterke en verantwoordelijke besturen

De organieke decreten zullen worden aangepast. In het voorjaar van 2012 zullen ontwerpen tot wijziging van het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet aan het Vlaams Parlement voorgelegd worden. Deze wijzigingen vinden hun oorsprong in de aanbevelingen van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen en het witboek Interne Staatshervorming. Verder wil men vastgestelde lacunes of tegenstrijdigheden wegwerken. Aansluitend en in het verlengde van de wijziging van het Gemeentedecreet zal ook een wijziging van het OCMW-decreet worden voorgesteld. Verder worden in 2012 de nodige uitvoeringsbesluiten voorzien zodat de decretale wijzigingen tijdig van kracht zijn bij de aanvang van de volgende lokale en provinciale bestuursperiode (1 januari 2013).

De minister pleit voor enige bestuurlijke rust. Na de fundamentele hervormingen van de afgelopen jaren is er nu nood aan een periode van rust, waarin de besturen de tijd krijgen om de bestuurlijke vernieuwingen in hun dagelijkse werking in te passen. Daarom zal er niet worden getornd aan de algemene uitgangspunten en principes van het decreet maar zullen die wel versterkt worden. Het gaat om bijstellingen om de efficiëntie van het lokaal beleid verder te verbeteren.

Er wordt ingezet op de versterking van de lokale democratie. Bedoeling is de rol van de politieke organen te versterken, gekoppeld aan bijkomende instrumenten voor de democratische controle van de raadsleden.

Inzake het toezicht zal de inzendingsplicht met betrekking tot sommige gemeenteraadsbesluiten en OCMW-raadsbesluiten worden geschrapt (bijvoorbeeld besluiten tot vaststelling van de personeelsformatie, tot vaststelling van de politiedotatie of tot oprichting van een intern verzelfstandigd agentschap). Er komt een decretale basis voor de elektronische uitwisseling van stukken tussen gemeenten en Vlaanderen. De verplichting tot aanplakking van reglementen (gemeenten) en het bestuursmemoriaal (provincies) wordt geschrapt ten voordele van elektronische publicatie.

De minister ziet de vernieuwde beleids- en beheerscyclus als wellicht de meest ambitieuze hervorming binnen het beleidsveld Binnenlands Bestuur tijdens deze regeerperiode. Het regelgevend kader is intussen volledig afgewerkt. De implementatie is gestart met twintig proefbesturen vanaf 2011 en nog eens veertig proefbesturen vanaf 1 januari 2012. Vanaf 2013 komen er nog eens 118 besturen bij en vanaf 2014 moet elk bestuur (gemeente, OCMW, provincie, autonome bedrijven) dit toepassen. Er wordt voorzien in de nodige vorming en ondersteuning van de lokale mandatarissen: een permanente helpdesk, een ondersteunende webstek, doelgerichte vorming (in samenwerking met de VVSG, provinciale bestuursscholen en consultants), workshops, publicaties, cursusmateriaal, studiedagen. Er zal een instrument voor digitale rapportering van meerjarenbegroting, budget en jaarrekening worden uitgebouwd, voor de gemeentebesturen zelf en voor Vlaanderen.

De minister hoopt de nieuwe visie op externe audit goed te laten keuren door de Vlaamse Regering tegen einde 2011. Hij verlaat dus het spoor dat in het Gemeentedecreet getrokken wordt voor de externe audit. Reden is dat dit te duur is, te veel mankracht vergt en eigenlijk overlapt met audits die nu al in de gemeentebesturen gebeuren door de financieel beheerder, de bevoegde schepen, het schepencollege, de gemeenteraad en tot slot de gouverneur. Er is in 2012-2013 een implementatietraject gepland met hopelijk vanaf 2013 de eerste audits op basis van het nieuwe systeem.

Het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking zal worden bijgestuurd, met als aandachtspunten de digitale infoverstreking aan de raadsleden, de hervorming van het bestuurlijk toezicht, het onderzoeken van de oprichting van filialen, het zoeken naar formules die een evenredige vertegenwoordiging van fracties van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten nastreven. Er moet meer democratische controle komen op de organen van de intergemeentelijke samenwerking. De recente gebeurtenissen met betrekking tot de Gemeentelijke Holding sterken de minister in die overtuiging.

Een ander aandachtspunt is de relatie tussen het lokaal bestuur en de besturen van de eredienst. De minister wil het lokaal overleg en de centrale kerkbesturen versterken via een wijziging van het Eredienstendecreet, dat in het voorjaar 2012 in het parlement zal kunnen worden besproken. Verder moet worden gezocht naar een maatschappelijk verantwoorde bestemming voor ongebruikte kerkgebouwen. De minister verwijst naar het seminarie van 1 juli 2010 met alle betrokkenen. Drie werkgroepen, ook met alle betrokkenen, formuleerden in april 2011 beleidsaanbevelingen, op basis waarvan de Vlaamse Regering op 24 juni 2011 een conceptnota goedgekeurde die ook aan het Vlaams Parlement werd bezorgd. De minister stelt dat de kerkelijke instanties positief meewerken. In tal van gemeenten komt de dialoog tussen de lokale overheid en de kerkbesturen effectief op gang.

Inzake de lokale financiën zijn de uitdagingen reëel maar niet onoverkomelijk. De groei van het Gemeentefonds wordt bestendigd met 3,5%, de Elia-compensatie wordt eveneens bestendigd, er is de planlastvermindering, de samenwerking tussen gemeente en OCMW wordt gestimuleerd, een structurele aanpassing van het Gemeentefonds wordt voorbereid. Gezonde gemeentelijke financiën zijn echter ook de verantwoordelijkheid van de lokale

besturen en de federale overheid (politie, brandweer). Gelet op de huidige conjunctuur is er weinig uitzicht op extra middelen vanuit de Vlaamse of federale overheid.

De minister is ervan overtuigd dat er nog mogelijkheden zijn tot efficiëntieverbeteringen binnen de lokale besturen zelf. Wat de gewone dienst betreft, op basis van de effectieve jaarrekeningen en voor de periode 2005-2009, stelt hij vast dat er een gemiddelde jaarlijkse reële groei was van de uitgaven van 1,7% en van de middelen van slechts 1,3%. De reële groei van de middelen zal wellicht voor de jaren 2010/2011/2012 en volgende nauwelijks groter zijn, wel integendeel. De reële groei van de uitgaven moet in dit licht worden getemperd. Bovendien zijn er de bijgestelde groeiverwachtingen van het Planbureau (groei van 0,8%) en sommige ratingbureaus voorspellen zelfs een krimp voor België. In ieder geval is zeker dat de opbrengst van de personenbelasting in dit licht lager zal uitvallen.

Inzake personeelsbeleid zal de invoering van de rechtspositieregeling worden ondersteund. Hiervoor wordt het besluit inzake de rechtspositieregeling van het personeel in de gemeenten bijgestuurd. Er werd een onderzoeksopdracht gegeven naar de wijze waarop de samenwerking tussen gemeente en OCMW kan geoptimaliseerd worden binnen het huidige regelgevende kader. Een en ander moet resulteren in een handleiding voor gemeente en OCMW. De juridische hinderpalen die de samenwerking tussen gemeente en OCMW belemmeren, zullen worden weggewerkt. De afschaffing van het OCMW is hierbij niet aan de orde, wel het faciliteren van samenwerking.

1.2.5. Efficiënte organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen van 2012

Het Vlaamse Kiesdecreet voor de lokale verkiezingen werd bekrachtigd op 8 juli 2011. Voor de uitvoering van het decreet zijn heel wat besluiten nodig en moeten onderrichtingen en formulieren worden voorbereid. Vanuit ABB moet aan informatieverstrekking worden gedaan, onder meer via een webstek met veelgestelde vragen en antwoorden. Men voorziet de oprichting van een Vlaams bestuursrechtscollege tegen eind 2012, met daarin de integratie van de raden voor verkiezingsbetwistingen. In dit kader moet wel worden nagegaan wat de impact zal zijn van het Vlinderakkoord, dat spreekt over een bevoegdheid van de deelstaten met betrekking tot de oprichting van administratieve rechtscolleges.

De komende gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen zullen met een sterke ICT-ondersteuning worden georganiseerd. Ook de start van de nieuwe bestuursperiode zal worden ondersteund via infosessies voor nieuw gekozen mandatarissen, dit in nauwe samenwerking tussen ABB, de VVSG en de federaties van secretarissen en ontvangers/financieel beheerders.

1.2.6. Correct taalgebruik en versterking van het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand rond Brussel

Uitgangspunt blijft de correcte toepassing van de taalwetgeving. Zoals steeds woont een vertegenwoordiger van ABB de gemeenteraadszittingen van de zes randgemeenten bij. Er was de vernietiging van de beslissing van de gemeenteraad van Kraainem omwille van de miskennen van de taalwetgeving bij de goedkeuring van een motie tot splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde. Er werd opgetreden naar aanleiding van een reeks klachten over taalwetgeving in het straatbeeld in Wemmel. Mevrouw Caprasse werd niet benoemd tot burgemeester van Kraainem, nadat zij te kennen gaf de taalwetgeving niet te zullen naleven.

Voor de versterking van het Nederlandstalige karakter van de Rand verwijst de minister naar zijn beleidsbrief Vlaamse Rand.

1.2.7. Binnenlands bestuur in Europees en internationaal perspectief

De minister verwijst naar de initiatieven tijdens het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 en verder. ABB organiseerde een ‘High Level Meeting on Good Governance’ op 30 september en 1 oktober 2010 (voor ambtenaren Binnenlands Bestuur). Er werden workshops gehouden over de evaluatie van de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS), de betrokkenheid van lokale besturen bij de Europese besluitvorming, lokaal beleid in crisistijd. De conclusies werden overgenomen in het vervolgcongres dat in Hongarije plaatsvond in april 2011.

Er waren eveneens succesvolle ‘speakers corners’ in samenwerking met vzw De Rand. In het kader van de speaker corners werden ook publicaties uitgegeven. De minister vermeldt de publicatie ‘Taal en territorialiteit in Vlaanderen in historisch en internationaal perspectief’ van Hendrik Vuye, en ‘Living in translation’ van VRT-journalist Michael Van Drogenbroeck, waarin de tien meest gestelde vragen worden beantwoord met betrekking tot taalgebruik en taalwetgeving in ons land. Verder wordt nog verwezen naar studiebezoeken aan Nederland (29 maart 2011), Schotland (25 augustus 2011) en aan Schots minister Aileen Campbell (uitwisseling informatie over interne staatshervorming).

1.2.8. Ondersteunende administratie voor de lokale en provinciale besturen

De klemtoon bij ABB ligt op een continue verbetering en een evolutie naar een coachende en ondersteunende administratie. Verder ligt de nadruk op initiatieven voor ondersteuning, vorming en opleiding van besturen in het kader van onder andere het Planlasten-decreet, de beleids- en beheerscyclus en het aantreden van nieuw gekozen mandatarissen.

ABB staat ook in voor de opvolging van de andere beleidsdomeinen. De responsabilisering van de leidend ambtenaren geeft hen ook bijkomende verantwoordelijkheden.

2012 wordt ook voor ABB een druk jaar. Men moet prioriteit geven aan de ondersteuning van enkele sleutelprojecten: de beleids- en beheerscyclus, planlasten, verkiezingen en de voorbereiding van de ondersteuning van nieuw gekozen mandatarissen.

Op (korte) termijn komt er een onderzoek naar de positionering van het agentschap binnen de totale Vlaamse overheidsstructuur en meer in detail binnen alle andere beleidsdomeinen. Dit is belangrijk om evoluties elders te volgen wat betreft hun relaties ten aanzien van de lokale besturen. Dit bewijst zijn nut in het kader van horizontale projecten zoals de interne staatshervorming en de planlastvermindering.

De vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers zullen evenwaardig bij het sectoraal overleg worden betrokken. De Vlaamse Regering ijvert ervoor om zelf de onderhandeling en het overleg met de Vlaamse lokale sector te regelen en daarbij een plaats te geven aan de vertegenwoordigers van de lokale werkgevers. Dit vereist een wijziging aan artikel 87, §5, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980. Voorlopig betreft de Vlaamse Regering de vertegenwoordigers van de lokale besturen door middel van een samenwerkingsovereenkomst bij de onderhandelingen in het comité C1 voor de lokale en provinciale overheden.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1.1. Tussenkomen van de heer Lieven Dehandschutter

De heer *Lieven Dehandschutter* wijst op het scharnierjaar 2012 met de gemeenteraadsverkiezingen, de voorbereiding van de nieuwe lokale bestuursperiode 2013-2018, onder meer met de opleiding van de nieuwe gemeentelijke mandatarissen.

De spreker is vol lof over de methode van de interne staatshervorming, waarbij de 62 doorbraken systematisch opgevolgd worden en heel wat aandacht gaat naar meer autonomie en verantwoordelijkheid van de lokale besturen, versterking van de bestuurskracht en de taakafbakening van de provincies.

Het Planlastendecreet is een kaderdecreet dat in sectorale decreten moet worden vertaald. De Vlaamse Regering heeft al vijf sectorale voorontwerpen van decreet goedgekeurd. N-VA kijkt uit naar de beleidsprioriteiten die de regering zal bepalen en waarop de lokale besturen zullen kunnen inspelen. De afbakening van de provinciale taakstelling is een belangrijke uitdaging voor het komende jaar. N-VA verwacht ook veel van de regioscreening. Het komt erop aan de juiste conclusies te trekken uit de test met de vijf proefregio's.

Een bijsturing van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking is noodzakelijk. De implementatie van de beleids- en beheerscyclus vanaf 1 januari 2014 al evenzeer. De minister legt er terecht de nadruk op dat tussen de bestuursniveaus een cultuur van partnerschap moet groeien.

De financiële situatie van de gemeenten is inderdaad niet rooskleurig, de situatie wordt nog verergerd door de vereffening van de Gemeentelijke Holding en de toenemende vergrijzing. De minister heeft steeds al het mogelijke gedaan ten aanzien van de lokale besturen en zal dat blijven doen. Het Gemeentefonds stijgt met 3,5 percent en ook voor de Gemeentelijke Holding zal de Vlaamse overheid haar verantwoordelijkheid opnemen. De Elia-compensatie wordt doorgezet en de uitvoering van het Planlastendecreet houdt ontegensprekelijk voordelen voor de gemeenten in. Kortom, de Vlaamse overheid biedt voldoende ruimte, maar de gemeenten moeten zelf ook hun verantwoordelijkheid nemen.

Bij de bijsturing van het decreet op de erediensten vraagt het parlementslid bijzondere aandacht voor eenvoudigere boekhoudkundige formules. Dat zou voor meer transparantie zorgen bij de verdeling van de gemeentelijke middelen voor erediensten.

De heer Dehandschutter besluit dat de implementatie van het witboek Interne Staatshervorming en van het Gemeente-, het OCMW- en het Provinciedecreet, evenals de voorbereiding en organisatie van de lokale verkiezingen, het komende jaar het leeuwendeel van het beleid zullen uitmaken. N-VA zal de minister daar volledig bij steunen.

2.1.2. Tussenkoms van de heer Joris Van Hauthem

De heer Joris Van Hauthem vraagt wanneer men eindelijk het Gemeentefonds, het Stedenfonds en het Plattelandsfonds zal fuseren. Het zou beter zijn de structurele financiering van steden en gemeenten via één fonds te regelen.

De minister wil de verdelingscriteria van het Gemeentefonds herbekijken, bijvoorbeeld door de mogelijkheid te scheppen om de gedeeltelijke of gehele uitkering van een volgende schijf van het Gemeentefonds te schorsen, wanneer een gemeente niet voldoet aan essentiële decretale verplichtingen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het tijdig goedkeuren van een meerjarenbegroting, budgetten en rekeningen door de gemeenteraad. In faciliteiten-gemeenten zijn de gemeentebestuurders niet geneigd jeugd- en sportraden op te richten. Ze zijn daar decretaal niet toe verplicht, maar verliezen enkel de subsidies. Wil de minister ook die inbreuken bestraffen door inhouding van middelen uit het Gemeentefonds, zoals Vlaams Belang al een tijdje suggereert?

De Elia-compensaties blijven behouden voor gemeenten die hun verbintenissen voor het lokaal pact zijn nagekomen. Een viertal gemeenten heeft dat niet gedaan. Maar heeft de minister al nagegaan hoeveel gemeenten de huisvuilbelasting gewoon van naam hebben veranderd in een milieutaks? Bepaalde gemeenten zijn strikt genomen wel in orde met de bepalingen van het lokaal pact, maar hebben dezelfde belasting een andere naam gegeven.

De heer Van Hauthem vraagt de mening van de minister over het federale communautaire akkoord. Dat brengt immers de uitvoering van de omzendbrief-Peeters in het gedrang. Geschillen zouden voortaan behandeld worden door de algemene vergadering van de Raad van State, paritair samengesteld en afwisselend voorgezeten door een Nederlands-talige en een Franstalige voorzitter, die bij staking van stemmen de doorslaggevende stem heeft.

2.1.3. Tussenkomen van de heer Ward Kennes

Voor de heer *Ward Kennes* ademt de begroting Binnenlands Bestuur continuïteit uit. Hij ziet wel nieuwe accenten zoals de informatisering van de beheers- en beleidscyclus. CD&V vindt het positief dat de decretale groei van de fondsen behouden blijft. De minister laat uitschijnen dat een grondige hervorming van het Gemeentefonds problematisch is zonder een stijging van de middelen. Gezien de budgettaire krapte is dat geen sinecure.

Ook gemeenten moeten de tering naar de nering zetten. Hun financiën staan onder druk door de pensioenlast, de dalende energiedividenden, de problemen van de Gemeentelijke Holding, de vergrijzing, de terugvallende fiscale ontvangsten. Volgens de minister zouden ze zelfs moeten snoeien in hun personeelskosten. Het lid vraagt niet uit het oog te verliezen dat gemeenten niet alleen instaan voor een goede dienstverlening aan de burger, maar ook belangrijke investeerders in de economie zijn.

De heer Kennes stelt dat de discussie over de interne staatshervorming zowel binnen als buiten het parlement heel wat stof heeft doen opwaaien. Uiteindelijk is men geland met een witboek met een zeventigtal concrete doorbraken. De voortgang van de interne staatshervorming zal ook in deze commissie kunnen opgevolgd worden aan de hand van fiches over de doorbraken. Om de ambitie waar te maken om het Vlaams bestuurlijk landschap te vereenvoudigen tegen het einde van deze regeerperiode, zal het tempo hoog gehouden moeten worden.

CD&V is blij met de initiatieven voor minder planlast. Eén omvattend beleidsplan zal de lokale besturen meer ruimte geven om beleid te voeren. Sommige sectoren vrezen er ten onrechte voor dat de gemeenten minder georganiseerd zullen optreden. De coördinerende minister moet zijn collega's, de leden van de commissie en de andere parlementsleden geruststellen over de gevolgen van de planlastvermindering en de voortgang ervan bewaken.

De spreker benadrukt het belang van de bestuursakkoorden met elke provincie. Hij vraagt hoe de voorbereiding daarvan verloopt. Zullen er modellen voor opgesteld worden? Zal de minister buitenlandse voorbeelden bestuderen? Hoe zal hij verhinderen dat de plannen louter knip- en plakwerk worden en dus geen echte beleidvisie bevatten? Hoe zal hij ervoor zorgen dat het overleg en de samenwerking met de provincies vlot verlopen?

CD&V blijft tegenstander van verplichte fusies, maar vindt ondersteunende initiatieven voor vrijwillige fusie nodig. De regioscreening is een methodologie die bedoeld is om gegevens te verzamelen, niet om al een afbakening te bepalen. Wanneer zullen die gegevens beschikbaar zijn? Hoe zullen die dan besproken worden met de gemeentebesturen of de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden? Hoe zullen de gemeenten begeleid worden om op basis van de regioscreening concrete acties te ondernemen? De heer Kennes vestigt de aandacht op de situatie van de gemeenten Nijlen en Heist-op-den-Berg, die al naargelang het domein aansluiten bij het arrondissement Mechelen of het arrondissement Turnhout. Zij vragen om bij de regioscreening onder de twee gebieden bekeken te worden. Ze willen hun bijzondere situatie die goed werkt, graag behouden.

De heer Kennes vraagt een grondige evaluatie van het decretale kader voor samenwerking tussen de verschillende overheidsniveaus. Er doen zich momenteel wat verschuivingen

voor: een nieuwe taakstelling, herschikkingen van bevoegdheden tussen bestuursniveaus. Zal een code voor interbestuurlijke samenwerking klaar zijn voor het begin van de nieuwe bestuursperiode?

Het lid informeert voorts naar de stand van zaken van de beleids- en beheerscyclus. Worden er al lessen getrokken uit de eerste ervaringen in de proefgemeenten? Hoe verloopt de ondersteuning van de lokale besturen? Hoe evalueren de administratie en het kabinet de evoluties?

Hij wil ook weten hoe de minister denkt de externe audit betaalbaar te houden en of de gemeenten inspraak krijgen in de omschrijving van wat financieel haalbaar is.

CD&V stelt enkele elementen van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking in vraag, onder andere de zesmaandelijksse rapportering. Bijna alle gemeenten ervaren die als overbodig. Vaak is de rapportering een loutere formaliteit. De spreker pleit er ook voor parlementsleden toch toe te staan om een zitje te hebben in een intercommunale of een streekplatform, desgevallend zonder financiële compensatie. Zo houden zij voeling met de verzuchtingen van de streek en kunnen zij dossiers mee opvolgen. Kortom, hij vraagt de decumulatieregeling grondig te herbekijken. Het witboek wil intergemeentelijke samenwerkingsverbanden toestaan meervoudige doelstellingen na te streven. Binnen welke termijn zal het decreet in die zin aangepast worden?

De conceptnota Vlaamse parochiekerken beklemtoont terecht de centrale rol van de gemeentebesturen bij het uitstippelen van een beleid ter zake. Zij krijgen de opdracht om samen met de kerkbesturen een langetermijnvisie op te stellen. De slagkracht van de gemeentebesturen ten opzichte van de kerkbesturen zal versterken door een wijziging van het decreet op de erediensten. Op zich vindt de heer Kennes dat positief, maar de onafhankelijkheid van de verschillende besturen moet gegarandeerd blijven. Ieder heeft zijn rol te spelen.

De subsidieaanvragen voor werken aan gebouwen van de erkende erediensten bedragen 8,6 miljoen euro, maar de begroting 2012 maakt er maar 3,1 miljoen euro voor vrij. Er is sprake van een prioriteitencode. Hoe zal de minister een goede volgorde bepalen en erover waken dat de discrepantie tussen aanvragen en middelen niet groeit? Door herstel en onderhoud uit te stellen, worden de kosten immers alleen maar groter.

CD&V is ervan overtuigd dat heel wat gemeentebesturen en OCMW's de kansen om meer samen te werken zullen aangrijpen. De specifieke sociale functie van het OCMW dient echter behouden te blijven, op vlak van bestuur, administratie en dergelijke is een grotere samenwerking een goede zaak.

Heeft de minister al zicht op de maatregelen voor personeelsmobiliteit? Wat doet de Vlaamse overheid om die maatregelen te promoten?

Het lid verwijst naar het Kiesdecreet voor de lokale en provinciale besturen. Wanneer zullen de formulieren en veelgestelde vragen en antwoorden over de nieuwe verkiezingsregeling ter beschikking zijn? Wat zijn de eventuele belemmeringen?

CD&V vindt het positief dat ABB de opdracht krijgt om de invloed van alle Vlaamse beslissingen op de lokale en provinciale besturen van naderbij te volgen. Zowat elke minister ziet immers in de gemeenten en provincies geschikte partners om bepaalde elementen van het eigen beleid uit te voeren. Het opvolgen door ABB is een eerste stap. Een volgende stap is dat het agentschap de ministers wijst op mogelijke negatieve effecten van hun beleid op lokale en provinciale besturen en vervolgens aanstuurt op overleg en bijsturing.

2.1.4. *Tussenkoms van de heer Marnic De Meulemeester*

De heer *Marnic De Meulemeester* merkt op dat het witboek Interne Staatshervorming dan wel in werking treedt in 2012, maar dat de gesprekken met de verschillende ministers onder meer over de provinciale taakstelling nog lopen. Hij vraagt een strikte tijdsplanning, zeker nu de provincieraadsverkiezingen naderen. Hij kijkt samen met provinciale en lokale verantwoordelijken uit naar de rapportering door de minister over de voortgang van het witboek op 13 december 2011. De spreker stelt vast dat het Bestuursforum nog maar één keer is samengekomen. Komt er een nieuwe vergadering om over de uitvoering van het witboek van gedachten te wisselen?

De regioscreening moet de basis vormen voor proefprojecten, maar wanneer zal de minister nieuwe regio-indelingen aan het parlement voorstellen?

De minister zal aandringen bij zijn collega's om het specifieke toezicht af te schaffen, maar er is geen bindend tijdsbestek. Wanneer wil de minister dat specifieke toezicht afgeschaft zien?

De beleids- en beheerscyclus maakt het voor lokale mandatarissen onmogelijk de stedelijke of gemeentelijke begroting nog te begrijpen. Hoe zal de minister daaraan verhelpen: door de mandatarissen op te leiden of door de begrotingsregels te vereenvoudigen?

De heer *De Meulemeester* vraagt de minister te bevestigen dat de wijziging van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking begin 2012 in het parlement besproken zal worden.

Kan de minister tot slot garanderen dat alle Vlaamse gemeenten voor de lokale verkiezingen zullen kunnen beschikken over voldoende nieuwe stemcomputers? En dat er voldoende mensen voor opgeleid worden?

2.1.5. *Tussenkoms van de heer Kurt De Loor*

De heer *Kurt De Loor* vraagt hoe de timing eruitziet voor de wijziging van het Gemeentedecreet, het Provinciedecreet, het OCMW-decreet. De streefdatum voor wijziging van dat laatste decreet was eerst oktober 2011. Het parlementslid pleit ervoor om bij de politieke reorganisatie, onder meer de herwaardering van de gemeenteraden, de lokale autonomie zo veel mogelijk te laten gelden.

De fusie tussen Beveren en Kruibeke is niet gelukt, maar de operatie gaf wel inspiratie voor een modeldossier voor vrijwillige fusies. Het lid vraagt een kopie van dat dossier en wil ook graag weten of er gemeenten al een exemplaar van gevraagd hebben. Was het echt noodzakelijk om KPMG als externe ondersteuner daarvoor in te schakelen? Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beschikt over voldoende kennis om dergelijk modeldossier zelf op te stellen.

De spreker vraagt dat het parlement begin 2012 grondig zou worden ingelicht over de conclusies van de gebiedsdekkende regioscreening.

De gouverneurs worden verantwoordelijk voor de coördinatie tussen de lokale besturen en de verschillende buitendiensten van de Vlaamse Gemeenschap. De spreker vraagt naar de omkadering en de slagkracht van die coördinerende opdracht.

De verschillende ministers moeten de sectorale decreten tegen de jaarwisseling aanpassen aan het Planlastendecreet. Is dat gezien de krappe timing wel haalbaar?

Het lid vraagt ook de elektronische informatie-uitwisseling en het ontsluiten van lokale en provinciale informatie voor burgers en mandatarissen zoveel mogelijk over te laten aan de lokale besturen.

De heer De Loor vindt het ongelukkig dat het eerste punt onder de titel ‘Slagkrachtige uitvoerende mandatarissen’ over het verminderen van hun aantal gaat. Het verband is het lid niet duidelijk.

Weinig uitvoerende mandatarissen lopen warm voor de beleids- en beheerscyclus. Uiteraard is het ook een financieel instrument, maar de financiële aspecten worden te zeer benadrukt waardoor de andere voordelen (het inhoudelijke en planmatige) uit beeld verdwijnen. Het geringe aantal politieke mandatarissen dat op de studiedagen aanwezig was, staakt die stelling. Een en ander leeft niet bij ambtenaren en mandatarissen die niet met financiën bezig zijn. De heer De Loor vraagt de minister maatregelen te nemen om meer lokale mandatarissen warm te maken voor de beleids- en beheerscyclus.

Twintig besturen werken al volgens de nieuwe regels. Het parlamentslid kijkt uit naar de evaluatie van hun werking. Werden hieruit actiepunten gehaald? Hebben die geleid tot aanpassingen van de beleids- en beheerscyclus? Hij vraagt om ook de volgende stappen grondig te evalueren. Het grote voordeel van de beleids- en beheerscyclus is dat die een bottom-up aanpak mogelijk maakt.

Het regeerakkoord heeft het over een vrijwillige fusie tussen gemeenten en OCMW's. Niet alleen is dat juridisch onmogelijk, het is ook niet wenselijk. OCMW's behartigen immers een te belangrijke materie, namelijk het sociale beleid. De financiële crisis heeft de noden alleen maar vergroot. Een fusie, waarbij het sociale beleid op hetzelfde niveau komt te staan als de andere gemeentelijke bevoegdheden, zou de uitvoering van het eerste artikel van de OCMW-wet, namelijk iedereen een menswaardig bestaan garanderen, niet meer verzekeren. De OCMW's zijn het laatste vangnet voor mensen die door de mazen van het socialezekerheidsnet vallen en kunnen die taak best waarmaken met een eigen rechtspersoonlijkheid. De spreker is wel voorstander van meer samenwerking tussen gemeenten en OCMW's. Hij informeert wie de studieopdrachten daarover zal uitvoeren. Hij suggereert de minister daar ervaren lokale mandatarissen bij te betrekken en vraagt om zowel de ambtenaren als de verkozenen goed te begeleiden als de grotere samenwerking ingevoerd wordt.

De heer De Loor vraagt de minister een even minutieuze en voortreffelijke voorbereiding van de lokale verkiezingen als in 2006 en ook een goede communicatie met de lokale besturen over het elektronisch stemmen.

Opleiding en vorming van verkozenen is heel belangrijk. Zij bepalen immers het lokale beleid. Zal naast de VVSG ook de VVP betrokken worden bij die opleidingen?

2.1.6. Tussenkoms van de heer Marc Vanden Bussche

De heer *Marc Vanden Bussche* stelt vooreerst dat hij het niet eens is met de stelling van de heer De Loor over de samenwerking tussen gemeenten en OCMW's.

De minister blijft blijkbaar geloven in vrijwillige fusies, tegen beter weten in. Nochtans hebben die geen enkele kans op slagen. Hij is het wel eens met de stelling dat het gebrek aan bestuurskracht van bepaalde gemeenten één van de knelpunten in de Vlaamse bestuurlijke organisatie is. De enige oplossing is verplichte fusie, maar daarvoor is het water nog veel te diep. De spreker vraagt meer uitleg over de aanbevelingen van de Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen (CELB) over de interne staatshervorming.

De heer Vanden Bussche juicht het toe dat de gouverneurs en arrondissementscommissarissen bevoegd worden voor een betere coördinatie tussen de Vlaamse buitendiensten en de gemeenten. Zal elke commissaris verantwoordelijk zijn voor bepaalde gemeenten? Het kan moeilijk verwacht worden dat de gouverneur geregeld contact houdt met alle gemeen-

ten van de provincie. Het is wel mogelijk op vaste momenten, bijvoorbeeld aan het begin van de nieuwe bestuursperiode, te bespreken hoe de coördinatie best gebeurt.

De koppelsubsidies worden afgeschaft. De heer Vanden Bussche vraagt om ruim vooraf te weten wanneer bepaalde erfgoedsubsidies toegekend zullen worden. Bouwvergunningen zijn immers maar twee jaar geldig en nu zijn ze vaak al vervallen als de subsidies binnenstromen.

De regioscreening geeft velen de indruk dat de minister op een sluipende manier een extra bestuursniveau wil creëren. De parlementsleden weten dat het de bedoeling is om de bestaande samenwerkingsvormen te stroomlijnen, maar allicht moet de minister dat ook elders duidelijk maken.

De minister denkt erover om gemeenten met meer dan 25.000 inwoners meer autonomie te geven. De heer Vanden Bussche vraagt de minister ook te denken aan de kustgemeenten, die dat aantal inwoners gedurende pakweg drie kwart van het jaar overschrijden.

Open Vld is het eens met de voorstellen voor een grotere betrokkenheid van de gemeenten bij intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Zo zou jaarlijks een bestuurder van elke intercommunale diens beleid kunnen toelichten op een bijzondere gemeenteraadscommissie.

Het lid stelt voor om bij het aantreden van de nieuwe gemeenteraad onmiddellijk een ondervoorzitter te benoemen. Zo is van bij het begin duidelijk wie de voorzitter vervangt. Nu gaat het om de oudste maar dat kan iemand van de oppositie zijn, hetgeen niet altijd evident is.

De spreker vindt het ook goed dat de notulen elektronisch ter beschikking gesteld worden, maar dat is niet zo eenvoudig voor alle dossiers, bijvoorbeeld dossiers met grote kaarten.

Ten behoeve van de democratie zou er in de raad van bestuur van elk gemeentelijke autonoom bedrijf minstens iemand van de oppositie moeten zitten hebben.

Gedwongen door de budgettaire krapte zal de minister de systematische audits schrappen. Het lid pleit er toch voor om controle bij steekproef of na klachten onder meer van klokkenluiders te behouden, eventueel met de hulp van een burgemeester en een ontvanger van een andere gemeente. Zo blijft de budgettaire weerslag beperkt.

De spreker stelt vast dat de conceptnota over de Vlaamse parochiekerken goed wordt onthaald. Ook als een lokaal bestuur heel wat middelen heeft geïnvesteerd in de kerken, houden de kerkbesturen zeggenschap over de activiteiten die in de kerk mogen georganiseerd worden. Zo heeft het lid weet van kerkbesturen die klassieke concerten weigeren. Misschien is het mogelijk om daarover een convenant af te sluiten.

Heeft de heer Vanden Bussche het juist begrepen dat de stemcomputers klaar zijn? Hij dankt de minister in dat geval voor de financiering ervan. Wat zal er gebeuren met de oude computers? Zullen de gemeenten daarvoor een vergoeding ontvangen? Kunnen de oude computers nog aan ontwikkelingslanden worden overgemaakt?

Het lid benadrukt nog het belang van een goede inwerkperiode van een nieuwe burgemeester. Hij acht het nodig dat die vanaf december de vergaderingen van het college van burgemeester en schepenen als waarnemer zou bijwonen.

Tot slot benadrukt de heer Marc Vanden Bussche de specifieke behoeften van de kustgemeenten; dat wordt bijvoorbeeld erkend in de politiezones.

2.2.   *Antwoorden van de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand*

Lokale financiën

Minister *Geert Bourgeois* wijst erop dat het Plattelandsfonds nog niet bestaat, het regeerakkoord kondigt ook geen fusie van de fondsen aan. De mogelijkheid om de gedeeltelijke of gehele uitkering van een volgende schijf van het Gemeentefonds te schorsen, moet nog uitgewerkt worden. De minister kan dus nog niet ingaan op de details. In uitvoering van het lokaal pact hebben vier gemeenten een sanctie gekregen omdat ze nog steeds de huisvuilbelasting toepasten. Sommigen onder hen hebben daarover een klacht ingediend bij de Raad van State.

De middelen van de fondsen blijven inderdaad groeien, maar dat is niet vanzelfsprekend. Na de vereffening van de Gemeentelijke Holding zal de Vlaamse overheid in 2011 265 miljoen euro betalen voor de aflossing van de schuld van de gemeenten. In 2012 zal daarvoor ten opzichte van de ingediende begroting minstens nog 245 miljoen euro extra nodig zijn. De Vlaamse overheid zal in ieder geval nog meer moeten besparen, maar ook de gemeenten hebben het zwaar, daarom is het Gemeentefonds als een van de weinigen buiten schot gebleven.

Een grondige hervorming van het Gemeentefonds is niet voor deze regeerperiode. Hervormen is trouwens altijd gemakkelijker met stijgende middelen. Gemeenten zullen inderdaad de tering naar de nering moeten zetten. Dat zal allicht betekenen dat sommige gemeenten hun personeelsbezetting moeten verkleinen. De verschillen tussen gemeenten op dat vlak zijn aanzienlijk. Een sterke overheid is niet noodzakelijk een grote overheid. Bepaalde gemeenten hebben nagelaten om te reorganiseren naar aanleiding van informatiseringsprojecten of bij het wegvallen van bepaalde diensten. De gemeenten zijn wel belangrijke investeerders en dat wordt best zo behouden.

Interne staatshervorming

De timing van het witboek zal gevolgd worden, ook voor de provinciale taakstelling. Momenteel maken de ministers de inventarissen, in het voorjaar start de implementatie. Elke minister bekijkt ook hoe hij de doorbraken kan realiseren. De minister heeft vastgesteld dat het Bestuursforum geen efficiënte manier van werken is, maar overlegt wel geregeld met VVSG en VVP.

De regioscreening is geen voorafname en heeft niet tot doel een nieuw bestuursniveau op te richten. De screening zal enkel de samenwerking in kaart brengen en daarna analyseren. De inventaris zal begin 2012 klaar zijn. De minister zal de analyse zeker aan het parlement bezorgen. Het is de taak van de nieuwe gemeentebesturen om zelf voorstellen tot vereenvoudiging te formuleren. Pas als ze er niet uitkomen, zal het Vlaamse niveau ingrijpen. De financiële druk en het gebrek aan bestuurskracht zullen gemeenten nopen tot fusies of in elk geval tot efficiënte samenwerking. Misschien groeit er zelfs nog een cultuur van vrijwillige fusies.

De minister is vooral bekommerd om de tanende bestuurskracht van kleinere gemeenten. Wie de lokale autonomie genegen is, kan niet anders dan de huidige schaalgrootte als een probleem zien. De huidige mediaangemeente heeft minder dan 14.000 inwoners, enkele gemeenten hebben zelfs minder dan 5000 inwoners. Dat is niet houdbaar. In enkele noordelijke landen, onder meer Nederland, slagen bestuursniveaus er wel in vrijwillig te fuseren. Het witboek bevat enkele maatregelen om fusies te stimuleren. Zo zullen gemeenten met meer dan 25.000 inwoners extra bevoegdheden krijgen. Bij het sluiten van het regeer-

akkoord was er geen enkele partij voorstander van verplichte fusies. Het pleidooi van de heer Vanden Bussche verwondert de minister dan ook ten zeerste.

De heer *Marnic De Meulemeester* kan niet anders dan vaststellen dat de vrijwillige fusie niet geslaagd is. Hij benadrukt dat fusies verplichten geen officieel standpunt van Open Vld is.

De *minister* stelt dat het decreet over de interbestuurlijke samenwerking nog niet klaar is. Dat kan pas als de analyses van de regioscreening en de provinciale taakstelling klaar zijn.

Voor de bestuursakkoorden in het verlengde van de interne staatshervorming zijn er aanzetten, maar het concept moet nog verder uitgewerkt worden.

De regering heeft beslist om de arrondissementscommissarissen af te schaffen. De huidige commissarissen blijven aan maar worden niet meer vervangen. In de plaats daarvan komt er een dienst van de gouverneur, zodat hij ook de bijkomende taken van coördinatie en inventarisatie kan uitvoeren, onder meer in het kader van de regioscreening. De gouverneurs zijn enthousiast over die nieuwe taken.

De aanbevelingen van Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen over de interne staatshervorming dateren uit 2010 en zijn reeds aan de commissie meegedeeld. Ze zijn ook terug te vinden op de website van ABB. Door de evoluties zijn de aanbevelingen al voor een stuk achterhaald.

Organieke regelgeving voor de lokale besturen

Het is de bedoeling om de wijzigingen van het Gemeente-, Provincie- en OCMW-decreet in het voorjaar van 2012 in het parlement te bespreken. De organieke decreten moeten de lokale autonomie inderdaad zo groot mogelijk maken. Dat is trouwens het uitgangspunt van het witboek Interne Staatshervorming. Voor het modeldossier van KPMG over de gemeentelijke fusie wordt naar de website verwezen.

Het decreet tot wijziging van het decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking zal klaar zijn in het voorjaar van 2012.

Planlastendecreet

De minister waakt over een goede uitvoering van het Planlastendecreet. De regelingen voor Jeugd, Sport, Cultuur, Sociale Economie en Ontwikkelingsamenwerking zijn onder-tussen al principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering, de andere domeinen zullen in het najaar volgen. De commissie bevoegd voor Binnenlands Bestuur zal advies kunnen uitbrengen aan de sectorale commissies over de conformiteit van de sectordecreten met het Planlastendecreet. De minister vraagt de leden er samen met hem op toe te zien dat het concept van het kaderdecreet overeind blijft.

Beleids- en beheerscyclus

De eerste summier gegevens over de proefprojecten met de beleids- en beheerscyclus zijn positief, maar het is te vroeg om daarover uitspraken te doen. De evaluatie op de komende studiedag zal omvattender zijn en een meer geschikte basis voor parlementaire discussie. Het agentschap ondersteunt wel degelijk de gemeenten, maar het klopt dat er weinig politiek verantwoordelijken op de studiedagen aanwezig waren. Nochtans is het ook voor hen heel belangrijk.

Externe audit

De reguliere rekeningen worden momenteel door vier of vijf instanties gecontroleerd: de financieel beheerder, de schepen van Financiën, het schepencollege, de gemeenteraad, de

gouverneur. Een bijkomende controle is verspilling van geld en middelen. Er zullen twee soorten audits overblijven: forensische, bij onregelmatigheden of klachten, en proces-audits om systemen te verbeteren. Die laatste zijn belangrijk voor beleidsconclusies. De minister beaamt dat de VVSG betrokken is bij de besprekingen en het eens is met de aanpak.

Lokale democratie

De minister meent dat de huidige controle van de gemeenteraden op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden puur formalistisch is, hoewel er misschien wel enkele uitzonderingen zijn. Hij wil ook problemen als met de Gemeentelijke Holding vermijden. Daarom zal een bijzondere gemeenteraadscommissie, net als voor de autonome gemeentebedrijven, de werking van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden bestuderen. Op die manier kan een gemeenteraad gefundeerd beslissen en de controle behouden. Nu weten gemeentelijke bestuurders lang niet altijd meer wat er in de autonome gemeentebedrijven of filialen ervan gebeurt. Bij de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn de zaken nog ingewikkelder. Een aantal burgemeesters maakt zich zorgen over die evolutie. Burgemeester Tobback bijvoorbeeld waarschuwt voor de problemen bij de controle op de energiebedrijven die ondertussen al in het buitenland actief zijn. De minister staat dus niet alleen met zijn angst dat het vroeg of laat verkeerd kan lopen.

Gemeentelijke democratie is wezenlijk, goede lokale mandatarissen zijn daarvoor onontbeerlijk. Alle partijen moeten samen zorgen voor voldoende goede kandidaten. Net daarom is het belangrijk dat de strategische beslissingen opnieuw besproken worden in de gemeenteraad. De gemeenteraad moet opnieuw over inhoud kunnen spreken. Dat neemt niet weg dat een schepencollege voldoende autonomie moet behouden om het beleid uit te voeren.

Het is de bedoeling dat alle partijen van de gemeenteraad deel uitmaken van de raden van bestuur van autonome gemeentebedrijven. De minister zoekt momenteel naar een manier om de samenstelling van de gemeenteraad ook te weerspiegelen in de raad van bestuur van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, maar heeft er vooralsnog geen gevonden. Tips zijn welkom.

Een burgemeester die pas verkozen is, laten deelnemen aan de vergaderingen van het aftredende schepencollege lijkt de minister een utopie, vooral als de meerderheid wijzigt. De administratie onder leiding van de gemeentesecretaris zorgt wel voor de continuïteit en licht de nieuwe ploeg voldoende in. Dat is ook zo op het Vlaamse niveau.

De elektronische consultatie van grote kaarten is inderdaad moeilijk. Sommige gemeenten geven elke fractie een plan, dat volstaat eigenlijk.

Samenwerking gemeenten en OCMW

OCMW's kunnen wettelijk niet fuseren met de gemeente, maar een betere samenwerking is wel mogelijk. Meer synergie zorgt voor een grotere efficiëntie. De minister geeft het voorbeeld van één personeelsdienst voor gemeente en OCMW. Vanaf de volgende beleidsperiode zal de voorzitter van het OCMW ook in het college zetelen. In sommige gemeenten is dat nu al het geval met als gevolg dat de gemeenteraad meer beraadslaagt over het algemene sociale beleid. Dat is een goede evolutie. Ook de VVSG zit op dat spoor. Het OCMW moet evolueren tot een eigen agentschap met rechtspersoonlijkheid, dat bevoegd is voor de specifieke OCMW-taken zoals individuele sociale dienstverlening, het bestuur en het beheer van de verpleeg- en verzorgingsinstellingen. Tegelijk moeten er zoveel mogelijk synergieën tussen gemeente en OCMW worden gecreëerd.

Herbestemming kerkgebouwen

De minister vindt de regeling voor de herbestemming en het medegebruik van kerken noodzakelijk, maar kan niet in de plaats van de kerkbesturen beslissen of een concert er al dan niet mag plaatsvinden. Ook de desaffectatie vergt eerst een kerkrechtelijke beslissing. De Vlaamse of lokale overheden kunnen op eigen houtje geen kerkfabrieken of parochies afschaffen. Net daarom is dialoog zo belangrijk. De minister suggereert de gemeenten om regels voor medegebruik op te nemen in de overeenkomsten over investeringen. Kerken worden zwaar gesubsidieerd, het lijkt logisch dat ze medegebruik voor compatibele activiteiten als klassieke concerten toestaan.

Bij het aantreden van de regering was de prognose dat de economie in 2011 zou aantrekken met stijgende middelen tot gevolg. Die hoop is niet uitgekomen. Ook de subsidies voor werken aan gebouwen van erkende erediensten ondervinden daar de gevolgen van. De volgorde van de bestedingen is vastgelegd in een prioriteitscode. Van hoge naar lage prioriteit zijn dat veiligheidswerken, elektriciteit, centrale verwarming, logistieke werken die het comfort verhogen en de veiligheid ook ten goede komen, buitenwerken, algemene restauraties, schilderwerken en tot slot aanvullend onderhoud. De minister zal de regeling evalueren en nagaan of er wijzigingen aan het betrokken KB nodig zijn. In ieder geval zullen er ook voorwaarden gesteld worden. De conceptnota stelt bijvoorbeeld dat de subsidies gekoppeld zullen worden aan een visie op de bestemming van de verschillende kerken.

Lokale verkiezingen – elektronisch stemmen

Op 10 november 2011 heeft de minister uitgebreid toegelicht hoe het staat met het elektronisch stemmen. Hij zal pas een beslissing aan de Vlaamse Regering voorleggen als de resultaten van alle evaluaties bekend zijn. Momenteel worden de evaluatie van de proefprojecten, de reacties van de voorzitters van de stembureaus, van de deelnemers aan de stemming en van de controleurs samengebracht. Daarna volgt de evaluatie van het prototype door PricewaterhouseCoopers. De administratie beantwoordt nu al alle vragen over de verkiezingen van 14 oktober 2012. Vanaf 2012 zou er een website komen met antwoorden op veelgestelde vragen en andere nuttige informatie. Het agentschap zal ook nieuwsbrieven verspreiden.

Bij het begin van de nieuwe bestuursperiode van de gemeenten zijn goede vorming van de verkozenen en goede communicatie belangrijk. Bij de vorige verkiezingen heeft de Vlaamse overheid niet samengewerkt met de VVP inzake vormingsinitiatieven. De organisatie behoeft geen hulp, omdat de provincies groot genoeg zijn om zelf vorming te organiseren. Voor gemeenten ligt de zaak anders. Daarom werkt Vlaanderen wel samen met de VVSG.

Op de suggestie van de heer Vanden Bussche antwoordt de minister dat ook de derde wereld niets meer kan aanvangen met de oude stemcomputers.

Varia

De minister gaat ervan uit dat de circulaire-Peeters van kracht blijft. Het Vlinderakkoord verandert inderdaad de samenstelling van de toezichthoudende kamer van de Raad van State, maar heft de circulaire niet op. Hij zal voortaan wel al zijn beslissingen uitgebreid en gedegen motiveren zodat ze moeilijk te schorsen zijn.

De personeelsmobiliteit biedt mensen de mogelijkheid een nieuwe uitdaging te zoeken, in het eigen bestuursniveau of op andere niveaus. Hoewel er nog geen evaluatie is, heeft de minister de indruk dat Vlaamse ambtenaren honkvast zijn. De sensibilisatiecampagne is gestart. De minister zal in het oog houden of er bijkomende bekendmakingacties nodig zijn. In ieder geval hoopt hij dat er gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden.

De minister zal de gesignaleerde problemen met erfgoedsubsidies en bouwvergunningen met de administratie bekijken.

3. Moties van aanbeveling

Tot besluit van het debat over de beleidsbrief Binnenlands Bestuur werden moties van aanbeveling schriftelijk aangekondigd door:

- de heer Marnic De Meulemeester;
- de heren Willy Segers, Lieven Dehandschutter, Ward Kennes, Jan Durnez en Kurt De Loor en mevrouw Els Robeyns.

4. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 (bevoegdheid Binnenlands Bestuur van minister Bourgeois) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 2.

IV. BELEIDSDOMEIN TOERISME

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

1.1. *Uitgavenbegroting 2012*

De minister merkt vooreerst op dat het Rekenhof er in zijn ‘formele opmerkingen bij het onderzoek van de Vlaamse begroting voor 2012’ terecht op wees dat enkele onnauwkeurigheden in de toelichting bij de begroting van Toerisme waren geslopen. Naar aanleiding daarvan werd vastgesteld dat in het gedrukte parlementaire stuk door een administratieve vergissing een ontwerpversie van de toelichting werd opgenomen. De juiste toelichting zal formeel opgenomen worden in de repliek van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof, en werd intussen ook aan de commissie bezorgd.

Wat de algemene gevolgen van de eerste toepassing van het Rekendecreet betreft, verwijst de minister naar zijn toelichting onder punt I. Belangrijkste gevolg van de toepassing van het Rekendecreet specifiek voor de begroting Toerisme is de groepering van alle toelagen aan het agentschap Toerisme Vlaanderen onder twee begrotingsartikelen ‘interne stromen’. Het eerste begrotingsartikel ‘interne stromen’ (DB0/1DG-C-2-Z/IS) groepeerde de beide overblijvende zelfstandige dotaties aan Toerisme Vlaanderen, namelijk de algemene werkingsdotatie en de dotatie in het kader van de DAC-regularisatie; het tweede begrotingsartikel ‘interne stromen’ (DB0/1 DG-C-5-Z/IS) groepeerde alle machtigingen aan Toerisme Vlaanderen, die het agentschap toelaten om nieuwe verbintenissen aan te gaan, en de bijhorende correlatieve kredieten die dienen om de krachtens de machtigingen aangegane verbintenissen te vereffenen.

De belangrijkste budgettaire wijzigingen, zowel wat de structuur van de begroting als wat de bedragen betreft, zijn echter het gevolg van de in deze commissie reeds uitvoerig toegelichte herstructurering van het agentschap Toerisme Vlaanderen en de samenhangende verschuivingen van bevoegdheden, personeel en middelen.

De minister licht de belangrijkste toe. Voor de andere, beperktere verschuivingen wordt verwezen naar de toelichting per programma.

Werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen

De werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen stijgt structureel met 793.000 euro door:

- een indexatie met 510.000 euro;
- de technische incorporatie en centralisatie van de 208.000 euro middelen die vanuit Toerisme worden ingezet in het kader van de klaverbladfinanciering van initiatieven in de lokale diensteneconomie;
- de overheveling van 75.000 euro omdat Toerisme Vlaanderen de vroegere taken van het Steunpunt Toerisme overneemt.

Anderzijds daalt de werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen structureel met 3.208.000 euro door:

- de overheveling van 1.288.000 euro van de algemene werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen naar de apparaatskredieten van het Departement internationaal Vlaanderen en dit samenhangend met de migratie van 23 personeelsleden van de afdeling kwaliteitszorg van Toerisme Vlaanderen naar het departement. In het kader van de herstructurering is immers beslist dat het departement zal instaan voor de controle en handhaving van de reglementering met betrekking tot de toeristische logies en de reisbureaus;
- de overheveling van 1.229.000 euro van dezelfde algemene werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen naar de apparaatskredieten van de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (DAR) en dit samenhangend met de migratie van 26 personeelsleden van de afdeling managementondersteunende diensten (MOD) van Toerisme Vlaanderen naar de horizontale MOD van de DAR;
- de overheveling van 466.000 euro van de algemene werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen naar de pensioenbijdragen die terug te vinden zijn onder begrotingsartikel BC0/1BK-C-2-Z/L0 onder het begrotingsprogramma P&O van het Departement Bestuurszaken. Toerisme Vlaanderen betaalde namelijk tot op heden voor de vermelde 49 personeelsleden ook een pensioenbijdrage aan de Pool der Parastatalen bij de federale Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS). Voor Toerisme Vlaanderen valt deze bijdrageplicht uiteraard weg, maar krachtens de wet van 28 april 1958 moet de entiteit waarnaar de betrokken personeelsleden werden overgeheveld deze bijdrageplicht eveneens overnemen. Voor alle diensten van het ministerie wordt dit centraal en globaal geregeld via de pensioenbijdragen die het Departement Bestuurszaken jaarlijks betaalt aan de PDOS. Daarom wordt de 466.000 euro, die Toerisme Vlaanderen betaalde als pensioenbijdrage voor de betrokken personeelsleden, nu toegevoegd aan het krediet voor de pensioenbijdragen bij het Departement Bestuurszaken;
- de overheveling van 225.000 euro naar de nieuwe machtiging en het bijhorende correlatieve vereffeningskrediet voor subsidies op naam. Het betreft drie subsidies op naam die tot op heden vanuit de algemene werkingsdotatie werden gefinancierd: 70.000 euro voor de vzw Grote Routepaden, 80.000 euro voor USE-IT (toeristische info voor en door jongeren) en 75.000 euro voor de vzw Toeristische Attracties.

De algemene werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen daalt structureel dus met 2.415.000 euro van 30.607.000 euro bij de begrotingscontrole 2011 naar 28.192.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012.

Nieuwe machtigingen en correlatieve kredieten van Toerisme Vlaanderen

In het kader van de herstructurering van Toerisme Vlaanderen is ook beslist om de subsidiestromen zoveel mogelijk te centraliseren bij Toerisme Vlaanderen. Daarom worden een aantal subsidies met bijhorende kredieten overgeheveld van het Departement internationaal Vlaanderen naar Toerisme Vlaanderen. Samenhangend worden ook binnen Toerisme Vlaanderen de subsidies gehergroepeerd onder vier nieuwe machtigingen met telkens bijhorende correlatieve kredieten, onder de vorm van dotaties, die dienen voor de vereffening van de aangegane engagementen.

De eerste machtiging is de machtiging en dotatie Nationale Loterij voor toerisme. Deze bevat de loterijmiddelen die toegewezen worden aan toerisme en blijft constant op 394.000 euro.

De tweede machtiging is de nieuwe machtiging en dotatie voor de toekenning van geregementeerde subsidies aan derden. Deze nieuwe machtiging bedraagt 19.920.000 euro. De vroegere vastleggingsmachtiging daalt van 30.144.000 euro bij de begrotingscontrole 2011 naar 16.107.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012. Van die 16.107.000 euro wordt vervolgens 13.512.000 euro toegevoegd aan de nieuwe machtiging voor de toekenning van geregementeerde subsidies aan derden. De resterende 2.595.000 euro wordt toegevoegd aan de nieuwe machtiging voor eigen investeringen.

Waarom daalt deze vroegere machtiging met 14.037.000 euro? Dit is het gevolg van de beslissing met betrekking tot de inhaalbeweging jeugdverblijfinfrastructuur. Die beslissing van maart en mei 2010 laat voor ongeveer 30 miljoen euro investeringen toe in jeugdhoegebouwen te Brussel, Brugge, Kortrijk, Oostende, Brasschaat, Lier, Diest en Hasselt. Om die investeringen te kunnen opstarten werden er zowel in 2010, als in 2011 éénmalig bijkomende vastleggingsmiddelen toegevoegd aan de machtiging van Toerisme Vlaanderen. Die bijkomende middelen waren een voorafname op normaliter later ingeschreven reguliere en bijkomende middelen. Logischerwijze vallen deze éénmalige investeringsmiddelen nu weg en de middelen die men sneller heeft gekregen dan oorspronkelijk voorzien, moeten ook gecompenseerd worden zodat de totale budgettaire kost van deze inhaalbeweging binnen de middelen blijft die deze legislatuur hiervoor beschikbaar waren.

In vergelijking met de begrotingscontrole 2011 is er dus een stijging van de vroegere machtiging met 316.000 euro indexatie, maar vervolgens een daling met 11.548.000 euro die in 2011 éénmalig was toegevoegd en met 2.805.000 euro als compensatie voor de vervroegde aanwending van middelen. Dit resulteert in een nettodaling met 14.037.000 euro.

Tot slot wordt de nieuwe machtiging voor de toekenning van geregementeerde subsidies nog verhoogd met 1.700.000 euro nieuwe middelen. Die nieuwe middelen worden toegevoegd ter financiering van de nieuwe thematische oproep in het kader van het 'Impulsprogramma voor ondersteuning van evenementen in het kader van de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog' met betrekking tot evenementen die doorgaan in 2014 en 2015. Hiervoor is in 2012 5 miljoen euro gereserveerd binnen Toerisme Vlaanderen waarvan dus 1,7 miljoen euro nieuwe middelen.

De derde machtiging is de nieuwe machtiging voor eigen investeringen met bijhorende dotatie voor vereffening. Deze machtiging bevat de reeds vermelde 2.595.000 euro die restte van de vroegere vastleggingsmachtiging van Toerisme Vlaanderen. Dit bedrag lijkt laag, maar Toerisme Vlaanderen herinvesteert daarnaast ook nog de geraamde 2.000.000 euro verkoopopbrengst van de Villa Maritza te Oostende in eigen investeringen.

De vierde nieuwe machtiging is de machtiging voor de toekenning van subsidies op naam. Deze machtiging groepeerde de bestaande subsidies op naam aan de vzw Tafelen in Vlaanderen (180.000 euro), aan de vzw Centrum Ronde van Vlaanderen (180.000 euro) en aan de K.U.Leuven voor de organisatie van de masteropleiding toerisme (67.000 euro). Deze middelen worden overgeheveld vanuit het Departement internationaal Vlaanderen. Daarnaast worden ook de middelen toegevoegd die binnen de algemene werkingsdotatie van Toerisme Vlaanderen ingeschreven waren voor de subsidies aan de reeds vermelde vzw's Toeristische Attracties (75.000 euro), Grote Routepaden (70.000 euro) en USE-IT (80.000 euro). In totaal bedraagt deze machtiging dus 652.000 euro en dit voor het toekennen van de vermelde zes subsidies op naam in 2012.

De dotaties of correlatieve kredieten gekoppeld aan deze vier machtigingen bevatten de nodige middelen om dat deel van de nieuwe verbintenissen ook effectief te kunnen vereffen.

fenen. In totaal werden hiervoor 10.959.000 euro vereffeningskredieten ingeschreven en dit in functie van de geraamde betaalverwachtingen. Hiermee worden ook de eerste vereffeningen gefinancierd in het kader van de eerste thematische oproep ‘100 jaar Groot Oorlog’ voor toeristisch-recreatieve investeringsprojecten.

Daarnaast blijven voorlopig ook de beide oude dotaties voor investeringen (basisallocatie DBO DG017 6141) en voor cofinanciering Europese steunprogramma’s (basisallocatie DBO DG018 6141) nog bestaan voor de vereffening van alle tot en met 2011 aangegane verbintenissen – het ‘encours’ – op basis van de vroegere machtigingen investeringen en cofinanciering Europese steunprogramma’s van Toerisme Vlaanderen.

Hiervoor is in 2012 in totaal 25.324.000 euro vereffeningskrediet ingeschreven op basis van de geraamde vereffening behoeft. In de loop van de volgende jaren zullen deze beide oude dotaties dus stelselmatig verminderen naarmate het ‘encours’ verder wordt afgehandeld.

Kredieten beheerd door het Departement internationaal Vlaanderen

Bij de kredieten die nog beheerd worden door het Departement internationaal Vlaanderen vindt men ook twee begrotingsartikelen terug, namelijk een eerste begrotingsartikel voor de vereffening van aflopende subsidies op naam (DB0/1DG-C-2ANT) en een tweede begrotingsartikel voor de vereffening van aflopende gereguleerde subsidies aan derden (DB0/1DG-C-2-D/VVT), die analoog met de oude dotaties bij Toerisme Vlaanderen ook uitsluitend dienen voor de vereffening van door het Departement internationaal Vlaanderen tot en met 2011 aangegane verbintenissen.

Voor de vereffening van de aflopende subsidies op naam werd 66.000 euro ingeschreven en dit voor de vereffening van de saldi van de in 2011 toegekende subsidies aan vzw Tafelen in Vlaanderen, vzw Centrum Ronde van Vlaanderen en de masteropleiding toerisme.

Voor de vereffening van de aflopende gereguleerde subsidies aan derden – het gaat dan om engagementen tot en met 2011 in kader van het kunststedenactieplan, het evenementenbeleid of het impulsprogramma Vlaamse kust – wordt in 2012 3.421.000 euro ingeschreven.

Ook deze beide begrotingsartikelen zullen op termijn dus wegvallen.

Wat de andere kredieten betreft die verder beheerd worden door het departement (de werkingssubsidies aan de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen (KMDA) waarvoor een specifieke decretale regeling bestaat, en de beperkte projectsubsidies in het kader van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en deze ter bevordering van het toerisme in het Zuiden) is de belangrijkste budgettaire wijziging het inschrijven van 24.772.000 euro bijkomende vereffeningsmiddelen en dit voor de vereffening van de aan de KMDA toegekende investeringssubsidie van 57,2 miljoen euro voor de renovatie en uitbreiding van de Koningin Elisabethzaal.

Begroting 2012 van Toerisme Vlaanderen

De minister vestigt de aandacht op het feit dat in de ESR-begroting 2012, die dus de vereffeningsmiddelen bevat, de uitgaven voor werking dalen, in hoofdzaak omwille van de vermelde migratie van personeelsleden. Maar de vereffeninguitgaven voor investeringen, zowel eigen investeringen, als betoelagde investeringen, stijgen aanzienlijk met in totaal 15.992.000 euro. De impliciete schuld wordt dus sterk afgebouwd.

Beleidsmatig merkt de minister nog op dat in de begroting 5.000.000 euro ingeschreven werd als ontvangsten uit desinvesteringen. Concreet gaat het om 3.000.000 euro uit de vooropgestelde verkoop van camping Kompas te Oudenaarde en een geraamde 2.000.000

euro uit de verkoop van Villa Maritza te Oostende. 3.000.000 euro hiervan wordt aangewend voor het nieuwe impulsprogramma Wielererfgoed en de Ronde 100, waarvoor midden oktober een oproep voor projecten werd gelanceerd. De geraamde 2.000.000 euro zal, zoals vermeld, worden aangewend voor eigen investeringen van Toerisme Vlaanderen.

Van deze 5.000.000 euro ontvangsten in 2012 wordt geraamd dat 1.400.000 euro ervan in 2012 zelf aangewend zal worden voor vereffening van de nieuw aangegane engagementen. De resterende 3.600.000 euro wordt toegewezen aan de reserves en wordt in de loop van de volgende jaren terug uit de reserves gehaald om de in 2012 nieuw aangegane engagementen verder te kunnen vereffenen.

Samenvatting van de beleidsaccenten

Samenvattend focust de begroting 2012 voor Toerisme zich vooral op het vereffenen van de impulsen die de voorbije jaren werden gegeven en in het bijzonder dan de inhaalbeweging jeugdinfrastructuur, de investering in de Koningin Elisabethzaal en de investeringen in toeristisch-recreatieve projecten in het kader van het impulsfonds '100 jaar Groote Oorlog'. Vandaar dan ook de aanzienlijke stijging van de vereffeningsmiddelen tot 100.591.000 euro en dit dus met meer dan 31 miljoen euro.

De nieuwe impulsen zijn in deze begroting eerder beperkt en betreffen in hoofdzaak de nieuwe thematische oproepen voor het evenementenluik van '100 jaar Groote Oorlog', waarvoor ook 1,7 miljoen euro nieuwe middelen werden toegevoegd, en 'Wielererfgoed en de Ronde 100'.

1.2. Beleidsbrief Toerisme

1.2.1. Omgevingsanalyse van het toerisme in Vlaanderen

De minister stelt dat toerisme een sector is die wereldwijd al instaat voor een op twaalf jobs. De sector levert een bijdrage van 3 à 5% aan het globale bnp. Verwacht wordt dat het internationaal toerisme verder zal blijven groeien: een recente studie van UNWTO voorspelt dat het aantal internationale aankomsten wereldwijd jaarlijks gemiddeld met zo'n 3,3% zal groeien in de periode 2010-2030. De sector genereert bij ons ongeveer 5% van de totale tewerkstelling. Mede dankzij het in Vlaanderen gevoerde beleid blijft Toerisme een groeisector.

In 2009–2010 zijn de aankomsten wereldwijd met 6,6% gestegen, in Europa met 3,3%, in West-Europa met 3,4% en in Vlaanderen (inclusief huurlogies aan de kust) met 6,5%. Vlaanderen volgt dus het groeitempo van het gemiddelde van de wereld.

Volgens macrobestemming bedraagt de groei voor de Vlaamse Kust 2,3%, voor de Vlaamse Regio's 6,7% en voor de Vlaamse Kunststeden 8,0%.

Ook het aantal overnachtingen in Vlaanderen is toegenomen in 2009-2010: 2% voor het binnenlands toerisme, 5,6% voor het buitenlandse toerisme. Vanuit Nederland was er een groei van 7,2%, uit Duitsland van 6,3%, uit Frankrijk van 5,5%, uit Spanje van 14,0%, uit de Verenigde Staten van 9,9%. Uit het Verenigd Koninkrijk was er een lichte daling met 0,6%.

Wat het aantal bezoekers aan attracties betreft, was er in 2009-2010 wel een algemene daling met 2,9%, voor de toeristisch-recreatieve attracties bedroeg de daling 3,9% en voor de culturele attracties 1,3%. De minister brengt in herinnering dat voor de Zoo van Antwerpen 2009 een topjaar was, vooral dankzij de hype die rond Kai Mook werd gecreëerd. Bovendien was 2009 een jaar van economische achteruitgang waardoor er minder mensen zich naar het buitenland begaven. In Engeland spreekt men zelfs van 'staycation'.

1.2.2. De aantrekkings- en belevingswaarde van de toeristische bestemmingen in Vlaanderen vergroten

Impulsprogramma's

In het kader van '100 jaar Groote Oorlog 2014-2018' werd in 2011 een impulsfonds van 15 miljoen euro gerealiseerd ter ondersteuning van 44 investeringsprojecten. Voor 2012 wordt 5 miljoen euro voorzien voor de ondersteuning van evenementen in de periode 2014-2015. Bij de ingediende projecten gaat het bij voorkeur om internationale zichtbaarheid. De boodschap 'nooit meer oorlog' en het vrede-toerisme moeten erin vervat zitten. Er zullen een aantal beoordelingscriteria gelden. De projecten moeten zijn ingediend op 1 februari 2012 en zullen worden goedgekeurd einde juni 2012.

In 2011 werden in het kader van het kunststedenprogramma drie nieuwe projecten (kleinschalig logies, Location Flanders, USE-IT) goedgekeurd. Er was ook de coördinatie van het Kunststedenactieplan door Toerisme Vlaanderen en de opname van Brussel als lid van de stuurgroep van het Kunststedenactieplan. In 2012 wordt het impulsprogramma kunststeden ingebed in het besluit toeristisch-recreatieve projecten. Verder wordt de inwerkingtreding van de samenwerkingsovereenkomst Toerisme Vlaanderen-Visit Brussels verwacht.

In het kader van het impulsprogramma Kust werden in 2011 veertien projecten opgezet (2,1 miljoen euro). Er werd ingezet op basiskwaliteit (sanitaire voorzieningen en spelelementen) en op het verhogen van de toeristische uitstraling van de kustgemeenten. In 2012 wordt het impulsprogramma Kust uitgevoerd. Er is een budget van 2,2 miljoen euro. De oproep voor projecten werd gelanceerd in oktober 2011, projecten moeten zijn ingediend op 1 februari 2012.

Voor wat de Vlaamse regio's met toeristisch potentieel betreft, was er in 2011 de project-ondersteuning voor het bezoekerscentrum 'De Lambiek' in Beersel, de toeristische ontsluiting van de Rock Werchtermythe in Rotselaar, en een nieuw jeugdverblijfscentrum op domein Hagaard in Overijse. In 2012 volgt er overleg met de sector om op termijn te evolveren naar een volwaardig impulsprogramma. Verder zal steun worden geboden aan de uitvoering van het strategisch plan toerisme en recreatie Groene Gordel en Vlaamse Rand. Ontwikkelen van sterke productlijnen in Vlaanderen.

In 2010 waren er 411 fietsvriendelijke logies. In 2011 zijn er 55 bijgekomen. Verder was er de ondersteuning van het project 'Routedokter' voor het onderhoud van het fietsnetwerk. Er kwamen tevens acht nieuwe wandelnetwerken bij. In 2012 wordt een allesomvattende visie op 'slow motion' toerisme ontwikkeld en volgt een thematische TRP-oproep rond honderd jaar Ronde van Vlaanderen. Voor dit laatste moeten de projecten uiterlijk 1 februari 2012 zijn ingediend. Het moet gaan om projecten voor infrastructuur en evenementen in het raam van de Ronde 100 in 2013. Er is een bedrag van 3 miljoen euro ter beschikking en een stuurgroep begeleidt de projecten. Toerisme Vlaanderen promoot het themajaar in het buitenland (met de buitenlandkantoren) maar ook in het binnenland. Het is de bedoeling om hier bedrijfstoerisme rond te creëren.

Inzake erfgoed verwijst de minister voor 2011 naar de financiële ondersteuning van erfgoedprojecten Het Paleis op de Meir in Antwerpen, C-Mine in Genk, Sportimonium, Mercator, George Grard in Ten Bogaerde (Koksijde). In 2012 worden de banden tussen Toerisme Vlaanderen en de erfgoedsector verder aangehaald. Er komt een actieplan voor de ontsluiting van erfgoed. Het WO I-erfgoed wordt ontsloten via de oproep evenementen 'Groote Oorlog'.

Inzake watertoerisme was er in 2011 de digitale promotie via de 'varen-in-Vlaanderen' e-show en werd er deelgenomen aan de Seatrade Cruise Shipping Beurs in Miami. In 2012 worden de promotieactiviteiten geëvalueerd en het beeldmateriaal geactualiseerd.

Voor 2011 vermeldt de minister inzake toeristisch onthaal de participatie aan de infobalie in de aankomsthal van Brussels Airport en de aanbesteding van de beeldvlakken van de bruine borden in samenwerking met de Vlaams Bouwmeester en het Agentschap Wegen en Verkeer. In 2012 volgt de vernieuwing van de bruine borden langs autosnelwegen, worden de middelen voor toeristisch onthaal ingezet op een kwalitatief hoogstaand internationaal onthaal en worden blinde vlekken in het toeristisch onthaal weggewerkt.

Wat MICE betreft, is men er in 2011 in geslaagd de AIDEX beurs (15.000 overnachtingen) en het 'Parliament of the World's Religions' (70.000 overnachtingen) binnen te halen. Er werd een keurmerk 'Groene Sleutel' voor meetinglocaties ontwikkeld en het definitief ontwerp voor de vernieuwbouw van de Koningin Elisabethzaal werd goedgekeurd. In 2012 komt er een nieuwe congreswebsite en wordt het congresteam van Toerisme Vlaanderen versterkt.

Wat de vernieuwbouw van de Koningin Elisabethzaal betreft, geeft de minister volgende sleuteldata mee: goedkeuring voorontwerp op 9 augustus 2011, goedkeuring definitief ontwerp 1 december 2011, indienen stedenbouwkundige aanvraag op 2 december 2011, bekomen van stedenbouwkundige vergunning tegen 15 maart 2012, start afbraak Carnotstraat op 16 maart 2012, start ruwbouwwerken op 24 oktober 2012, voorlopige oplevering tegen december 2014. Er is een subsidie van de Vlaamse overheid voorzien van 57,2 miljoen euro.

In 2011 werd een nieuw samenwerkingsmodel afgesloten voor de promotie van de Vlaamse eet- en tafelcultuur. Er was ook de presentatie van het nieuw strategisch actieplan, gebaseerd op 'Lekker eten' (diversiteit van de streekgerechten), 'Excellente chefs' en 'Het goede leven'. In 2012 ligt de nadruk op de promotie van de chocoladebeleving en op de ambassadeurs van Vlaanderen Lekkerland.

Evenementenbeleid

Inzake evenementenbeleid 2011 was er de ondersteuning van Meesters in het MAS, Track in Gent en Brugge Centraal. Verder verwijst de minister naar de oprichting van het Management Comité Internationaal Cultuurbeleid en Culturele Diplomatie. In 2012 ligt de nadruk op de integratie van ondersteuning van evenementen in de impulsprogramma's, de thematische subsidielijnen voor evenementen 'Groote Oorlog' en de promotionele ondersteuning van de opening van het vernieuwde In Flanders Fields Museum in Ieper, de Dosinkazerne in Mechelen, Brusselicious (gastronomisch evenement in Brussel) en Beaufort 04 aan de Vlaamse Kust.

1.2.3. Stimuleren van het toeristische ondernemerschap

Bedoeling is om sterke partnerschappen uit te bouwen met publieke en private actoren. Verder ligt de nadruk op de implementatie, evaluatie en handhaving van de toeristische decreten. In 2011 was er de wijziging van het Logiesdecreet in functie van de stedenbouwkundige conformiteit en het digitaal aanmelden van toeristische logies via het Vlaams LogiesInformatieSysteem (VLIS). In 2012 wordt VLIS verder geoptimaliseerd en ontwikkeld. De vergunnings- en handhavingstaken worden overgeheveld naar het Departement internationaal Vlaanderen (Afdeling Toeristisch Ondernemen en Strategische Goederen (aTOS).

Inzake professionalisering en vorming vermeldt de minister voor 2011 de opleiding klantgericht communiceren, het UNIZO-project Kustambassadeurs, het overleg met de andere gemeenschappen over het sociaal en fiscaal statuut van gidsen en reisleiders en de opleidingen 'onthaal en recreatie' en 'gespecialiseerd recreatiemedewerker' in het beroepssecundair onderwijs. In 2012 ligt de nadruk op het versterken van de rol van Toerisme Vlaanderen als kenniscentrum en het aanscherpen van de dienstverlening naar de sector,

de samenwerking met de SERV voor het ontwikkelen van een beroepscompetentieprofiel voor gidsen en reisleiders, de evaluatie van de masteropleiding toerisme en het bijstellen van de langetermijnvisie met de nadruk op managementcompetenties en betere afstemming op de arbeidsmarkt en grotere betrokkenheid van de toeristische sector.

Inzake innovatie was er in 2011 de voorbereiding en realisatie van de Ronde Tafel ‘Innovierend ondernemen in toerisme’. In 2012 worden de conclusies van de Ronde Tafel uitgewerkt en geïmplementeerd.

Wat het dagtoerisme en de toeristische attracties betreft, werd in 2011 de studie ‘daguitstappenmonitor’ gerealiseerd en werd de samenwerkingsovereenkomst met de KMDA geëvalueerd. In 2012 wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de KMDA gesloten.

De minister vindt de horeca een heel belangrijke sector en partner. Voor 2011 vermeldt hij het premiebesluit dat voor de hele sector geldt en dat gericht is op comfortverhoging.

Nog in 2011 werden de studies over het profiel van de kampeerautotoerist en het aantal legale en illegale plaatsen voor kampeerauto's aan de Vlaamse Kust gepresenteerd. Verder was er een bevraging van de gemeenten betreffende hun intenties inzake het kampeerauto-beleid. In 2012 wordt het label ‘kampeerautovriendelijk logies’ geïmplementeerd.

Inzake plattelandstoerisme en stedelijke gastenkamers was er in 2011 de goedkeuring van een project voor de begeleiding van bed and breakfasts naar een vergunning. Verder werd een marketingmedewerker voor het plattelandslgies betoelaagd (toeristisch tewerkstellingsproject). In 2012 volgt de promotie van het vergund kleinschalige logies door Toerisme Vlaanderen.

Wat het uitgaand toerisme betreft, was er in 2011 een actieve betrokkenheid bij de opmaak van het strategisch beleidsplan toerisme 2020. In 2012 volgt een communicatiecampagne met de sector over het belang van het vergund reisbureau.

1.2.4. Krachtdadig marketingbeleid in functie van het verhogen van het economisch rendement

In 2011 werd het nieuwe internationaal strategisch marketingplan in nauw overleg met de sector afgerond. Binnen Toerisme Vlaanderen werd een afdeling marketingontwikkeling gestart die de marketingstrategie opbouwt en bewaakt. Met het oog op de Japanse markt werd samengewerkt met het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC). In 2012 wordt het internationaal strategisch marketingplan volledig geoperationaliseerd. Men zal werken aan een gezamenlijk en coherent beeld van Vlaanderen in het buitenland met het merk ‘baanbrekend vakmanschap’. Men zal zich concentreren op vier productlijnen: erfgoed, fietsen, eet-, drink- en tafelcultuur en mode.

De buurlanden worden als primaire markten beschouwd. In 2011 was er in Nederland een campagne met de klemtoon op sociale media, in Duitsland de tweede golf van de kunststedencampagne, in Frankrijk de aanstelling van een nieuw reclameagentschap en in het Verenigd Koninkrijk de ontmoeting met ‘Visit Scotland’. Voor 2012 wil men in Nederland van de Nederlandse toerist een ambassadeur maken (sociale media), wordt in Duitsland een nieuw reclameagentschap aangesteld, legt de campagne in Frankrijk het accent op gastronomie en jong keukengeweld.

Voor wat de secundaire en tertiaire markten betreft, werd Vlaanderen op de verschillende Europese markten als een trendy bestemming gepositioneerd. Er was tevens de samenwerking met NBTC op de Japanse markt, de road show tijdens de wereldexpo in Shanghai en werd er naambekendheid gecreëerd op de Indische markt. De minister vermeldt nog

de deelname aan de algemene vergadering van UNWTO in Zuid-Korea en het vijfjarig bestaan van het kantoor in Beijing. In 2012 wordt gestart met de Scandinavia desk en is men aanwezig op de Russische markt via een representatiekantoor.

Inzake binnenlandmarketing verwijst de minister voor 2011 naar de volledige afhandeling van Vlaanderen Vakantiecheque door een private partner (Xenarjo), het bijkomend distributiepunt (De Standaard Boekhandel) van de Vlaanderen Vakantielandgids en een nieuw samenwerkingsmodel met de provinciale partners, de kunststeden en de private sector in uitvoering van het witboek Interne Staatshervorming. Voor 2012 wordt de implementatie van een nieuw samenwerkingsmodel voorbereid en wordt Vlaanderen Vakantieland uitgebouwd als een sterk merk op de binnenlandse markt.

1.2.5. Volwaardige participatie aan toerisme voor iedere Vlaming

In 2011 was er de viering van het tienjarig bestaan van het steunpunt Vakantieparticipatie, de samenwerking met de vzw Horizont en de opstart van een ‘Lerend Netwerk’ voor de aanbieders van vakanties voor personen die in armoede leven. In 2012 wil men via het steunpunt Vakantieparticipatie bijdragen aan het Vlaams Actieplan Armoede, de samenwerking met vzw Horizont uitdiepen (opzetten van de ‘Rap op Stap’-werking), de projecten ‘lokale diensteneconomie’ evalueren en de klaverbladfinanciering naar Toerisme voor Allen-projecten heroriënteren.

Voor mensen met een handicap en ouderen werd in 2011 gewerkt aan de realisatie van projecten voor zorgvakanties (Triamont in Haspengouw, heroriëntatie van Polderwind naar zorgvakantieverblijf) en aan de uitbreiding van het toegankelijk vakantieaanbod via vormingssessies en subsidiebeleid. In 2012 doet men een onderzoek naar de ontwikkeling van een zorgvakantie-coördinatiepunt, wordt het toegankelijk vakantieaanbod gepromoot en ondersteunt men in het kader van de herdenking van de ‘Groote Oorlog’ een proefproject toegankelijkheid van de volledige vakantieketen.

Voor de jeugd en jongeren wordt er gewerkt aan een ruimer aanbod. Voor 2011 wordt verwezen naar de task force Jeugdverblijven, de 2,6 miljoen euro voor de vernieuwing en modernisering van 82 jeugdverblijven, de opening van de jeugdherberg Pulcinella in Antwerpen, de aanbesteding voor de jeugdherbergen in Hasselt, Kortrijk, Oostende en Brugge en de ondersteuning van USE-IT via het Kunststedenactieplan. In 2012 wordt het actieplan jeugdverblijfcentra verder uitgevoerd, starten de bouwwerken voor een jeugdverblijf op De Hagaard in Overijse, wordt het voortraject voor de realisatie van jeugdverblijven in Lier, Diest en Brasschaat afgerond en volgt een grootschalige renovatie van de jeugdherberg De Fiertel in Ronse.

Voor gezinnen met kinderen werden in 2011 animatiesubsidies ingezet op de kind- en gezinsvriendelijkheid. Voor 2012 neemt men specifieke maatregelen voor de doelgroep op basis van de analyse van het reisgedrag van gezinnen met kinderen binnen het tweejaarlijkse onderzoek ‘Reisgedrag van de Belgen’.

Toerisme Vlaanderen voert een duurzaam patrimoniumbeleid. De minister verwijst voor 2011 naar dynamisch beheer van de patrimoniumportefeuille van Toerisme Vlaanderen en naar de opening van de Gemeenschapszone Bredene, de herbestemming Polderwind en de verkoop van de Compascamping in Oudenaarde. In 2012 ligt de nadruk op de realisatie van een kwaliteitsvol aanbod voor de jeugd- en zorgvakanties, energieaudits op de bestaande eigendommen, de toegankelijkheid van het eigen patrimonium.

1.2.6. Herstructureren van het toeristisch beleid op Vlaams niveau

De minister verwijst naar de herstructurering van Toerisme Vlaanderen, die tot doel heeft dat het zich kan concentreren op zijn kerntaken. Het Herstructureringsdecreet werd in 2011 goedgekeurd en gepubliceerd en het uitvoeringsbesluit is principieel goedgekeurd.

Er volgt een integratie van de ondersteunende diensten in de MOD Diensten Algemeen Regeringsbeleid – internationaal Vlaanderen. Het nieuwe Toerisme Vlaanderen zal vanaf 1 januari 2012 functioneren met vier afdelingen: kennis en kwaliteit, internationale markten, marketing en Toerisme voor Allen.

Met het oog op de uitbouw van kennis, werd in 2011 het vijfjaarlijks marktonderzoek over de recreatieve verblijfstoerist uitgevoerd, werd er onderzoek verricht naar het dagtoerisme met steun van het Kunststedenactieplan en werd de samenwerking met de studiedienst van de Vlaamse Regering voortgezet. In 2012 wordt de kennisagenda toerisme uitgewerkt en worden de resultaten van de Vlaamse toeristische satellietrekeningen gepresenteerd.

In 2011 gebeurde een aanpassing van het besluit toeristisch-recreatieve projecten met het oog op de integratie van de impulsprogramma's. De diverse impulsprogramma's (kust, kunststeden, WO I-evenementen, 100 jaar Ronde van Vlaanderen) werden vertaald in een oproep. In 2012 wordt een kaderbesluit toeristische impulsen gerealiseerd.

In 2011 werd de Travel Award duurzaam toerisme toegekend aan Joker en werd gestart met het project Groene Sleutel voor meetinglocaties, dit met steun van het kunststedenactieplan. In 2012 wordt het Groene Sleutelproject voortgezet en wordt duurzame ontwikkeling geïntroduceerd in het hoger toerismeonderwijs.

In 2011 werd het Strategisch Beleidsplan 2020 voor het Toerisme in Vlaanderen-Brussel gerealiseerd en kwam een Toerismepact tot stand, na intens overleg en samenwerking tussen en met de publieke en private partners. In 2012 zal het Toerismepact worden ondertekend en wordt een eerste Staten-Generaal van het toerisme georganiseerd in uitvoering van het Strategisch Beleidsplan 2020.

Inzake flankerend beleid werd in 2011 de studie 'opmaak beoordelingskader recreatief medegebruik' gemaakt en werd de ruimtebehoefte van openluchtrecreatieve verblijven in rekening gebracht bij de herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. In 2012 zal worden deelgenomen aan de partnerdialogen voor het opstellen van het nieuw Beleidsplan Ruimte.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1.1. Tussenkoms van de heer Marnic De Meulemeester

De heer *Marnic De Meulemeester* gaat eerst in op de begroting Toerisme. In het kader van de centralisatie van subsidiestromen bij Toerisme Vlaanderen worden basisallocaties overgedragen aan Toerisme Vlaanderen. Het gaat over de ondersteuning van het Kunststedenactieplan, evenementen met toeristisch belang en dergelijke. De spreker mist hier het impulsprogramma groene regio's, en vraagt zich af wat daar precies mee gebeurt.

Ingevolge de herstructurering van Toerisme Vlaanderen worden de middelen aangepast. Er komen middelen bij omdat Toerisme Vlaanderen de vroegere taken van het Steunpunt Toerisme op zich neemt. De dotatie aan Toerisme Vlaanderen voor de bevordering van de werkgelegenheid daalt van 4,804 miljoen euro naar 4,621 miljoen euro. Wat is de reden voor de daling?

In de begroting voor Toerisme Vlaanderen blijken de middelen voor de impulsprogramma's samengebracht te zijn. Afhankelijk van de projecten, kan er wat worden geschoven. Door de talrijke verschuivingen en aanpassingen is de begroting van Toerisme Vlaanderen niet zo transparant. Wat is het budget voor promotie en buitenlandmarketing?

Er wordt in een bedrag aan beleidskredieten en betaalkredieten voorzien om projecten inzake duurzaam toerisme in het Zuiden te ondersteunen. Om welke concrete projecten gaat het?

In het kader van de beleidsbrief verwijst de heer De Meulemeester naar het impulsprogramma '100 Jaar Groote Oorlog'. Er werden twee impulsfondsen opgericht, namelijk het impulsfonds toeristisch-recreatieve infrastructuurprojecten en het impulsfonds evenementenwerking. De buitenlandkantoren van Toerisme Vlaanderen hebben contacten gelegd met de buitenlandse reisindustrie om informatie aan te reiken en naar hun belangstelling te peilen. Hoe zit het met die buitenlandse interesse? De spreker wil ook weten hoe het staat met de samenwerking met de Departementen Onderwijs en Cultuur.

Er werd een bedrag van 6.857.000 euro ingeschreven voor de impulsprogramma's Vlaamse Kust, Vlaamse regio's en Vlaamse kunststeden en Brussel. Wat zijn de middelen per impulsprogramma?

De heer De Meulemeester vraagt naar de stand van zaken van het plan voor de verdere ontwikkeling van wandelen en ruitersport en het ontwikkelen van vernieuwde richtlijnen voor de bewegwijzering van ruiter- en mentoerisme. Hij wil ook weten wanneer het wandelactieplan wordt afgerond. Vorig jaar werd gesteld dat dit plan zou worden opgesteld nadat het strategisch plan voor het toerisme afgerond zou zijn. Dat laatste is ondertussen gebeurd.

Vlaanderen heeft op het vlak van riviertoerisme tegenover de buurlanden heel wat in te halen. Het gaat immers over een vrij grote markt die in Vlaanderen nuttig moet en kan worden aangewend. Dat betekent dat de waterkant maximaal moet worden ontsloten. De ondersteuning van de infrastructuur van het vaarnetwerk wordt in de beleidsbrief opnieuw niet aangekaart. Wat is de stand van zaken van het ontsluiten van de vaarlussen?

In de beleidsbrief wordt opnieuw een evaluatie van het Reisbureau decreet vermeld. Het decreet is niet langer aangepast aan de snelle technische evolutie in de reisbureausector. Wordt dit meegenomen in de evaluatie van het Reisbureau decreet? Is een aanpassing van dit decreet noodzakelijk?

Wat is de stand van zaken inzake het statuut van de gidsen en reisleiders? Dat zou worden uitgewerkt op basis van een studie van de Universiteit Antwerpen. Is dat gebeurd en wat zijn de resultaten?

Het uitvoeren van een nieuw samenwerkingsmodel voor de binnenlandse markt en de coördinerende rol van de binnenlandmarketing door Toerisme Vlaanderen zal beginnen in 2012 en zal ten volle spelen vanaf 2013. Hoe ziet dit model er precies uit?

Op het vlak van de binnenlandse toeristische marketing zou een akkoord bereikt zijn met de provinciale, lokale en private partners over de taakverdeling tussen deze partners en het Vlaams overheidsniveau. Is er daadwerkelijk een akkoord bereikt? Wat houdt dit akkoord in?

2.1.2. Tussenkoms van de heer Stefaan Sintobin

De heer *Stefaan Sintobin* vindt dit een van de betere beleidsbrieven. Er staat een duidelijk overzicht in van de realisaties van het vorige jaar en de beleidsopties van het komende jaar, met toevoeging van het budget. Er is ook een lijst van afkortingen en een overzicht van de uitvoering van het regeerakkoord, van de moties en resoluties.

De heer *Sintobin* blijft met een dubbel gevoel zitten over de discussie in de plenaire vergadering over het project '100 jaar Groote Oorlog'. Volgens hem is er een recuperatie van

het project bezig. Blijkbaar gunt men Vlaanderen het grote succes van dat project niet. Vlaanderen, en zeker West-Vlaanderen, mag niet te bescheiden zijn. Uiteraard moet het gaan om vredestoerisme en moet het sereen verlopen. Dat betekent echter niet dat een ondernemer er geen geld aan mag verdienen.

De heer Sintobin heeft altijd gewaarschuwd voor een veelvoud aan activiteiten en actoren: Vlaanderen, de gemeenten, de provincie enzovoort. Ook de heer Petry, gedeputeerde van West-Vlaanderen, waarschuwt daarvoor. Die veelvoud kan chaos veroorzaken. Wie bewaart nog het overzicht van wat er in de periode 2014-2018 zal gebeuren? Minister Bourgeois verwijst in zijn beleidsbrief zelf naar het bewerken van de reissector in het buitenland: op welke gestructureerde manier kan dat worden overgebracht?

Op 11 november heeft minister Bourgeois een samenwerkingsakkoord ondertekend met de directeur-generaal van het Commonwealth War Graves. Zijn er andere contacten? In Duitsland bestaat er een gelijkaardige organisatie.

Tijdens het bezoek van de commissie aan de Westhoek in 2010 werd vastgesteld dat sommige plaatsen, zoals Bayernwald, moeilijk te bereiken zijn met autobussen. Er zullen waarschijnlijk veel parkeerproblemen zijn. Minister Bourgeois heeft toen gezegd dat hij hierover zou overleggen met minister Crevits en minister-president Peeters. Wat is de stand van zaken? Worden er initiatieven genomen naar De Lijn en de NMBS? Er was eerder sprake van een éénticketsysteem, maar daar werd niet meer veel over vernomen.

De heer Sintobin juicht de meer gestructureerde samenwerking met Brussel toe in verband met de Vlaamse kunststeden. Hij vraagt wat het aandeel van de kustregio's en de kunststeden is in de impulsprogramma's.

Wat het toeristisch onthaal betreft, werd er enkele maanden geleden in deze commissie een discussie gevoerd over de criteria voor toeristische borden. Wordt er aan de criteria nog iets gewijzigd? Hoe zit het met het overleg met de NMBS over het toeristisch onthaal op de parkings van stations?

Bij het deel in de beleidsbrief over het watertoerisme leest de heer Sintobin nergens iets over de evolutie en de initiatieven rond het cruisetoeerisme in Vlaanderen.

De heer Sintobin veronderstelt dat er bij het project Vlaanderen Lekker Land overleg is met de VLAM en de beleidsdomeinen Landbouw en Cultuur.

De heer Sintobin merkt op dat Rock Werchter een grote multinational is. Moet dat evenement dan financieel worden ondersteund door de overheid? Hij wil Rock Werchter niet vergelijken met de Ronde van Vlaanderen, maar vindt dat diezelfde bemerking hier ook geldt. Het verleggen van het parcours bracht een hele discussie op gang. Het enige motief van de organisatoren was hierbij het financiële.

Een aantal weken geleden heeft de heer Sintobin een vraag om uitleg ingediend over de kritiek van de toeristische verhuurkantoren op de uitvoering van het Logiesdecreet. Hij vraagt daarover meer toelichting.

De heer Sintobin merkt op dat er jaarlijks verhalen zijn over mensen die werden opgelicht via het internet. Via het Reisbureaudecreet kan dat probleem worden aangepakt.

De heer Sintobin stelt dat de horeca zwaar onder druk staat door het rookverbod en dat een aantal mensen daardoor financieel in de problemen raken. Hij vraagt in welke mate Vlaanderen maatregelen kan nemen om de horeca te helpen.

Het probleem van het label ‘kampeerautovriendelijk logies’ sleept al jaren aan. Zolang gemeenten niet voldoende initiatieven nemen, zal dat een probleem blijven. De heer Sintobin stelt voor een overleg op te starten met de gemeenten.

Het uitgaand toerisme is al jaren een pijnpunt. De spreker begrijpt dat de eerste betrachting van de minister is om mensen naar Vlaanderen te halen, maar in de sector van het uitgaand toerisme worden ook duizenden mensen tewerkgesteld.

Westtoer heeft laten weten dat het 600.000 euro wil uittrekken om mee de kust te promoten in het buitenland, in overeenstemming met Toerisme Vlaanderen. Hoe kunnen die zaken op elkaar worden afgestemd?

Er wordt altijd gesproken over Duitsland, Frankrijk, Nederland en Engeland als de te bewerken buurlanden. Werd in het verleden ook het Groothertogdom Luxemburg al bewerkt? Wat ‘Visit Scotland’ betreft, merkt de spreker op dat de verbinding tussen Vlaanderen en Schotland niet zo evident is.

Dat de kust vergrijsst, komt niet alleen doordat oudere mensen daar gaan wonen, maar ook doordat de kust steeds minder aantrekkelijk wordt voor de jeugd. De spreker vindt dat de minister een initiatief moet nemen om de kust aantrekkelijk te maken voor jongeren.

De heer Sintobin stelt tot slot dat heel wat gemeenten werk maken van een gemeentelijk toeristisch beleid en verwijst daarbij naar zijn eigen gemeente. Hij vraagt in hoeverre de minister ook andere gemeenten kan stimuleren om een toeristisch beleid te voeren.

2.1.3. Tussenkoms van de heer Johan Verstreken

Voor de heer Johan Verstreken geeft de beleidsbrief Toerisme een goed overzicht van de stand van zaken. De link met de begroting 2012 is beter uitgewerkt dan in de vorige beleidsbrief. De klemtoon ligt evenwel vooral op de realisaties 2010-2011 en minder op de plannen voor 2012. De heer Verstreken had op dat vlak een aantal zaken graag wat meer uitgewerkt gezien.

De spreker is tevreden dat het strategisch beleidsplan en het internationaal marketingplan grondig en toch snel en in overleg met de hele sector zijn uitgewerkt. Hij vraagt de minister om het strategisch beleidsplan in de commissie te komen toelichten.

De heer Verstreken is tevreden dat de herstructurering van Toerisme Vlaanderen snel en accuraat tot een goed einde werd gebracht door de administrateur-generaal en de minister. De spreker heeft begrip voor de ongerustheid en onzekerheid die een dergelijke transitie met zich meebrengt en wil van de minister weten of de mensen van Toerisme Vlaanderen moeten vrezen voor ontslagen.

Het commissielid wil weten hoe het witboek Interne Staatshervorming zal worden toegepast in de sector Toerisme, meer bepaald inzake binnenlandse marketing. Wat zijn desgevallend de gevolgen van het Vlinderakkoord voor het toerismebeleid?

Wat de impulsprogramma's betreft, is de heer Verstreken tevreden dat de minister de aanbevelingen van het Rekenhof heeft aangegrepen om de toeristische subsidiestromen te hervormen tot een meer overzichtelijk en transparant geheel. De spreker wil nog weten of de impulsprogramma's voortaan thematisch en regionaal worden opgedeeld. Hoe zit het dan met de projectaanvragen die voor heel Vlaanderen gelden?

Komt er nog een algemene call voor toeristisch-recreatieve projecten? Kan een overzicht worden gegeven van de toeristische tewerkstellingsprojecten en van het betrokken aantal vte's?

Het is goed dat men tijdig begonnen is met het project ‘100 jaar Groote Oorlog’ en dat Vlaanderen de leidinggevende rol heeft. Tot nu toe werd vooral geïnvesteerd in hardware voor het WO I-project, maar de heer Verstreken vraagt ook aandacht voor de software: educatieve programma’s om de vredesboodschap uit te dragen alsook een inhoudelijke toeleiding via erfgoedverenigingen, socio-culturele organisaties, scholen enzovoort. Is er rond dergelijke projecten overleg met minister Smet en minister Schauvliege? Dit aspect moet ruimer bekeken worden dan louter toerisme- en buitenlandbeleid.

Het is heel positief dat er in deze beleidsbrief meer aandacht wordt besteed aan Brussel. Dit is een terechte erkenning voor de strategische plaats van Brussel in het Vlaams toeristisch beleid. Brussel blijft het visitekaartje van Vlaanderen. Er wordt op het terrein ook veel beter samengewerkt en dat zal zijn vruchten afwerpen in de komende periode. Wellicht kan het Vlinderakkoord nog extra mogelijkheden bieden. De heer Verstreken is verheugd over de steun van de minister aan het gastronomisch project Brusselicious, maar vindt dat men goed in de gaten moet houden hoe dit project kan afstralen op de Vlaamse toeristische sector.

De heer Verstreken brengt enkele opmerkingen namens de heer Delva. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de herdenking van de ‘Groote Oorlog’ in Brussel? Zijn er gesprekken over de rol van Vlaanderen in Brussel? Staan er projecten op stapel van Brussel zelf, al dan niet afzonderlijk georganiseerd? Is er samenwerking met Vlaanderen? Hoe is de samenwerking van Toerisme Vlaanderen met Brussel?

Location Flanders is het centrale filmloket van Vlaanderen. Hoe is de samenwerking met het Departement internationaal Vlaanderen? Wat is de rol van Brussel?

Zal de minister het Brusselse Rolstoelplan van USE-IT (toeristische informatie voor jongeren) overbrengen naar de rest van Vlaanderen?

Heeft Visitbrussels al geantwoord op de vraag of de vooropgestelde deadline gehaald zal worden? Kunnen de leden een kopie van het samenwerkingsakkoord ontvangen? Is het afgestemd op het nieuwe internationale marketingplan van Vlaanderen-Brussel? Wat de impulsprogramma’s voor de Kunststeden betreft: gaat Visitbrussels actief op zoek naar gemeenten en organisaties om hierop in te tekenen? Visitbrussels kan dat zelf niet doen omdat het promotie tot taak heeft en niet de organisatie van evenementen.

Ondanks de inspanningen en mooie bezoekerscijfers van Visitflanders op de Grasmarkt, loopt er misschien wel iets mank in Brussel. De heer Verstreken pleit voor coördinatie en afstemming op dit specifieke punt. Wordt er onderzocht om dit punt op te nemen in het samenwerkingsakkoord naar aanleiding van de regionalisering van de bevoegdheid Toerisme? Hoe wordt de binnenlandmarketing voor Brussel aangepakt? Welke vorm van samenwerking komt er met Muntpunt dat ook voor Brussel coördineert?

Wat het toeristisch aanbod voor mensen in armoede in Brussel betreft, vraagt de spreker of een stand van zaken kan worden gegeven betreffende de aansluiting van de OCMW’s. Hoe wordt de werking van vzw Horizont in Brussel uitgebouwd? Hebben Brusselse organisaties ingetekend op de oproep voor sociaal-toeristische verenigingen? Hoe is er gezocht naar die verenigingen? Wordt er bij de beoordeling van de projecten nagegaan of deze verenigingen ook actief zullen zijn in Brussel?

Hoe zit het met de vooruitgang in het dossier van de jeugdherbergen, meer bepaald inzake onteigeningen? Wat was de rol van minister Smet? Hoe zit het met de financiering? Komt die vanuit Gelijke Kansen? Vanuit Toerisme? Wat is de stand van zaken in verband met de bouwvergunning?

Heeft de minister al initiatieven genomen om de schepen van Toerisme of ten minste de Vlaamse schepen persoonlijk te spreken over de mogelijkheden in Brussel? Dat zou een alternatief zijn voor de uniforme mails van de administratie om meer Brusselse gemeenten te doen aansluiten bij bijvoorbeeld het steunpunt Vakantieparticipatie.

Kan de minister een stand van zaken geven van de afstemming en de coördinatie tussen de verschillende overheden op het vlak van het toeristisch onthaalbeleid?

De heer Verstreken is zeer tevreden dat er een extra personeelslid komt voor de MICE-promotie en dat de MICE-werking in de buitenlandkantoren versterkt wordt. Het valt op dat er naast de financiële inspanningen voor de Koningin Elisabethzaal ook nog een vte wordt afgevaardigd voor de promotie. Dat is nieuw. Gaat het om gekwalificeerd personeel? Zullen andere instanties hier ook gebruik van kunnen maken?

De heer Verstreken vindt dat het culinair aspect van de Vlaamse identiteit permanent in het hele buitenlands beleid aan bod moet komen. Vlaanderen is op dit vlak te weinig chauvinistisch. Hoewel ze eigenlijk minder te bieden hebben, verkopen andere landen zichzelf beter. De Vlamingen moeten de ambitie hebben in culinaire wedstrijden aan de wereldtop te staan. Dit element moet ook in de toeristische promotie aan bod komen. Hetzelfde geldt voor de Michelinsterren en de vermeldingen in de gids van Gault-Millau, die zeer goed zijn voor de uitstraling van het land. Dit zal echter niet zomaar gebeuren. Andere landen hanteren een gerichte strategie. De term 'Made in Belgium' wordt echter niet meer gebruikt om Belgische producten te promoten. Hierdoor is de link met dit land in het buitenland weggefallen. De heer Verstreken vindt dat men op dit vlak een tandje moet bijsteken en de eigen streekproducten sterker moet promoten.

Vorig jaar heeft minister Schauvliege na vijf succesvolle edities beslist De Week van de Smaak in 2011 niet te laten plaatsvinden. Vorige week heeft minister Schauvliege aangekondigd dat dit jaarlijks evenement, dat de Vlamingen met de rijke eet- en smaakcultuur wil laten kennismaken, in 2012 in een nieuwe gedaante zal terugkeren. De evaluatie heeft uitgewezen dat het initiatief voldoende sterk is en niet langer onder de paraplu van het erfgoedbeleid hoeft te blijven. Volgens de screening is De Week van de Smaak een breed lokaal verankerd cultuurparticipatief project dat bruggen slaat naar tal van andere sectoren, zoals sociaal-cultureel werk, onderwijs, landbouw en horeca. Aangezien het initiatief na vijf edities voldoende stevig staat om zelfstandig te worden, is een vzw opgericht die vanaf 2012 de coördinatie zal verzorgen. Welke initiatieven zal de minister nemen om tot een globaal beleid te komen om de culinaire troeven van Vlaanderen meer uit te spelen?

Tijdens een debatavond in Nieuwpoort is gesteld dat er aan de kust 86.000 vakantiewoningen zijn. Daarvan zijn slechts 10.379 woningen aangemeld en slechts 160 woningen erkend. Volgens de heer Verstreken is het cijfer van 86.000 sterk overroepen. In werkelijkheid zou het volgens hem om 15.000 tot 30.000 vakantiewoningen gaan. Er is op dit vlak in elk geval een achterstand. De knelpunten met betrekking tot het Logiesdecreet zijn tijdens het eerste overleg tussen Toerisme Vlaanderen en de Confederatie van Immobiliënberoepen van Vlaanderen (CIB Vlaanderen) aan bod gekomen. Ze situeren zich vooral op het vlak van de regelgeving, de stedenbouw, de brandveiligheidspolissen, de comfortclassificatie. Ondanks het harde werk van het agentschap is toen met scherp op Toerisme Vlaanderen geschoten. Is er inderdaad een gebrek aan visie, concrete actie en overleg?

De sector vreest dat de overheveling van de dienst Kwaliteitszorg van Toerisme Vlaanderen naar het Departement internationaal Vlaanderen de geloofwaardigheid niet zal bevorderen. In de beleidsbrief staat geen plan vermeld om dit cijfer op te krikken. Er is evenmin een plan B voor de logies die niet tijdig worden vergund. Wat is de visie van de minister? Welke initiatieven kan de minister nemen om de sector tegen januari 2013 volledig vergund te krijgen. Vanaf 2013 zal Toerisme Vlaanderen immers enkel nog promotie voor vergunde logies voeren.

De toegankelijkheidsvoorwaarde blijkt in hotels moeilijk haalbaar. Alle hotelkamers moeten bij elke deurklink in een vrije ruimte van een halve meter voorzien. Een bepaald percentage van elk kamertype moet worden aangepast. Indien een hotel slechts over een suite beschikt, moet die suite aan gehandicapten worden aangepast. Hoewel inspanningen voor de toegankelijkheid volgens de heer Verstreken terecht zijn, lijken de voorwaarden hem hier en daar wat te streng. Hij wenst de kerk in het midden te houden.

Enkel de drie nieuwe logiescategorieën, dus ook die van de vakantiewoningen, krijgen overheidssteun om het nieuwe decreet uit te voeren, maar is dat geen concurrentievervalsing? Kleinschalige logies, namelijk bed and breakfast, worden wel ondersteund in stad en platteland. Kleinschalige hotels worden niet ondersteund, maar die hebben het ook heel moeilijk om de nieuwe logieswetgeving na te leven. Heel wat degelijke twee- en driesterrenhotels hebben het moeilijk om het hoofd boven water te houden. Misschien moet er een impuls komen om die kleinschalige hotels te ondersteunen.

Ook Westtoer klaagt over de verschraling van het aanbod als die kleine hotels wegvalLEN en vervangen worden door vakantiewoningen, grote hotels en appartementen. De 1 miljoen euro voor de vernieuwde subsidieregeling voor de logiessector is te weinig voor alle logies in heel Vlaanderen. Er is bovendien nog geen afspraak over hoe deze premie verdeeld zal worden in 2012. Wanneer zal de vernieuwde subsidieregeling klaar zal zijn en wie zal hierover worden geconsulteerd?

Het parlementslid denkt dat door de nieuwe classificatienormen 5 à 10% van de bestaande hotels een ster dreigen te verliezen. Onlangs was hij in een hotel waarvan hij dacht dat het drie sterren waard was, maar het had er slechts twee. Men zou de mensen beter ondersteunen en een duwtje voorwaarts geven in plaats van sterren af te nemen. Soms verliezen ze een derde ster omwille van kleine zaken, wat ook inkomstenverlies betekent.

De heer Verstreken vindt dat het horecabeleid minimalistisch is uitgewerkt in het toerismebeleid. Waar het gaat over de rol die aan de horecasector wordt toegemeten in het toerismebeleid, wordt er enkel verwezen naar de logiespremies. Dat is geen ondersteunende maatregel voor de hele horecasector. Er moet meer gebeuren om het toeristisch ondernemerschap te ondersteunen. Het is goed dat er een grondige evaluatie komt van de masteropleiding Toerisme, want er moet een betere kwaliteit zijn van de uitstroom van studenten en er moet vooral gewerkt worden aan een betere aansluiting bij de toeristische ondernemers.

In verband met participatie en toegankelijkheid vindt de heer Verstreken het positief dat de 'Rap op Stap'-werking naar andere toeristische regio's wordt uitgebreid. Omdat het Steunpunt vooral werkt met intermediairen, bereikt het aanbod veel mensen niet die de stap niet durven te zetten naar een OCMW. Dat lijkt hem een verbeterpunt.

In het kader van de regionale luchthavens en uitgaand toerisme is in de beleidsnota 2009-2014 sprake van ondersteuning van regionale luchthavens 'die een belangrijke toegangspoort vormen tot toeristische bestemmingen'. De heer Verstreken is heel verbaasd dat daar in de beleidsbrief verder geen letter over te lezen staat. Hij blijft overtuigd van het belang van de regionale luchthavens voor 'incoming' en 'outgoing' toerisme. De regionale luchthavens zijn overal ter wereld aan een groeibeweging bezig, maar Vlaanderen dreigt die trein te missen. Al bijna tien jaar wordt op deze nagel geklopt, maar er is helaas geen vooruitgang. Alle partijen ondersteunen deze vraag, met uitzondering van Groen!, hoewel die dat wel doet als het gaat over passagiersvluchten. De fractieleider van Open Vld heeft vorig jaar ook gepleit voor ondersteuning van de promotie van de luchthaven van Oostende om aan incoming toerisme te doen voor citytripbestemmingen als Gent. De luchthaven Brugge-Oostende is een moeilijk dossier, maar waarom krijgt die zelfs geen vermelding in de beleidsbrief?

Hij heeft in de commissie daar ook vragen over gesteld aan minister Crevits. Het is haar taak om de LOM-LEM-structuur in te voeren. Daar is er een serieuze vooruitgang bezig. Los daarvan is het de bevoegdheid van de minister van Toerisme om te zorgen voor incoming en outgoing toerisme. Dat staat ook los van de vzw onder voorzitterschap van de schepen van Toerisme van Brugge. De heer Verstreken vindt dat de minister ontzettend veel doet voor het toerisme, maar hij hoopt dat hij daarin initiatieven neemt. Volgens hem zijn er tientallen mogelijkheden hoe hij dat zou kunnen doen.

Wat jeugdtoerisme betreft, verwijst de spreker naar de beleidsbrief Jeugd waarin staat dat er gewerkt wordt aan een vernieuwd decreet houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfscentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme. Is minister Bourgeois daar bij betrokken? In de beleidsbrief Toerisme staat daar niets over. Het actieplan jeugdverblijven, in uitvoering van een resolutie die door zijn fractie tijdens de vorige legislatuur werd ingediend, wordt verder uitgevoerd in overleg met de bevoegde collega's. Kan het parlement meer gedetailleerde en geactualiseerde informatie krijgen over de uitvoering van dit actieplan? Het eerste actieplan werd als stuk ingediend in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media door toenmalig coördinerend minister van Jeugd, Bert Anciaux.

De heer Verstreken wijst erop dat er ontzettend veel goede zaken in de beleidsbrief staan: sociaal toerisme, toerisme voor personen met een handicap, de kansarmendoelgroep, duurzaam toerisme.

Hoe was de interesse op World Travel Market in London die de minister bezocht? Wat is de stand van zaken betreffende de organisatie in de hoofdstad van het parlement van de wereldreligies? Wat is de definitie van een kunststad precies? Aan welke criteria moeten ze voldoen? Kunnen er bij de huidige vijf kunststeden nog steden bijkomen? Zijn er budgettaire middelen voor de nieuwe editie van Beaufort? Wat is de stand van zaken inzake snelle en trage wegen in Vlaanderen?

Naar aanleiding van de ontsluiting van het WO I-erfgoed houdt de heer Verstreken een pleidooi voor autocartoerisme. Dit pleidooi geldt ook voor de centrumsteden. Hoe staat het met parkeerplaatsen voor bussen? Bussen worden vaak in het verdomhoekje geplaatst en steeds meer uit de stadscentra verbannen. Mensen die met de bus op vakantie gaan, zijn vaak minder mobiele mensen. Zij moeten ook op een gemakkelijke manier in een centrum kunnen geraken.

2.1.4. Tussenkoms van mevrouw Els Robeyns

Mevrouw *Els Robeyns* apprecieert de vlot leesbare, overzichtelijke en duidelijke beleidsbrief. De positieve tendens wordt doorgetrokken en alle bestemmingen in 2010 en 2011 vertonen positieve cijfers. Alleen de toeristische attracties gingen wat achteruit, maar dat kwam doordat 2009 uitzonderlijk goed was.

Mevrouw Robeyns heeft een algemene vraag over de impulsprogramma's voor macroproducten zoals groene regio's, de kunststeden, de kust en voor thematische impulsprogramma's zoals '100 jaar Groote Oorlog' en het wielertoerisme met de Ronde van Vlaanderen. Ze vraagt een overzicht van de timing van de verschillende impulsprogramma's, want ze zijn nog niet allemaal in ontwikkeling, en ook een overzicht van de verdeling van de middelen.

Inzake het project '100 jaar Groote Oorlog 2014-2018' legt mevrouw Robeyns de nadruk op het belang van de vredesboodschap, van onderwijs, van het historische en van de coherentie van de verschillende initiatieven.

Aan het fietsen, wandelen en ruiters zijn twee aspecten belangrijk: enerzijds onderhoud en kwaliteitscontrole en anderzijds blijven investeren en waakzaam zijn voor nieuwe innovatieve ontwikkelingen, om de aantrekkingskracht van de verschillende routenetwerken te bewaren. Er is een proefproject gestart voor het onderhoud van de toeristische infrastructuur. Het gaat om een tewerkstellingsproject binnen de lokale diensteneconomie. In Limburg wordt de sociale economie al langer ingeschakeld voor het onderhoud van het fietsroutenetwerk. Is er al een evaluatie van dat proefproject? Wordt het doorgetrokken naar andere provincies?

Ook de aandacht van de minister voor de digitale ontsluiting van het routenetwerk is belangrijk. Zo zijn er meer mogelijkheden voor promotie en productontwikkeling. Naast het onderhoud moet er blijvend worden ingezet op innovatie en moet er ruimte zijn voor nieuwe dingen. Is er nog ruimte voor innovatieve ontwikkelingen? In de beleidsnota stond dat Limburg, als grondlegger van het fietsroutenetwerk, als pilootregio zou dienen voor nieuwe, innovatieve producten. Ze vraagt naar de stand van zaken hiervan. Wat voor fietsen geldt, geldt ook voor wandelen en ruiters. Het is belangrijk dat die alle drie worden meegenomen in de marketingstrategie in binnen- en buitenland. Die producten hebben potentieel, dus moeten ze ook worden gepromoot.

Toeristisch onthaal is belangrijk. Als mensen naar hier worden gehaald, moeten ze ook goed worden onthaald. Toerisme Vlaanderen zou een nota toeristisch onthaal opmaken. In 2012 zouden de eerste acties uit het vernieuwde onthaalprogramma gebeuren. Dit omvat onder meer de realisatie van een doorverwijsfunctie naar Vlaanderen op strategisch belangrijke locaties. Wat zijn de speerpunten van het programma? Hoe worden die strategisch belangrijke locaties bepaald? Welke actoren worden daarbij betrokken? Is er inzake de toeristische borden langs de autosnelwegen vooruitgang geboekt? Het is ook positief dat de minister aandacht heeft voor de eet- en tafelcultuur in Vlaanderen.

Met betrekking tot het Logiesdecreet komt de deadline van eind 2012 voor de vergunningsplichtige locatie dichterbij. Wat is de stand van zaken? De minister zei dat 12.401 verblijven zich tot nu toe in regel hebben gesteld. Hoeveel bedrijven zijn nog niet in regel? Worden er nog bijkomende initiatieven gepland?

Voor wat het Reisbureaudecreet betreft, is het uitkijken naar de aangekondigde evaluatie. Naast de regelgeving is ook de handhaving belangrijk. Wordt dit meegenomen in de evaluatie?

Tijdens het werkbezoek aan Toerisme Vlaanderen werd een tipje van de sluier opgelicht over het marketingplan. Mevrouw Robeyns merkt op dat Limburg in de primaire, secundaire en opkomende leisuremarkten een blinde vlek is. Limburg wordt niet meegenomen in een internationaal marketingplan, dat voor drie jaar is opgemaakt, terwijl de groene regio's daar toeristisch heel veel potentieel hebben.

In het afgelopen jaar is een proefproject gestart om het toeristisch potentieel van Limburg op de internationale markt na te gaan. Hiervoor heeft men de producten Bokrijk, Maasmechelen Village en de stad Genk geclusterd en dat blijkt een gigantisch succes te zijn, vooral in Japan en China. Dus deze geclusterde producten hebben wel degelijk internationaal potentieel en aantrekkingskracht. Alleen is het jammer dat ze niet worden meegenomen in de internationale marketingstrategie, die loopt tot 2015. Enerzijds investeert de Vlaamse Regering in Bokrijk, bijvoorbeeld met de sixties, en erkent ze dat Bokrijk een hefboomproject is. Anderzijds wordt het niet meegenomen in de internationale marketing. Dat vindt mevrouw Robeyns tegenstrijdig en een rechtzetting zou op zijn plaats zijn.

Een aspect van de interne staatshervorming is wie waar promotie mag voeren. Nu mag Toerisme Vlaanderen de marketing in het buitenland doen, en mogen de provincies dat

enkel in het binnenland doen. Limburg trekt, net als West-Vlaanderen, toeristen uit de buurlanden aan en doet zelf veel marketing. Dat is belangrijk voor de regio. Als meer dan 50% van de fietsende toeristen Nederlanders zijn, dan zou Limburg toch zelf de communicatie mogen doen met de buurlanden. Als de provincies volledig verantwoordelijk worden voor de binnenlandmarketing, dan vraagt mevrouw Robeyns zich af of daar een budget tegenover staat. Wordt het budget dat nu bij Toerisme Vlaanderen zit, overgeheveld? Worden er met betrekking tot de Olympische Spelen van volgend jaar in Londen speciale initiatieven genomen? Daar is een groot potentieel van zowel toeristen als atleten.

Mevrouw Robeyns vindt sociaal toerisme en zorgtoerisme belangrijk. De minister heeft daar herhaaldelijk de aandacht op gevestigd. Op een vraag om uitleg begin dit jaar kondigde de minister aan dat hij het model 'Rap op Stap' zou uitbreiden, of een blauwdruk zou ontwikkelen om dit te implementeren in andere provincies. Hij zou een projectplan opmaken als aanvulling op de huidige werking van de vakantieparticipatie, dat goed werkt en een prijs heeft gekregen. Voor de mensen die niet georganiseerd zijn, kan er zo ook een aanbod worden uitgewerkt. Minister Bourgeois had toen aangekondigd dat de blauwdruk klaar zou zijn tegen 31 mei 2011. Wat is de stand van zaken?

De spreker benadrukt nog het belang van de samenwerking met onderwijs. In het onderwijs wordt namelijk ook heel vaak gebruikt gemaakt van de jeugdverblijfscentra. Verder stelt ze dat het jeugdtoerisme veel meer is dan jeugdkampen en dat het in een bredere context moet worden bekeken.

Ten slotte wil mevrouw Robeyns haar appreciatie uiten voor het belang dat minister Bourgeois hecht aan het duurzaam toerisme, dat alsmaar belangrijker wordt.

2.1.5. Tussenkoms van de heer Lieven Dehandschutter

De heer *Lieven Dehandschutter* prijst de minister voor zijn heldere en overzichtelijke toelichting van de begroting en de beleidsbrief. In de beleidsbrief zijn duidelijke verwijzingen terug te vinden naar de begroting. De beleidsbrief wordt daardoor heel leesbaar. De commissie Cultuur heeft minister Schauvliege gevraagd om haar beleidsbrief in de toekomst ook op die manier, met een duidelijke link naar de begroting, op te stellen.

Vorig jaar formuleerde het Rekenhof opmerkingen over de organisatie van de subsidiestromen. De heer Dehandschutter stelt met genoegen vast dat minister Bourgeois die aanbevelingen ter harte heeft genomen en een aantal herschikkingen heeft doorgevoerd. Alle financiële ondersteuningsinstrumenten zijn van het departement naar Toerisme Vlaanderen overgeheveld. Diverse subsidie-instrumenten worden op elkaar afgestemd zodat er één duidelijk financieringsprogramma wordt ontwikkeld. Ook de toetsingscriteria zijn duidelijker geworden zodat de projecten op een transparante manier kunnen worden beoordeeld.

De heer Dehandschutter stelt dat minister Bourgeois in zijn ambitie slaagt om de Grote Oorlog op een serene en waardige wijze te herdenken. De Vlaamse Regering maakt heel wat middelen vrij om daar een gebeuren met nationale en internationale uitstraling van te maken. Bedoeling is heel Vlaanderen – en niet alleen de Westhoek – te betrekken in de herdenkingsperiode.

Tijdens de plenaire vergadering van 16 november 2011 werd al discussie gevoerd over de herdenking. De week voordien was er commotie naar aanleiding van de voorstelling van het rapport van het Vlaams Vredesinstituut. Daarbij hebben de heer Verstreken, de heer Van Der Taelen en de heer Dehandschutter ervoor gepleit om secundaire scholen in Vlaanderen te verplichten een verkenningsdagtocht te ondernemen naar de Westhoek, om op die manier de herinnering aan de oorlog levendig te houden. Sommige media hebben dat verkeerd en verengd voorgesteld als een verplicht bezoek aan het In Flanders Fields

Museum. De spreker hoopt dat ook andere musea de nodige aandacht zullen krijgen. Hij wil het echter aan de onderwijssector zelf overlaten om te bepalen welke musea, monumenten en sites ze wensen te bezoeken. Naast het In Flanders Fields Museum zijn ook het Talbot House in Poperinge, het Memorial Museum Passchendaele 1917 in Zonnebeke en het IJzermomument in Kaaskerke-Diksmuide en andere monumenten en musea zeker de moeite waard.

De sensibilisering van jongeren moet zo breed mogelijk worden opgevat, niet enkel gericht op scholen, maar ook op jeugdbewegingen, verenigingen en jonge gezinnen. De heer Dehandschutter stelt dat de minister hierin duidelijk en tijdig het voortouw genomen heeft. Dat een en ander naijver en wrevel veroorzaakt bij andere overheden in dit land, laat hij voor hun rekening. Hij stelt vast dat men aan de Somme, in Frankrijk, wat dat betreft stukken minder ver staat dan in Vlaanderen.

De heer Dehandschutter zegt dat Brussel de Vlaamse hoofdstad is en zal blijven. Het is belangrijk dat Brussel wordt meegenomen in de toeristische promotie van Vlaanderen. Ook op de luchthaven van Zaventem zal de aandacht voor Brussel en Vlaanderen worden verstevigd. Dat is nodig en wenselijk.

De heer Dehandschutter is als wielerliefhebber en gewezen supporter van Patrick Sercu zeer opgetogen over de herdenking van honderd jaar Ronde van Vlaanderen. Hij hoopt dat dat een evenement zal zijn waar heel Vlaanderen in wordt betrokken en niet alleen Brugge, Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen. Van 1977 tot 1997 vond de start van de Ronde van Vlaanderen in Sint-Niklaas plaats. Het doet de Sint-Niklazenaars nog steeds pijn dat dat nu niet meer het geval is.

De heer Dehandschutter vraagt of er al evaluaties gebeurd zijn van het project Vlaanderen Lekker Land.

Het Logiesdecreet werd in het parlement goedgekeurd en trad in werking op 1 januari 2010. De heer Dehandschutter vraagt naar de stand van zaken en naar eventuele knel- en aandachtspunten.

In verband met de buitenlandmarketing vraagt de heer Dehandschutter of er effecten zijn van de Vlaamse aanwezigheid op de wereldtentoonstelling in Shanghai.

De spreker is ook tevreden dat het Steunpunt Vakantieparticipatie verder wordt uitgebreid. De cijfers tonen aan dat daar vraag naar is. In 2008 deden 73.000 mensen een beroep op de diensten van het steunpunt, in 2009 87.000 en in 2010 98.000. Dat is een spectaculaire groei die bewijst dat toerismebeleid op een sociale manier en met een warm hart kan worden gevoerd.

De aanbestedingsprocedures voor de jeugdherbergen in Hasselt, Kortrijk, Brussel, Brugge en Oostende zullen in 2012 worden afgerond. De spreker heeft vernomen dat de onteigening in Brussel gerechtelijk zal moeten gebeuren en wil daar meer over vernemen.

De spreker toont zich tevreden over de manier waarop de herstructurering van Toerisme Vlaanderen is aangepakt. De uitvoering is al ver gevorderd. De administrateur-generaal heeft tijdens het werkbezoek van 16 november jongstleden toelichting gegeven bij de invulling en de takenherschikking.

Er is recent een rapport verschenen over het eendagstoerisme. Dat eendagstoerisme is vooral belangrijk voor gebieden waar men kan fietsen, wandelen en een recreatiepark bezoeken. De heer Dehandschutter wil weten of de minister of Toerisme Vlaanderen iets zullen doen met de interessante cijfers en vaststellingen uit het rapport.

2.1.6. Tussenkomst van de heer Marc Vanden Bussche

De heer *Marc Vanden Bussche* merkt op dat in de beleidsbrief Toerisme slechts een deel-aspect van het toerisme behandeld wordt. Ook sectoren als Openbare Werken, Cultuur of Sport hebben zijdelingse of directe effecten hebben op Toerisme. Wat Openbare Werken en Mobiliteit betreft, vindt hij dat er te weinig wordt ingezet op de luchthaven van Oostende. Er is ook de al lang gevraagde A19, de doortrekking van de autosnelweg van Ieper naar Veurne, waarvan zelfs de afgezwakte versie niet wordt doorgevoerd door de Vlaamse overheid. Dergelijke zaken hebben hun weerslag op de mobiliteit van mensen die vanuit de regio's Borinage en Rijsel komen, en dus ook op het toerisme.

Met betrekking tot Cultuur verwijst de heer Vanden Bussche naar de subsidies voor de Muntopera, die ook hun impact hebben op het toerisme. Wat Sport betreft, stelt de spreker vast dat er soms een deelaspect wordt uitgelicht, om daar een manifestatie rond op te bouwen, zoals de Ronde van Vlaanderen. De spreker juicht dat toe, maar beseft dat de middelen te beperkt zijn om meerdere activiteiten daarvoor in aanmerking te laten komen. De Ronde van Vlaanderen is het eindpunt van de Vlaamse Wielerweek, en de heer Vanden Bussche vindt het belangrijk dat ook dat grotere geheel niet uit het oog wordt verloren.

Het commissielid betreurt, net als vorig jaar, dat er te weinig geld is om tot een gedegen toeristisch beleid te komen. Zo zijn er te weinig middelen om kustactieplannen op het getouw te zetten of grote campagnes te voeren in het buitenland. De minister moet koordansen om de bescheiden middelen zo goed mogelijk in te zetten en te verdelen. Hij erkent dat de minister daar zijn uiterste best voor doet, al zou zelf hij wel andere prioriteiten stellen.

De heer Vanden Bussche moet telkens weer vaststellen dat de tweede verblijven aan de kust niet in aanmerking worden genomen bij de berekeningen van de toeristische impact. Nochtans hebben tweede verblijven hun impact op het toerisme en zouden toeristische tools ook daar nuttig zijn. Hij verwijst naar de Flanders Ladies Trophy in Koksijde. Mensen reserveren speciaal een tweede verblijf om gedurende een week dat toernooi te kunnen volgen. De spreker vindt het voor die mensen belangrijk dat er op toeristisch gebied iets uit de grond wordt gestampt.

De heer Vanden Bussche merkt op dat er in Koksijde 16.000 tweede verblijven zijn. Als men rekent dat daar gedurende bijvoorbeeld honderd dagen vier mensen verblijven, komt men al aan 6,4 miljoen overnachtingen. Vermenigvuldigd met de tien kustgemeenten geeft dat 64 miljoen overnachtingen die niet in kaart worden gebracht bij de berekening van het toeristische belang van de regio. De spreker besluit hieruit dat het toeristische belang van de kust onderschat wordt en dat er in verhouding niet genoeg middelen naartoe gaan.

Het commissielid kan zich vinden in de visie omtrent fietsen, wandelen en ruiters, maar vraagt dat er op dat vlak nog meer zou worden afgesproken met de andere overheden die zich daarmee bezighouden, namelijk de provincies en de gemeenten, om zo tot een betere inzet van de middelen te komen in gestructureerde routes voor fietsers, wandelaars en ruiters.

De heer Vanden Bussche onderschrijft de inzet op gastronomie en op jong keukengeweld, maar wil voortaan ook meer aandacht voor de sterrenrestaurants. Brugge alleen al vertegenwoordigt dertien Michelinsterren. De spreker vindt dat men dat meer in de picture moet zetten.

In de beleidsbrief wordt vermeld dat Vlaanderen en Nederland de Japanse markt willen veroveren. De combinatie Vlaanderen-Nederland zou daarbij als de meest interessante combinatie in West-Europa worden voorgesteld. De spreker wil daar graag wat uitleg bij.

De heer Vanden Bussche is het niet eens met de stelling van de heer Sintobin dat de kust minder aantrekkelijk is voor de jeugd. Hij verwijst naar de danscafés in Koksijde, maar ook naar de vele jonge mensen op het strand zelf tijdens de zomermaanden. Ook mensen die jonge kinderen hebben en die niet graag ver reizen, komen graag naar de kust. Er wordt in Koksijde dan ook ingezet op gezinsvriendelijke vakanties. Ook Toerisme Vlaanderen speelt daarop in.

De heer Vanden Bussche vraagt speciale aandacht voor Plopsaland. Het is een van de grootste attracties in Vlaanderen met meer dan een miljoen bezoekers. Er is geen tekort aan subsidies, maar wel wat betreft de infrastructuur. Er zijn op de drukste dagen altijd fileproblemen op de op- en afritten van de snelweg in Adinkerke. Kan de minister aan zijn collega's vragen om dat prioritair aan te pakken?

Over de bewegwijzering is er een zeer nuttig overleg geweest tussen de kustburgemeesters en een kabinetsmedewerker van minister Bourgeois. De heer Vanden Bussche heeft daar met veel plezier vernomen dat elke kustgemeente een toeristisch bord zou krijgen. Klopt dat?

2.1.7. Tussenkoms van mevrouw Karin Brouwers

Mevrouw Karin Brouwers merkt op dat jeugdbewegingen problemen ondervinden om op een goede manier op kamp te gaan, met tenten of in een huis. Zij vraagt om het actieplan Jeugdverblijven ter harte te nemen. Kan de minister ook eens een gedetailleerde uitleg geven over het plan? Het zou ook nuttig zijn om meer uitleg te krijgen over het strategisch beleidsplan. Een beleidsbrief is immers beperkt tot circa vijftig bladzijden.

De spreker krijgt signalen dat er iets schort aan de toepasbaarheid en de handhaving van het Reisbureaudecreet. In de beleidsbrief staat dat de minister het decreet gaat evalueren. Mevrouw Brouwers dringt aan op snelheid. De toestand op het terrein is niet langer houdbaar door de systematische juridische aanval van de Vereniging van Vlaamse Reisbureaus (VVR) op de interpretatie en toepassing van het decreet op bijvoorbeeld websitemarketeers. Het begrip bemiddeling is te vaag omschreven in het decreet. Sociaal-culturele verenigingen worden ook nog steeds systematisch gevisieerd door de VVR en door de rechter in kortgeding gedagvaard. Deze juridische procedures zorgen voor onrust in de sector. Mevrouw Brouwers hoopt dat de minister snel duidelijkheid kan brengen, ook inzake de handhaving van het decreet en de toetsing aan de Europese dienstenrichtlijn.

Enkele vragen moeten daarbij aan bod komen. De uitbater van een website die toeristische informatie aanbiedt en daar ook advertenties plaatst voor aanbieders van reizen, is dat een reisbureau of niet? Mevrouw Brouwers denkt van niet, want anders is Weekend Knack met reisreportages en reclameboodschappen ook een reisbureau. Hoe zit het met niet-Belgische partijen die hier adverteren op be-domeinnamen? Hoe moet dat worden gecontroleerd? Is een Nederlander die een be-domeinnaam gebruikt een verkooppunt in het Vlaamse Gewest? Er zijn meer dan genoeg juridische vragen. Sommige mensen zitten daarmee verveeld. De sociaal-culturele sector wordt nog altijd gevisieerd.

In de regelgevingsagenda staat dat de minister in de loop van 2012 het Reisbureaudecreet zal evalueren. Mevrouw Brouwers dringt erop aan om daar zeer snel werk van te maken. Indien mogelijk, zou dat voor Pasen al moeten gebeuren zodat er duidelijkheid komt. De mensen boeken dan alweer reizen.

2.1.8. Tussenkoms van de heer Joris Van Hauthem

De heer Joris Van Hauthem stelt dat Toerisme in de toekomst een gewestaangelegenheid wordt in plaats van een gemeenschapsbevoegdheid. In hoeverre heeft de minister daar al rekening mee gehouden? Hoe zit het dan met Brussel? In hoeverre zal de minister Brus-

sel dan nog kunnen uitspelen als toeristisch element? Is hij bereid om een poging te doen – met de beschikbare middelen – om die verschuiving van gemeenschap naar gewest tegen te houden?

Er komt een budgetcontrole in februari 2012. Iedereen weet dat men nu over een virtuele begroting spreekt. Zijn dit virtuele cijfers of niet? Kan de minister die vraag vandaag al beantwoorden?

2.1.9. Tussenkoms van de heer Jan Verfaillie

De heer Jan Verfaillie verwijst naar de middelen voor de lokale besturen voor de herdenking van de Grote Oorlog. De projecten zijn intussen goedgekeurd. De lokale besturen zijn bezig met de implementatie van hun plannen. Ze komen nu in botsing met de diensten van monumentenzorg van minister Bourgeois. De gebouwen die bij de projecten betrokken zijn, zijn echter niet toegankelijk voor mindervaliden, waardoor er geen bouwvergunning kan worden afgeleverd. Bepaalde gebouwen zullen – onder meer door beschermingsbesluiten – echter nooit toegankelijk kunnen worden gemaakt voor mindervaliden. De minister zal een coördinatievergadering moeten organiseren tussen zijn eigen beleidsdomeinen zodat die misverstanden worden weggeruimd.

De heer Verfaillie vraagt om de meest recente stand van zaken rond de beschermingsbesluiten betreffende WO I-erfgoed. Hij doelt specifiek op de bunkers. De dossiers die aan de minister werden overgemaakt, zouden onvolledig zijn: de toekomstige bestemmingen werden niet vermeld. Zal de minister initiatieven nemen ten aanzien van de diensten van monumentenzorg? Zal hij duidelijk maken dat hun dossiers in het vervolg volledig moeten zijn? Dat betekent dat alle informatie, ook in verband met mogelijke bestemmingswijzigingen en dergelijke, moet worden doorgegeven.

Tot slot vindt de heer Verfaillie het de taak van de overheid goede projecten te ondersteunen die niet zelfbedruipend kunnen draaien. In de begroting worden evenwel middelen uitgetrokken voor initiatieven die behoorlijk winstgevend kunnen zijn. Men kan zich daar vragen bij stellen.

2.2. Antwoorden van de minister

De minister stelt vast dat veel vragen veeleer op details dan op grote beleidslijnen ingaan. Hij kan niet op elk detail voor de vuist een antwoord geven. Hij merkt op dat men nadien desgevallend nog schriftelijke vragen kan stellen.

Budgettaire kader

De minister bevestigt dat in de beleidsbrief de band met de begroting wordt gelegd. Alle subsidiestromen verlopen voortaan via het agentschap. Dat is een keuze die gemaakt is, zoals gevraagd door het parlement. Toekennen van subsidies gebeurt nu aan de hand van objectieve criteria, waarbij de ministeriële speelruimte grotendeels weg is.

De minister noemt het in de huidige financieel-economische context een uitdaging om met weinig geld meer te doen. Rekening houdend met de actualiteit zal er de komende jaren misschien nog minder geld zal zijn. Hij merkt op dat er vanuit Vlaanderen geen geld naar Dexia is gegaan. Wat Vlaanderen wel doet, is 265 miljoen euro betalen voor de schuld van de Gemeentelijke Holding. De aandeelhouders zijn uitsluitend gemeenten en Vlaanderen betaalt hen. Dat vergt enorme inspanningen.

Voor 2012 zijn de vooruitzichten slecht. De personenbelasting zal minder opbrengen dan gepland. De groei op basis waarvan de begroting is opgemaakt, klopt inderdaad niet meer. De begroting was gebaseerd op een verwachte groei van 1,6%. Het Planbureau meldt nu

dat het hoogstens 0,8% zal zijn. Bij de eerste begrotingscontrole gaat de regering bijsturen. De gemeenten zullen dat ook moeten doen.

De minister verwacht geen extra middelen voor Toerisme, dat zou onrealistisch zijn. Het beleid moet zo goed mogelijk worden gevoerd met de beschikbare middelen.

100 jaar Groote Oorlog

Het project '100 jaar Groote Oorlog' wordt actief bekendgemaakt in het buitenland. Vlaanderen heeft op dit vlak een voorsprong op andere landen. Men is erg actief op de gekende markten, zoals het Verenigd Koninkrijk. Er werd onder meer aan een toeristische beurs in Londen deelgenomen. De Vlaamse persconferentie heeft daar op brede belangstelling kunnen rekenen en is door een twintigtal Britse journalisten bijgewoond. Nadien zijn nog diverse interviews gegeven. Daarnaast is er een prospectie aan de gang van markten waar Vlaanderen meestal niet actief is, onder meer Canada, Nieuw-Zeeland en Australië. De reguliere marketing van Toerisme Vlaanderen in de betrokken landen zal volop op de aantrekking van toeristen gericht zijn.

Momenteel wordt ook volop geïnvesteerd in infrastructuur. Zodra die van In Flanders Fields in 2012 zal worden geopend, zullen de andere zaken volgen. De oproepen in verband met de evenementen lopen. De minister hoopt dat dit alles toeristen naar de betrokken gebieden zal aantrekken. De kruissnelheid is evenwel nog niet bereikt.

Minister Bourgeois heeft alle leden van de Vlaamse Regering gevraagd aandacht te hebben voor het project '100 jaar Groote Oorlog'. Er wordt aan een actieplan gewerkt. Beleidsdomeinen zoals Onderwijs, Cultuur, Media en Wetenschapsbeleid, zijn daar nauw bij betrokken. Als verrassend voorbeeld van een mogelijke samenwerking verwijst de minister naar het voorstel van Rode Kruis Vlaanderen met het oog op een project rond de werking van het Rode Kruis in actuele conflictgebieden. Dat zou een manier kunnen zijn waarop de minister van Welzijn een bijdrage kan leveren. De grote trekkers van het geheel van de herdenkingen zijn uiteraard de beleidsdomeinen Toerisme, Erfgoed en Buitenlands Beleid. Maar het is dus ook de bedoeling op andere terreinen in te zetten. Zo kunnen op het vlak van vredeseducatie en jongerenuitwisselingen met andere landen mooie zaken worden gerealiseerd.

De minister heeft de gedelegeerd bestuurder van de VRT gevraagd haar collega's nog eens te herinneren aan de vragen die vroeger al zijn gesteld. Er worden heel wat projecten uitgevoerd. Het zou een goede zaak zijn tot een uitwisseling te komen van films die in landen als Groot-Brittannië, Duitsland en elders worden gemaakt. De opnames van de film 'Parade's End' in de Westhoek zijn net afgerond. Vlaanderen heeft dat project weten binnen te halen.

Wat de opmerking betreft over de veelheid van initiatieven voor de herdenking van de oorlog, moet er een onderscheid worden gemaakt tussen initiatieven die Vlaanderen subsidieert en initiatieven die lokaal worden georganiseerd. De minister wil de lokale initiatieven absoluut niet afremmen, integendeel. Vlaanderen subsidieert dat echter niet, men subsidieert enkel internationaal gerichte en brede projecten. De minister verwijst naar zijn ontmoeting met Diane Lees, directeur-generaal van het Imperial War Museum in Londen. Men heeft daar een website ontwikkeld waarin alle herdenkingsinitiatieven kunnen worden ingevoerd. Dat laat toe om te zien in welke gemeente er op een bepaald ogenblik een initiatief is gepland. Zo kan men de agenda onderling afstemmen en loopt men elkaar niet voor de voeten. De minister heeft aan de secretaris-generaal gevraagd om dat initiatief uit te werken.

De minister verwijst ook naar de samenwerking met de Volksbund, die hij heeft bezocht bij zijn bezoek aan Berlijn. Er zijn initiatieven genomen, er komen renovaties en projecten

in Langemark, Hooglede en Vladslo. Het zal zaak zijn om hen te betrekken bij een aantal herdenkingen. Dat is niet zo evident. Van de kant van de geallieerden is er grote bereidheid, maar ook van de toenmalige tegenstanders. De ambassadeurs van Duitsland en van Oostenrijk waren aanwezig op het evenement. De minister heeft goede hoop dat dat ook bij de evenementen zelf zou kunnen gebeuren.

Naar aanleiding van een opmerking van de heer Verstreken, stelt de minister dat het autocartoerisme in de eerste plaats een zaak van de steden en gemeenten is. Hij kan geen beslissingen nemen in naam van een stadsbestuur. Waar mogelijk wordt gezorgd voor investeringen. Vroeger waren er heel wat parkeerproblemen bij Tyne Cot. Nu is daar een prachtige parking aangelegd. De minister stelt voor dat de heer Verstreken er de antwoorden op zijn schriftelijke vragen op naleest: die bieden gedetailleerde informatie per project. Op bepaalde van de moeilijk toegankelijke gebieden, zoals Bayernwald en in Zonnebeke, zal er een parking voor bussen worden aangelegd. Er is ook iemand aangesteld voor de innovatie van het project Wereldoorlog I. Het ontwikkelen van parkings in de Westhoek in samenwerking met de lokale besturen maakt daar deel van uit.

Minister Bourgeois wijst mevrouw Robeyns er op dat inzake de herdenking van de Eerste Wereldoorlog er in totaal 44 projecten zijn, verspreid over heel Vlaanderen. Uiteraard is er een concentratie in de Westhoek: daar was het front nu eenmaal vier jaar lang gevestigd. Slechts twee projecten zijn thematisch: Wereldoorlog I en de Ronde van Vlaanderen. De Ronde van Vlaanderen is overigens niet beperkt tot één gebied. Men kan nog projecten indienen rond de Ronde van Vlaanderen. Die oproep loopt nog.

Vlaamse kunststeden waaronder Brussel

De minister stelt dat hij de definitie van de kunststeden niet zelf vastlegt, maar dat die destijds werden vastgelegd in een besluit. Hij begrijpt dat de heer Verstreken een pleidooi houdt voor Oostende, dat inderdaad een bijzondere positie inneemt. Zo wordt Oostende vanuit Toerisme Vlaanderen meegenomen in een aantal campagnes. Het is echter onmogelijk om de definitie van de kunststeden aan te pakken. Anders komt men tot een situatie waarin elke stad zich als kunststad profileert. Misschien is er discussie mogelijk over de manier waarop de kunststeden destijds werden vastgelegd.

Wat Brussel betreft, haalt de minister het Vlinderakkoord aan, dat uiteraard nog uitvoering moet krijgen. Het Brusselse Gewest zou de bevoegdheid inzake toerisme krijgen, maar Vlaanderen blijft bevoegd voor de toeristische promotie van Brussel en voor de ondersteuning van toeristische initiatieven in Brussel. Hij benadrukt dat Vlaanderen niet weggaat uit Brussel en dat Toerisme een gemeenschapsbevoegdheid blijft. Er is wel ongenoegen over dat onderdeel van het akkoord in bepaalde Brusselse middens en er zijn artikels verschenen in de Brusselse francofone pers om dat aan te vallen. Volgens de minister moet men Brussel kunnen blijven promoten, het is een toegangspoort om Vlaanderen internationaal te promoten. De stad loslaten zou zeer slecht zijn voor het toerisme in Vlaanderen.

Visitbrussels kan meedoen aan evenementen van de Grote Oorlog, maar heeft geen antwoord gegeven. Er is een oproep, maar het is niet bekend wie een project zal indienen. Dit loopt tot 1 februari. De minister hoopt dat men een project zal indienen, maar kan niet dwingend optreden. De ervaring tot nu toe is dat Brussel niet op dergelijke initiatieven ingaat. Er is ook geen medewerking van de Brusselse OCMW's.

Het comité van aankoop heeft bijkomende informatie over de jeugdherberg in Brussel gevraagd. Er is een machtiging om te onteigenen. Minister Smet werkt daaraan mee. Hij zal instaan voor de werkingsmiddelen, voor de infrastructuur, en voor de werken. Toerisme Vlaanderen neemt de betoelaging op.

Fietsen, wandelen, ruiteren en watertoerisme

De Vlaamse overheid zet volop in op wandel- en ruitertoerisme. De minister beklemtoont evenwel dat hij zelf geen paden laat aanleggen. Toerisme Vlaanderen betoelaagt de bewegwijzering en werkt mee aan de promotie. De provinciale toeristische organisaties leggen de fiets- en wandelnetwerken aan.

Wat het wandelactieplan betreft, wordt volop aan een sneuveltekst gewerkt. Die tekst zal tegen het einde van 2011 intern worden afgetoetst en in de loop van het voorjaar van 2012 verder worden uitgewerkt. Er worden constant nieuwe netwerken uitgebouwd. De evaluatie van het actieplan is volop aan de gang.

Ook het watertoerisme zal worden geëvalueerd. Er zijn een aantal vaarlussen. De minister wijst erop dat hij de promotie al eerder heeft toegelicht. Toerisme Vlaanderen legt zelf geen infrastructuur aan en heeft daar ook de middelen niet voor. Dat valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Openbare Werken.

Het project van de wandel- en fietswegen loopt en moet nog worden geëvalueerd. Er zijn al tal van combinaties, zoals het fietsvriendelijke logies of het invoeren van informatica op een aantal plaatsen. Minister Bourgeois wil nagaan of er nog nieuwe projecten kunnen worden ontwikkeld. Hij benadrukt wel dat die innovatieve producten vaak uit de privé-sector, uit de lokale toeristische kantoren of uit de provinciale toeristische organisaties komen. Het fietspadennetwerk werd ooit zo als eerste ontwikkeld in Limburg omdat een mijnningenieur het goede idee had om de manier waarop hij ondergronds zijn weg vond, naar boven te brengen. Limburg en heel Vlaanderen en zelfs Nederland, het fietsland bij uitstek, hebben dat overgenomen.

Toeristisch-recreatieve projecten (TRP)

Het is niet zo dat Vlaanderen Rock Werchter subsidieert, het is de gemeente die een centrum inricht. Het is net zoals voor de Ronde van Vlaanderen, waar de subsidies niet naar de organisator van de Ronde van Vlaanderen zelf gaan, maar naar het Centrum Ronde van Vlaanderen in Oudenaarde. Het is een vzw, een provinciale toeristische organisatie, waar heel veel toeristen naartoe komen, niet alleen op het ogenblik van de wedstrijd maar heel het jaar door.

Er is meer dan 7 miljoen euro beschikbaar voor algemeen toeristisch-recreatieve projecten die niet gebonden zijn aan thema's. Dat speciale thematische projecten met zich mee zou brengen dat de TRP-projecten wegvallen, is een misverstand. Er is 15 miljoen euro supplementair uitgetrokken. Het evenementieel budget hiervoor wordt apart gezet. Het TRP-project wordt dus zeker niet onderuit gehaald.

Toeristisch ondernemerschap

Het Reisbureaudecreet zal met bekwame spoed worden geëvalueerd. De minister heeft aandachtig geluisterd naar de meldingen van een probleem met de website en zal zich hierover dringend laten informeren. Hij wil nagaan of in het licht van de definitie van bemiddeling tot een aanpassing moet worden overgaan. Hij wijst er op dat de sociaal-culturele sector lid van het adviescomité is en daar alle eventuele problemen kan aankaarten. Hij wil hier in elk geval rekening mee houden en dit punt tijdens de evaluatie aan bod laten komen.

De vragen over het gidsenstatuut hebben betrekking op een initiatief van het Prins Filipfonds, waar de gewesten hun medewerking aan verlenen. De belangrijkste knelpunten worden in kaart gebracht. De minister verwijst ook naar een studie door de Universiteit Antwerpen in verband met het statuut van de gidsen, die Toerisme Vlaanderen heeft laten uitvoeren in 2007. Er wordt gewerkt op twee sporen: op korte termijn het wegwerken van

onduidelijkheden in de wetgeving door een afsprakenkader op te stellen dat voorziet in een uniforme toepassing van de regelgeving, en op middellange termijn de ontwikkeling van een voorstel voor een wettelijke regeling die erop neerkomt dat enkel de gidsen die boven een bepaald plafond aan inkomsten zitten, verplicht worden om zich in te schrijven als zelfstandige. Dat wordt gekoppeld aan omzet, inkomsten en belastingen, met een onderscheid tussen kleine vergoedingsregelingen en het principe om gidsen in principe niet btw-plichtig te maken. Dat is federale materie. Het is nu nog wachten op het aanduiden van een vertegenwoordiger door het Waalse Gewest om deel te nemen aan de werkgroep die een en ander verder moet uitwerken. Vlaanderen heeft alvast zijn huiswerk gemaakt en is bereid om er met de andere gewesten samen over na te denken.

De minister verwijst naar de opmerkingen van CIB met betrekking tot het Logiesdecreet. Hij wijst erop dat een en ander minder snel verloopt dan verwacht, maar toch zijn er al veel vergunningen uitgereikt. Hun aantal, en ook het aantal aanmeldingen, stijgt maandelijks. Eind oktober waren er 1814 vergunningen uitgereikt en zijn er 11.504 aanmeldingen gebeurd. Het gaat in totaal over 13.318 dossiers. Het is een gigantische operatie en de sector brengt begrip op voor de kinderziekten, ook bij het installeren van het elektronisch programma. Al bij al is het volgens de minister een goede zaak.

Wat de opmerking van de heer Verstreken over de sterren voor hotels betreft, wijst de minister erop dat de ambtenaren de opdracht hebben om te helpen, mee na te denken en te zoeken naar oplossingen. Hij meent wel dat men geen toegevingen kan doen op de kwaliteitsnormen. Men voert de sterren in om het kwaliteitslabel te garanderen. Er bestaan vergunningen voor verhuurlogies, maar die moeten niet noodzakelijk vergund worden, ze kunnen zich ook alleen maar aanmelden. Ze moeten dan voldoen aan een aantal veiligheidsvoorschriften. De vergunde verhuurlogies worden gepromoot in het buitenland. Men kan niet uitpakken met een vijfsterrengastenkamer, als blijkt dat dat niet klopt. Dan voelt de consument zich bedrogen. Er zijn normen en die moeten worden nageleefd. Soms kunnen kleine ingrepen volstaan om te beantwoorden aan bepaalde kwaliteitsnormen. De instructie is dat er dialoog moet zijn, dat de ambtenaren mee moeten werken aan een oplossing. Wie inzake kwaliteit en comfort niet voldoet aan bepaalde normen, kan onmogelijk een kwalificatie krijgen die niet beantwoordt aan de werkelijke toestand.

Wat de toegankelijkheidsvoorwaarde voor hotels betreft, neemt de minister aan dat de heer Verstreken refereert aan het algemene decreet van minister Smet, dat daar ook op van toepassing is. Hij stelt voor dat de vraagsteller dat bij hem aankaart. Het premiebesluit is alvast klaar.

De horeca kent vele uitdagingen, maar de minister heeft geen financiële middelen om steun te geven aan zaken die worden getroffen door het rookverbod. Wat sterk wordt geapprecieerd door de horeca, is de band die wordt gemaakt tussen toerisme en horeca. Met Vlaanderen Lekker Land worden veel middelen besteed aan de promotie. Het gaat nu over 180.000 euro. Er worden zes mensen tewerkgesteld. En Toerisme Vlaanderen voert dan nog een aanzienlijke marketingcampagne. Met Jong Keukengeweld wordt de wereld rondgegaan, tot in New York, voor een schare van journalisten, touroperators enzovoort. Daar wordt enorm op ingezet. Dat gebeurt ook met het binnenlandse, recreatieve en dagtoerisme, want het gaat niet altijd over de sterrenrestaurants. Het gaat ook over het gewone eetcafé, waar winkel- en wandeltoerisme kunnen op inspelen. De horeca is een enthousiaste partner. Andere problemen van de horeca kan de minister jammer genoeg niet oplossen.

Strategisch plan en (internationaal) marketingbeleid

De minister meent dat het inderdaad nuttig zou zijn om het internationaal marketingplan en het strategisch plan apart in de commissie toe te lichten en te behandelen.

Het marketingbeleid is volop doorgepraat met de provinciale toeristische organisaties (PTO). Er zijn verschillende overlegmomenten geweest met de gedeputeerden, op 12 en 17 september en op 21 november. Er werden afspraken gemaakt waarbij de PTO's hebben gezegd, vooral Limburg en West-Vlaanderen, dat ze hun specifieke regio in het buitenland willen promoten met eigen middelen. Niets verbiedt hen dat te doen, maar dan met de afspraak dat er onderlinge afstemming is. Het is niet zinvol om tussen campagnes die Toerisme Vlaanderen bijvoorbeeld in Duitsland organiseert, te fietsen met een Limburgse campagne.

Mevrouw *Els Robeyns* vindt het logisch dat de provincies mits afstemming en met eigen middelen aan buitenlandmarketing kunnen doen. Maar hoe zit het met de binnenlandmarketing? Volgens het witboek wordt dat een bevoegdheid louter van de provincies. Komen er dan middelen van Toerisme Vlaanderen naar de provincies?

De *minister* antwoordt dat de besprekingen met de provincies nog lopen. Er is geen plan om middelen over te dragen. Toerisme Vlaanderen gaat voort met binnenlandmarketing. Er komt wel een afstemming zodat een en ander in volledige concordantie gebeurt.

Bokrijk is op zich geen onderdeel van het marketingplan, maar wordt wel specifiek meegenomen, ook in buitenlandse promoties, bijvoorbeeld in China. De minister heeft bij zijn bezoek aan Beijing kunnen vaststellen dat de Chinezen dol zijn op Bokrijk. Een van de uitdagingen met Chinese toeristen is om ze hier langer dan één nacht te houden. Ook Maasmechelen bijvoorbeeld wordt meegenomen in bepaalde promotiecampagnes in het buitenland, maar die attracties op zich maken geen deel uit van het algemene strategische plan en het marketingplan.

Een studie heeft aangetoond dat Vlaanderen geen potentieel heeft met betrekking tot de Olympische Spelen van 2012 in Londen. Naar verluidt zet Nord-Pas-de-Calais 80 miljoen euro in op het aantrekken van toeristen, die dan via de Chunnel heel snel in Londen staan. De minister meent dat het geen zin heeft om daar concurrentieel mee te willen zijn. Hij wijst er bovendien op dat de Olympische Spelen eenmalig zijn en dat Vlaanderen sterk inzet op het aantrekken van Britse toeristen in het kader van Wereldoorlog I.

In Japan is er geen Belgisch kantoor, Vlaanderen is nog aanwezig in samenwerking met Nederland. Japan is een moeilijke markt voor Nederland en Vlaanderen, onder meer omdat er geen directe luchtvaartverbinding meer is sinds het faillissement van Sabena. Blijkbaar trekt het momenteel weer iets aan, er is weer wat groei. De Japanners komen overigens niet enkel naar Vlaanderen, ze doen meerdere Europese landen aan. Vlaanderen heeft er alle belang bij om op die verre markten samen te werken. De minister spreekt in dit verband van 'concullega's'.

Wallonië heeft geen producten om in Japan, India of de Verenigde Staten te promoten. De Eerste Wereldoorlog is gebonden aan een regio, net als de Tour of Flanders. Dat zijn de enige twee producten waarmee men zo ver kan gaan. Met de Leiestreek bijvoorbeeld kan men geen promotie voeren in het zuiden van Spanje, laat staan in de Verenigde Staten of in India. De kunststeden zijn de grootste troeven van Vlaanderen. Wallonië heeft dat niet.

Er is geen evaluatie gebeurd van de Wereldtentoonstelling in Shanghai. De minister heeft grote vragen bij de effectiviteit van deelname aan dat soort expo's vanuit Toerisme en wijst erop dat die beslissing is genomen toen hij geen minister was.

Toeristisch onthaal

Er zijn initiatieven voor toeristisch onthaal in de stations van Antwerpen, Gent, Brussel-Zuid en Brugge. Dat loont, maar er zijn geen mogelijkheden om dat in elk station te doen.

De minister zal binnenkort met minister Crevits overleggen over de bruine borden. Hij geeft onder voorbehoud mee dat het Agentschap Wegen en Verkeer bereid zou zijn om opnieuw na te denken over de norm van zeven kilometer.

Eet- en tafelcultuur

VLAM is betrokken bij Vlaanderen Lekker Land. Het brengt er middelen in en werkt mee aan het uitwerken van bepaalde acties.

De minister kent de evaluatie van minister Schauvliege niet inzake De Week van de Smaak. Er is wel een nauwe band met een hoofdsponsor. Hij weet niet of dat een belemmering is voor de verdere groei van het initiatief. Vlaanderen Lekker Land werkt wel goed met een pps-formule, waarin alle partners welkom zijn. Als er een voorstel tot samenwerking zou komen, is dat voor de minister geen probleem.

Vorig jaar is in het prachtige Brouwershuis op de Brusselse Grote Markt een gezamenlijk project voorgesteld met Jong Keukengeweld. De Week van de Smaak naar Zwitsers model, focust op die ene week. De minister wil veel breder gaan, doet marketing in het buitenland, zet in op alle soorten van eetgelegenheden, werkt met ambassadeurs in de diverse provincies. Hij stelt dat hij open staat voor elke samenwerking, met alle collega's en op alle vlakken.

Er is nog geen evaluatie gebeurd van het beleid rond de eet- en tafelcultuur, maar de minister wijst erop dat dat nog volop loopt. Bijvoorbeeld het project waarbij jongeren voor minder dan 50 euro kunnen eten in gerenommeerde restaurants, loopt zeer goed en de restaurants zijn er zeer enthousiast over.

Vlaamse Kust

Er is veel jeugdinfrastructuur aan de kust aanwezig met de gemeente Koksijde als kampioen op het vlak van jeugdlogies. Via de kustactieplannen is er geïnvesteerd in infrastructuur en recreatieve voorzieningen zoals mountainbikewegjes, sportactiviteiten en jeugdhoeven. De kust moet zo aantrekkelijk worden voor de jeugd. Het kusttoerisme blijft wel voor iedereen, maar het is een uitdaging om er jonge mensen naartoe te krijgen. Het gaat niet alleen over discotheken en ontspanning in het weekend, maar ook over sport- en recreatiemogelijkheden.

Op de vraag naar Beaufort, stelt minister Bourgeois dat daarvoor middelen ter beschikking staan via het Kustactieplan. Hij stelt vast dat er op federaal niveau deze keer geen middelen worden vrijgemaakt. Daar dreigt zich een probleem voor te doen. Een van de steden, Knokke, zou bovendien niet meer wensen deel te nemen.

Er is gezegd dat de minister rekening moet houden met de tweede verblijven. Volgens de gangbare definitie gaat het bij tweedeverblijvers echter niet om toeristische overnachtingen. Ze spenderen natuurlijk wel en worden meegerekend in de omzet van de kust. Die bedraagt in totaal 2,5 miljard euro, wat een enorm bedrag is.

De kust is goed voor 25.000 directe en 12.500 indirecte jobs, wat aanzienlijk is. De regering zet dan ook sterk in op de kust. Men probeert te innoveren, ook bij privéondernemers. Zelfs met die mooie kust, met alle troeven, met vis die nergens anders ter wereld te vinden is, komen de toeristen niet automatisch. In Zuid-Frankrijk en Spanje hebben ze dat eveneens ondervonden. Men moet blijven investeren en innoveren, blijven inzetten op onthaal en kwaliteit. Zo zijn de projecten met UNIZO en het Kustactieplan gegroeid. De kusthoreca is een goede partner.

De problemen rond Plopsaland vallen onder de bevoegdheid van minister Crevits. Voor verdere uitleg verwijst de minister naar haar.

MICE

Voor MICE wordt een extra personeelslid ingezet. Toerisme Vlaanderen kan nog veel terrein winnen op dat vlak. Er moet natuurlijk voldoende infrastructuur zijn. Daarom is het belangrijk te beginnen met de Elisabethzaal. Gent heeft ook een goede infrastructuur. De minister hoopt dat er elders in Vlaanderen ook initiatieven worden genomen. De infrastructuur van Sint-Jan in Brugge is niet meer up-to-date.

Als men topcongressen wil aantrekken met moderne infrastructuur en faciliteiten, moet men proberen in de hoogste categorie te spelen. Vlaanderen doet daar al veel inspanningen voor en kan nog een sprong voorwaarts maken. Voor bepaalde grootschalige congressen kan momenteel alleen Brussel in de aanbidding worden gezet. Antwerpen kan dat nu niet. Met de Elisabethzaal zou dat wel kunnen, zeker in combinatie met de omringende infrastructuur en het station. De minister zet daar 57,2 miljoen euro voor in.

Regionale luchthavens

Minister Bourgeois verwijst naar de oprichting van een vzw. Hij stelt dat hij zich via Toerisme Vlaanderen heeft geëngageerd en dat engagement blijft. De afspraak is dat de luchthavenbeheerder de aanmelding bij Europa moet doen. Volgens de minister is er rond dit dossier veel te veel commotie. Door sommige betogen en de kritische interventies van bepaalde partijen, wordt het dossier verziekt. Andere regio's doen dat niet. De steun komt er in heel Europa, al dan niet conform de Europese regels. Hij stelt vast dat het in Vlaanderen, door het publieke debat dat daarover wordt gevoerd, zeer moeilijk wordt. De minister zegt dat er niet op hem mag worden geschoten. Zijn aanbod blijft in stand. Hij is niet van plan om 'outgoing' toerisme te subsidiëren, enkel het inkomend toerisme, onder bepaalde voorwaarden. Hij merkt dat de Europese Commissie bij bepaalde luchthavens in Europa onderzoeken voert. De andere luchthavens kunnen blijkbaar zonder problemen de revue passeren. Hij stelt voor dat de verantwoordelijke van de luchthaven zijn job doet zoals afgesproken en de aanmelding doet. De minister nodigt de heer Verstreken uit om zijn tien voorstellen te formuleren. Hij zal dan bekijken wat hij kan doen. Hij herhaalt dat hij niet van plan is om 'outgoing' te subsidiëren, maar wel om 'incoming' toerisme te subsidiëren, onder bepaalde voorwaarden. Die voorwaarden werden eerder al meegedeeld. Hij vindt het jammer dat het zo lang moet aanslepen. Hij benadrukt echter nogmaals dat het probleem niet bij Toerisme Vlaanderen ligt.

Participatie aan toerisme door elke Vlaming

Minister Bourgeois stelt dat men volop werkt aan het actieplan van de jeugdhôtels. Het Departement Toerisme leidt die taskforce en de plannen zijn klaar. Men wacht nog op de insteken vanuit Natuur en Landbouw. Ook minister Smet verleent zijn volle medewerking.

Minister Bourgeois zegt dat 'Rap op Stap' lopende is, ook in de andere provincies. Alle OCMW's en andere sociale organisaties die in aanmerking komen om in die pps mee te werken, zijn aangeschreven. Dat is een uitloper van het samenwerkingsakkoord met vzw Horizont. Er zijn meer subsidies voor Horizont, zodat men meer personeel kan aantrekken. Men probeert dat nu Vlaanderenbreed uit te werken.

De minister wijst op de wereldwijde appreciatie voor het Toerisme voor Allenbeleid. Bijna 100.000 mensen kunnen op die manier op vakantie gaan. Dat gebeurt in een unieke samenwerking met de privésector, die grote inspanningen levert, en met sociale organisaties. Op het wereldcongres van de United Nations World Tourism Organization (UNWTO) in Korea hebben zowel professor Jeffrey Sachs, die gastspreker was, als UNWTO-voorzitter Rifai daar uitdrukkelijk aandacht aan besteed. De meer dan 200 aanwezige Toerismeministers hebben gevraagd om kennis te kunnen nemen van dat programma. Minister Bourgeois deelt nog mee dat Toerisme voor Allen op 18 november in China een award heeft gekregen van de World Leisure Organization. Hij benadrukt dat

met een heel kleine publieke hefboom – dit jaar iets meer dan 300.000 euro – en met de medewerking van duizenden vrijwilligers en de privésector, een heel goed effect wordt bereikt.

Eendagstoerisme

Wat het eendagstoerisme betreft, wil de minister nog meer kwalitatieve zaken te weten komen over het profiel van die toeristen. Er kunnen wel al enkele voorlopige conclusies getrokken worden, en dat zal beleidsmatig ook gebeuren. De kunststeden blijken geprefereerde bestemmingen te zijn voor het dagtoerisme. 68 procent van de Vlamingen kiest voor een daguitstap in Vlaanderen, 8 procent gaat naar Brussel, 11 procent naar Wallonië. De helft van de mensen die op daguitstap gaan, zijn medioren. De bestedingen belopen bijna 40 euro per persoon en 103 euro per gezelschap. Qua gemiddelde besteding komt dat neer op een som van 2,8 miljard euro, waarvan 1,9 miljard euro in Vlaanderen gespendeerd wordt.

De minister wil dat men nu nog meer onderzoek voert naar het profiel van die mensen, zodat de marketing en de campagnes daar meer op kunnen worden gericht. Hij vindt het belangrijk dat bij volgende onderzoeken meer dieptevragen worden gesteld. Toerisme Vlaanderen zal daar aandacht aan besteden.

Herstructurering Toerisme Vlaanderen

Er staan bij Toerisme Vlaanderen geen banen op de tocht. De transitie van het personeel brengt geen ontslagen mee. Wie overgaat naar het Departement internationaal Vlaanderen behoudt zijn job, wie overgaat naar de Diensten Algemeen Regeringsbeleid, behoudt die eveneens.

3. Moties van aanbeveling

Tot besluit van het debat over de beleidsbrief Toerisme werden moties van aanbeveling schriftelijk aangekondigd door:

- de heren Marnic De Meulemeester en Marc Vanden Bussche en de dames Annick De Ridder en Khadija Zamouri;
- de heren Stefaan Sintobin en Joris Van Hauthem.

4. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 (bevoegdheid Toerisme van minister Bourgeois) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

V. BELEIDSDOMEIN BESTUURSZAKEN

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

1.1. Uitgavenbegroting 2012

Ter inleiding wijst de *minister* op de belangrijkste technische wijzigingen aan de begroting ingevolge het nieuwe Rekendecreet. Door het Rekendecreet worden alle kredieten gesplitste kredieten, met enerzijds vastleggingskredieten (VAK) voor het aangaan van engagementen (juridische verbintenissen) en anderzijds vereffeningskredieten (VEK) voor

het vereffenen van die engagementen. Ten tweede wijzigt het Rekendecreet de regels met betrekking tot de boekhoudkundige aanrekening van ontvangsten en uitgaven. Ten derde heeft het Rekendecreet de begrotingsstructuur ingrijpend gewijzigd.

De minister overloopt vervolgens de belangrijkste kredieten per entiteit.

Wat de kredieten voor de gouverneurs, arrondissementscommissarissen en gewestelijke ontvangers betreft, daalt het loonkrediet structureel van 8.589.000 euro bij de begrotingscontrole 2011 met 828.000 euro tot 7.761.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012. Het krediet verhoogt met 172.000 euro indexatie, maar vervolgens wordt 1.000.000 euro ervan verschoven naar de onthaalbureaus bij Inburgering om daar de instroom budgettair mee te helpen opvangen. Deze kredietherschikking kan omdat in het personeelskader een aantal nog openstaande functies van gewestelijke ontvanger niet meer ingevuld zullen worden, waardoor er een structureel overschot is op dit krediet.

Bij de kredieten ressorterend onder het Departement Bestuurszaken daalt het begrotingsartikel lonen van 23.790.000 euro bij de begrotingscontrole 2011 naar 14.070.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012. Deze daling met 9.720.000 euro is echter vooral het gevolg van de technische verplaatsing van het krediet voor de pensioenbijdragen van het apparaatsprogramma naar het begrotingsprogramma BK P&O van het departement. Het gaat hierbij om de bijdragen aan de Pool der parastatalen die het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap moet betalen aan de federale Pensioendienst voor de Overheidssector (PDOS).

Binnen de werkingskredieten van het departement worden het krediet in het kader van arbeidscommunicatie en het krediet voor erelonen overheidsopdrachten technisch verschoven naar respectievelijk het begrotingsprogramma BK P&O en het begrotingsprogramma BE Overheidsopdrachten en e-procurement. Het krediet voor de toekenning van rendementsondersteuning voor de tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap wordt dan weer verschoven van het begrotingsprogramma BK P&O naar het nieuwe begrotingsprogramma BB Provisies. Het ingeschreven krediet stijgt van 800.000 euro bij de begrotingscontrole 2011 door indexatie met 12.000 euro tot 812.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012.

In het begrotingsprogramma BE Overheidsopdrachten en e-procurement werden, naast de toevoeging van het krediet voor erelonen overheidsopdrachten, nog 300.000 euro nieuwe middelen ingeschreven voor uitgaven in verband met e-procurement en dit specifiek voor de verdere uitbouw van het contractmanagementsysteem bij overheidsopdrachten. Verder dalen onder het begrotingsprogramma BL Patrimonium de werkingskosten van het team van de Vlaamse Bouwmeester van 895.000 euro bij de begrotingscontrole 2011 met 243.000 euro tot 652.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012. Dit krediet stijgt met 13.000 euro indexatie, maar daalt met 256.000 euro die terugvloeit naar Onderwijs. Deze werkmiddelen kwamen oorspronkelijk van Onderwijs en waren gekoppeld aan de bijstand die het team van de Vlaamse Bouwmeester geleverd heeft in het kader van de inhaaloperatie scholenbouw. Nu die opdracht is afgerond, keren deze middelen terug.

Wat het Agentschap voor Overheidspersoneel betreft werd intern 330.000 euro recurrent herschikt van het krediet ter aanmoediging van de interne arbeidsmobiliteit naar de dotatie aan de DAB voor Overheidspersoneel. Die bijkomende middelen zullen aangewend worden voor de verdere uitbouw van het gemeenschappelijk personeelssysteem Vlimpers.

Samenhangend wordt in artikel 59 van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2012 de mogelijkheid gecreëerd dat de DAB voor Overheidspersoneel een deel van zijn inkomsten kan gebruiken voor de betaling van de lonen en sociale lasten van tijdelijke medewerkers die aangeworven worden voor de uitbouw van Vlimpers.

Inzake het Agentschap voor Facilitair Management stelt de minister dat het nieuwe VAC Leuven inmiddels volledig operationeel is. Daarom worden de middelen van de provisie VAC Leuven vanaf 2012 structureel geïntegreerd in de diverse kredieten van het agentschap. Het gaat dan concreet om de kosten voor centraal facilitair management (onthaal, verzending enzovoort), schoonmaak, catering, energie, huur en gebouwonderhoud.

Daarnaast wordt door artikel 60 van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2012 een nieuwe DAB Digitale Drukkerij opgericht. Dit is technisch nodig omdat de nieuwe aanrekeningsregels niet meer toelaten dat het agentschap, zoals tot op heden gebeurde, interne facturen opstelde voor zijn klanten zonder rechtspersoonlijkheid binnen het ministerie die drukwerk bij de centrale drukkerij bestelden. De nieuwe DAB laat toe om de huidige werkwijze praktisch ongewijzigd verder te zetten. Ten opzichte van de bestaande situatie is er voor de klanten dus geen budgettaire meeruitgave en voor het agentschap geen meeropbrengst. Deze interne facturatie dekt zoals in het verleden de variabele kosten van de drukkerij.

Wat tot slot de entiteit E-government en ICT-beheer betreft, vloeit de voornaamste kredietwijziging voort uit de indexatie met 794.000 euro van de dotaties aan de DAB ICT. Daarnaast stijgen deze dotaties structureel nog met 100.000 euro in het kader van het ICT-onderhoud en ICT-investeringen in het VAC-Leuven en met 100.000 euro voor de verdere uitbouw van de interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus in het kader van het MAGDA-platform. De dotaties aan de DAB ICT stijgen hierdoor in totaal met 994.000 euro (van 51.240.000 euro bij de begrotingscontrole 2012 tot 52.234.000 euro bij de begrotingsopmaak 2012).

1.2. Beleidsbrief Bestuurszaken

De minister stelt ter inleiding dat de groei van het aantal ambtenaren is gestopt, er is zelfs een lichte daling. De regering heeft beslist om tegen het einde van de regeerperiode 5% minder koppen te hebben. De leidend ambtenaren moeten dat realiseren. Gebeurt dat niet, dan neemt de regering zelf de nodige maatregelen.

De daling van 5% komt naast de recurrente besparingen door de vermindering van de personeelskredieten, de vermindering van de apparaatskosten en van de consultancykredieten, en het schrappen van de bedragen voor endogene groei. Tot nu kwamen de recurrente besparingen neer op 216 miljoen euro per jaar. Met de bijkomende besparingen zal tegen 2014 recurrent en jaarlijks 50 miljoen bijkomend bespaard kunnen worden.

1.2.1. Daadkrachtig management door samenwerking en synergie

De minister verwijst naar de toelichting die hij in de commissie gaf over het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid (*Parl. St. Vl. Parl. 2011-12, nr. 1022/1*). Over de voortgang is er op kwartaalbasis afstemming tussen de Vlaamse Regering en het College van Ambtenaren-Generaal (CAG). Bestuurszaken speelt een belangrijke rol als trekker en/of projectleider.

Op het einde van deze regeerperiode mogen de managementondersteunende functies nog maximum 10% van de effectieven bedragen. IAVA had in 2008-2009 gemeten dat het toen ging om gemiddeld 15,5%. Op dit ogenblik is al een daling tot 12,5% gerealiseerd en zit men wat dit betreft op schema.

De minister vermeldt de voorbereiding van het Vlaams bestuursrechtscollege, waarvan de oprichting voorzien is tegen eind 2012. Men moet hier wel bekijken wat de impact zou kunnen zijn van het Vlinderakkoord, waarin er sprake is van een eigen Raad van State.

Men is bezig het bedrijfscontinuïteitsmanagement uit te bouwen, met het coördineren van de bedrijfscontinuïteitsplannen van de horizontale dienstverleners.

Er komt een code ‘deugdelijk bestuur’ voor alle overheidsdiensten.

1.2.2. Een open en innovatieve overheid voor een betere dienstverlening

De entiteiten van de Vlaamse overheid worden ondersteund bij het actief raadplegen van hun belanghebbenden en bij het opzetten van participatieve trajecten. In 2012 wordt de nieuwe Vlaamse consultatiecode afgestemd met de handleiding en het sjabloon voor de Reguleringsimpactanalyse (RIA).

Er komt een derde generatie Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.

In 2012 komt ‘Spring uit de band’, het ondersteuningstraject voor innovatie dat in het najaar van 2011 werd gelanceerd, op kruissnelheid. In de vorm van actieleergroepen komen de projectteams samen en kunnen ze leren van elkaar.

De minister zal verder werk maken van het uniek meldpunt voor integriteitsmeldingen door personeelsleden, burgers en bedrijven. Het virtueel bureau Integriteit zal het uniek meldpunt aansturen en opvolgen. Hij zal de coördinator Integriteitszorg vragen om samen met de Vlaamse ombudsman en IAVA de bescherming van klokkenluiders te optimaliseren.

1.2.3. Naar een vernieuw(en)d P&O-beleid

In het kader van het sleutelproject ‘Modern hr-beleid’ werd een hr-visietekst opgeleverd, met vijf strategische doelstellingen op het vlak van personeelsbewegingen, inzetbaarheid, beloningsbeleid, arbeidsorganisatie en leiderschap.

In 2012 zullen zeven kernprojecten aanleiding geven tot het bijsturen van het hr-instrumentarium, inclusief een aantal prioritaire en concrete maatregelen die een antwoord moeten bieden op het efficiëntievraagstuk.

In eerste instantie gaat het om het leeftijdsbewust en duurzaam personeelsbeleid. Er wordt een visie uitgewerkt op de ambtenaar van morgen en men biedt verschillende instrumenten ter ondersteuning van de evaluatie van de bestaande retentiemaatregelen aan. De minister meldt dat de gemiddelde rustpensioenleeftijd van de ambtenaren tijdens deze regeerperiode is opgeschoven van 60,8 jaar tot 61,6 jaar in 2011. Er zijn drie beleidsdomeinen waar die gemiddelde leeftijd meer dan 63 jaar is.

De personeelsmobiliteit vormt een belangrijke uitdaging voor het CAG. Men zal specifieke aandacht besteden aan mobiliteit door de knelpunten in kaart te brengen en mobiliteit vanuit een positieve invalshoek te stimuleren.

In het kader van het competentie- en talentmanagement zal men nagaan hoe het competentiewoordenboek op een meer geïntegreerde en vernieuwende wijze kan worden ingezet. Men zal tevens onderzoeken of het haalbaar is om met een Vlaamse overheidsbrede competentiedatabank te werken.

Men wenst de juiste randvoorwaarden te creëren voor een moderner loopbaan- en beloningsbeleid en een goed kader te scheppen voor de implementatie en het nemen van initiatieven om de toepassing van de functieniveaumatrix en de wegingsmethodiek op te volgen.

De minister wil experimentele vormen van arbeidsorganisatie uittesten en een draaiboek ‘arbeidsinnovatie’ aanbieden. Men werkt aan een sociaal werkgeverschap en aan een voorstel tot leiderschaps- en loopbaanontwikkeling van leidinggevenden.

Er wordt onderzocht op welke manier het vernieuwde beleid het best wordt doorvertaald naar het Vlaams personeelsstatuut en hoe informaticatoepassingen (zoals extra Vlimpers modules) dit personeelsbeleid beter kunnen ondersteunen

Belangrijk bij het uitwerken van een aangepast personeelsbeleid is een geïntegreerd en duurzaam gelijkekansen- en diversiteitsbeleid. De meeste doelgroepen hebben in 2010 een mooie vooruitgang geboekt. Voor mensen van allochtone afkomst was er een gevoelige stijging, met name tot 2,7%. In 2015 zou dit 4% moeten zijn. Voor vrouwen in het topkader zit men aan 24% en moet men in 2015 naar 33% evolueren. Bij de vrouwen in het middenkader is er een gevoelige stijging van 26 naar 29%. De minister meent dat het streefcijfer voor mensen van allochtone afkomst tegen 2015 haalbaar is. Hetzelfde geldt voor de vrouwen in top- en middenkader.

Voor personen met een arbeidshandicap ligt dat moeilijker. Niet iedereen wil zich als dusdanig laten registreren. Het is een doelgroep voor wie het soms moeilijk is om zich naar Brussel te verplaatsen. Een aantal onder hen kampt met de kloof tussen hun uitkering en het loon dat ze kunnen hebben, met name als het om ongeschoolden gaat. In vergelijking met 2006 (0,7%) is er bijna een verdubbeling in 2010 (1,2%). Het streefdoel van 4,5% tegen 2015 zal dus niet worden gehaald. De streefcijfers zullen moeten worden bijgesteld. Persoonlijk denkt de minister dat een streefcijfer van 3% al zeer behoorlijk zou zijn. De leidend ambtenaren staan zeker open voor de tewerkstelling van deze mensen en maken gebruik van rendementsondersteuning. Er werden ook voorbehouden betrekkingen voorzien. Desalniettemin stijgt het tewerkstellingscijfer slechts mondjesmaat. Daarmee rekening houdend zou men tot correctere streefcijfers moeten komen. Dat mag wel niet inhouden dat de inspanningen worden teruggeschroefd, integendeel.

1.2.4. Met ICT en e-government naar geïntegreerde oplossingen

De minister voorziet een strategisch kader voor authentieke bronnen, inclusief een decreet Vlaamse Dienstenintegrator. Het MAGDA-samenwerkingsverband wordt herdacht als klantgestuurd orgaan dat nauw zal samenwerken met de GDI-stuurgroep. Een vereniging voor ICT-brugfuncties moet de Vlaamse overheid versterken.

Bij de gemeenschappelijke dienstverlening ligt de focus op integratie, innovatie en schaalvoordelen.

Technologie moet efficiënt en doelgericht worden ingezet. Het Vlaams ICT-beleid wordt meer klantgedreven ingericht: de betrokkenheid van het topmanagement bij ICT wordt vergroot en de samenwerking bij ICT-projecten wordt bevorderd. Er wordt een scan van de ICT en bedrijfsvoering in de Vlaamse overheden georganiseerd. Het ICT-architecturaal kader voor de Vlaamse overheid wordt verder uitgewerkt om hergebruik van gemeenschappelijke ICT-componenten te bevorderen.

De digitale bouwaanvraag is een project dat in 2009 werd gestart en gericht is op vereenvoudiging en versnelling. Er is een proefproject met de stad Antwerpen. Het is de bedoeling eind 2012 te landen. In de loop van 2012 wordt ook een digitale basis gecreëerd voor de digitale bouwaanvraag. De uitrol in Vlaanderen kan dan gebeuren vanaf 2013.

Het centraal planningsregister is eveneens van belang. Het Digitaal Stedenbouwkundig Informatieplatform (DSI) zal alle ruimtelijke uitvoeringsplannen bevatten, samen met alle betrokken regelgeving. Dit loopt parallel met de digitale bouwaanvraag.

In september 2011 heeft de Vlaamse Regering een nota van de minister goedgekeurd met het oog op een opendatabeleid. Dat is een internationale beweging waarbij overheden ruwe datasets ter beschikking stellen van de bevolking. Bedoeling is om extra of dubbel werk te vermijden, verbanden te leggen enzovoort.

De minister wil de ICT-dienstverlening uitbreiden naar de lokale overheden. De lokale besturen worden opgenomen als potentiële klanten bij het gunnen van nieuwe contracten om het gemeenschappelijk ICT-aanbod te verzekeren. In 2011 is het ICT-contract van de Vlaamse overheid in beperkte mate opengesteld voor de lokale besturen die nu al enkele diensten kunnen afnemen. Juridisch kan dit momenteel enkel indien daarmee de doelstellingen van de Vlaamse overheid gerealiseerd worden. In de praktijk gaat het om diensten die aansluiten op Vlaamse platforms zoals MAGDA of het digitaal tekenplatform. Het nieuwe ICT-contract dat in 2015 van start zal gaan, zal de lokale besturen van bij het begin als volwaardige afnemers meenemen.

Het geo-loket voor lokale besturen wordt verder ontwikkeld. Dit laat lokale besturen toe op een eenvoudige manier informatie op kaart te integreren op hun lokale sites. Zo kunnen gemeenten bijvoorbeeld aanduiden waar het erfgoed zich in hun gemeente bevindt, waar er onderwijsvoorzieningen zijn, waar er werken bezig zijn enzovoort. Bedoeling is deze mogelijkheden verder uit te breiden.

In 2012 zal de interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus (IPDC) worden gerealiseerd.

De minister verwijst naar het ‘Citadel Statement’, een oproep om e-government bij steden en gemeenten sterker te ondersteunen. Het werd voorgesteld op de ‘Flemish Conference on Lokal eGovernment’ op 14 december 2010 naar aanleiding van het Belgisch Europees voorzitterschap. ‘Citadel on the move’ is een project dat bij de Europese Commissie werd ingediend door CORVE en heeft betrekking op een mobiele, innovatieve en burgergegenerateerde applicatie die gebruik maakt van een hogesnelheid breedband en open data om een aantal stadsdiensten te ondersteunen. Dit gebeurt in samenwerking met de steden Gent, Manchester, Athene en Keulen en Eurocities.

In verband met het gebruikersbeheer voor lokale besturen is de ambitie om het aantal doeltoepassingen waarop rechten toegekend worden, verder uit te breiden. Op die manier kunnen nagenoeg alle gemeenten aansluiten op dit gebruikersbeheer. De minister vermeldt een aantal toepassingen die beschikbaar zijn: vergunningen van taxibedrijven, telemarkt voor attesten bij openbare aanbestedingen, de verrijkte kruispuntbank ondernemingen, webapplicatie rijbewijzen, elektronische geboorteaangifte, interactieve reglementengenerator enzovoort.

De minister wil een kostenbewust, resultaatgericht en duurzaam beheer van ICT-middelen. In dit kader vermeldt hij het ICT-raamcontract voor telefonie en telecommunicatie, het realiseren van besparingen door middel van netwerkoptimalisatie en het delen van ICT-expertise over de bestuursgrenzen heen. In de loop van 2011 werd de ‘WIKI ICT-expertise Vlaamse overheid’ verder aangevuld door het Departement Bestuurszaken, het Agentschap voor Landbouw en Visserij en het Agentschap Zorg en Gezondheid. De WIKI bevat momenteel een zestigtal ICT-projecten en toepassingen die raadpleegbaar zijn voor alle entiteiten binnen de Vlaamse overheid. De minister wil nagaan of de WIKI ook voor de lokale besturen kan worden opengesteld.

1.2.5. Administratieve vereenvoudiging, kwaliteitsvolle regelgeving en proces- en informatie-beheer

De minister wil verder inzetten op administratieve vereenvoudiging. De reductiedoelstellingen en actieplannen van de dertien beleidsdomeinen worden opgevolgd.

Er is een positieve score wat de compensatieregel betreft. Elke regel in Vlaanderen die administratieve kosten genereert, wordt geregistreerd en op een scorebord aangebracht. Elk beleidsdomein heeft de opdracht een nulmeting te doen. Sinds de invoering van de compensatieregel in 2005 is er een vermindering van nagenoeg 51 miljoen euro adminis-

tratieve lasten. In 2010 werden de administratieve lasten met meer dan 10 miljoen euro verminderd.

Inzake het formulierenbeleid werden de hoofdlijnen goedgekeurd in het strategisch beleidskader voor kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging 2009-2014. Midden 2011 stonden er 1400 formulieren op de website van de Vlaamse overheid. 1043 daarvan of 74,5% kregen het kwaliteitslabel eenvoudig formulier. In 2006 was dat nog slechts het geval voor 4,6% van de formulieren. Een aantal formulieren is ook verdwenen omdat ze niet meer nodig waren.

Er wordt verder ingezet op een kwaliteitsvolle regelgeving. De hervorming van de RIA wordt getest in 2012. Voor 2010 was de wetgevingstechnische en taalkundige kwaliteit goed: er was een score van 79%. Voor de eerste jaarhelft van 2011 bedraagt de kwaliteitsscore zelfs 93%.

De minister wil de RIA hervormen zonder in formalismen te vervallen. De hervorming wordt gekoppeld aan richtlijnen inzake handhaving, een consultatiecode, regulerings-impactevaluatie (RIE), de integratie van sectorale wetgevingstoetsen, de hervorming van de compensatieregel, formulierenbeleid, regelgevingsagenda en cellen wetstekwaliteit, en de richtlijnen voor het gebruik van wit- en groenboeken, gebaseerd op het SERV-advies.

De minister wil het procesbeheer optimaliseren vanuit het perspectief van de klant. Hij vermeldt de verbetering van de processen vanuit het perspectief van de doelgroepen, het verder ontwikkelen van de interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus samen met de infolijn en het onderzoeken welke toegangspoort tot overheidsinformatie de meest logische en eenvoudige is vanuit het oogpunt van de klant.

Inzake de kwaliteit van informatiebeheer verwijst de minister naar de bedrijfsinformatie van de Vlaamse overheid: ontsluiten van nieuwe data over ICT, e-government, organisatieontwikkeling, facilitair management, overheidsopdrachten en wetsmatiging. Het Archiefdecreet zal verder uitgevoerd worden aan de hand van een besluit van de Vlaamse Regering (concretisering van de externe auditcyclus en de inrichting van het centrale register). De operationalisering van het Vlaamse archiefhuis wordt voorbereid. In het archiefdepot te Vilvoorde wordt een scanning-on-demand opgezet.

1.2.6. Clustering van expertise inzake goed opdrachtgeverschap

In 2012 wordt het Vlaams Samenwerkingsforum Overheidsopdrachten opgestart. Daarin zetelen vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid, de lokale besturen en de onderscheiden bedrijfssectoren. Het forum zal adviseren en coördineren bij de opmaak van Vlaamse overheidsopdrachtenregelgeving. Het zal ook voorstellen formuleren aan de federale overheid en de Europese Commissie rond de opmaak en aanpassing van de respectieve overheidsopdrachtenregelgevingen. Er zullen goede praktijkvoorbeelden worden uitgewerkt en clausules voor duurzame overheidsopdrachten ontwikkeld.

E-procurement wordt verder uitgebouwd. Uit een meting van de administratieve lasten is gebleken dat bij de elektronische procedure de lasten een vijfde bedragen van de lasten bij een papieren procedure. Bedrijven hebben er dus alle belang bij om met de elektronische procedures mee te doen. In 2011 heeft de Vlaamse Regering een uitvoerige evaluatie gemaakt van het e-procurementprogramma. Naar aanleiding daarvan besliste de Vlaamse Regering 'e-tendering' (elektronisch ontvangen van offertes en kandidaatstellingen) verplicht te gebruiken vanaf 1 januari 2012. Een meerderheid van de entiteiten van de Vlaamse overheid staat e-tendering nu al toe. Eind 2010 was bij 60% van de aanbestedingen e-tendering mogelijk, op 31 oktober 2011 ging het om 71%. Ook de bedrijven reageren enthousiast: eind 2010 waren 19% van de offertes elektronisch ingediend, op 31

oktober 2011 ging het al om 50%. Vlaanderen zit daarmee in Europa aan de top voor het gebruik van dergelijk elektronisch platform.

Men probeert e-tendering ook bij de lokale besturen te introduceren. Er bestaat een stuurgroep e-tendering lokale besturen die op kwartaalbasis samenkomt. Het opleggen van een algemene verplichting inzake gebruik ligt moeilijk omdat een aantal kleinere gemeenten niet over de nodige mogelijkheden beschikken. Er zijn wel enkele pilootprojecten inzake e-tendering bij OCMW's, bijvoorbeeld in Gent, Brugge, Aalst en Lokeren. Er zijn ook pilootprojecten bij centrumsteden en bij provincies.

Naast e-tendering heeft de administratie ook pilootprojecten lopen om het gebruik van 'free market' uit te testen. Free market betreft de elektronische behandeling van opdrachten gegund via een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (dus onder de 67.000 euro). Daarnaast is er 'e-auction', een elektronisch platform waarbij in alle transparantie de biedingen van alle aanbidders worden weergegeven, met mogelijkheid tot opbieden op het vlak van prijs of van voorwaarden.

Bedoeling van al deze initiatieven is sneller en efficiënter te werken en minder fouten te maken.

1.2.7. Pro-actief vastgoed- en patrimoniumbeleid

Tot nu ontbreekt een algemeen vastgoedbeleid binnen de Vlaamse overheid. Met het oog hierop worden volgende instrumenten ontwikkeld: vastgoedinventaris, management-informatiesysteem en rapportering door middel van de vastgoedbank, een organisatiebreed portefeuillebeheer voor een zo hoog mogelijk prijs-kwaliteitsniveau van de publieke dienstverlening, vastleggen van standaarden die de voorbeeldfunctie versterken en co-leren, een interne vastgoedmarkt en intern vastgoedfonds, vastgoedbeheer en goed publiek opdrachtgeverschap, entiteitsoverschrijdend afstemmen van vastgoedprocessen, gebruikersverantwoordelijkheid voor een efficiënte huisvesting.

De minister stelt dat hij dit jaar een aanzet tot een vastgoedbeleid heeft laten uitwerken in een ontwerpnota, die nu wordt verfijnd in samenwerking met de betrokken entiteiten. Begin 2012 zal de nota aan de regering worden voorgelegd.

Er wordt een verbeterde 'open oproep' uitgewerkt. Het Team Vlaams Bouwmeester gaat in 2012 samenwerkingen uitwerken over onder andere woonbeleid, sociale woningbouw, zorg en het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

1.2.8. Facilitaire ondersteuning

Het facilitair management wordt verder geprofessionaliseerd. Op vlak van duurzaamheid streeft men naar een verdere kennisopbouw en realisaties voor de vergroening van het wagenpark. Vanaf 2010 was het voor het wagenpark de regel dat 80% van de personenwagens een ecoscore moet hebben van minstens 66. In mei 2010 was de toestand voor het geheel van de Vlaamse overheidsvoertuigenvloot nog als volgt: 85% dieselveertuigen met een gemiddelde ecoscore van 51,5; benzinevoertuigen 14% met een gemiddelde ecoscore van 58,8. Er mag aangenomen worden dat voor de nieuwe aankopen de opgelegde ecoscores worden gevolgd.

AFM wordt verder ontwikkeld als dienstencentrum. Men gaat naar raamcontracten voor facilitaire dienstverlening en vastgoeddiensten die kunnen bijdragen tot efficiëntieverhoging. In iedere provincie wordt een Vlaams Administratief Centrum (VAC) gerealiseerd. Voor het VAC Gent is de eerste steenlegging voorzien voor december 2011, en de ingebruikname in 2014. De ingebruikname van het VAC Brugge komt er in 2012.

1.2.9. Een overheidsbreed dienstenplatform gebouwd op sterke entiteiten

Op de website bestuurszaken.be zal er een geïntegreerd dienstenaanbod komen vanuit een klantenperspectief, los van de entiteiten. In 2012 volgt de verdere uitbouw met diensten van alle entiteiten van het beleidsdomein Bestuurszaken en de opstart van andere entiteiten.

Er wordt een besluit van de Vlaamse Regering voorbereid om de taakafbakening van de Vlaams Bouwmeester en het Team Vlaams Bouwmeester te verduidelijken en te versterken.

Binnen het beleidsdomein Bestuurszaken wordt informatie en ICT-gerelateerde administratieve diensten gebundeld met het oog op een verbeterde afstemming en klantgerichtheid.

Het Agentschap voor Facilitair Management zal meer focussen op kerntaken.

1.2.10. Sterke partnerschappen

Het partnerschap tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen wordt verder uitgebouwd. Er is onder meer het beleid rond administratieve vereenvoudiging en kwaliteitsvolle regelgeving en het openstellen van raamovereenkomsten.

Op het vlak van Bestuurszaken worden internationale partnerschappen aangegaan.

Wat de relatie met de vakbonden betreft, verwijst de minister naar het sectoraal akkoord 2010-2012.

Met de Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt er afgestemd over het samenwerkingspotentieel.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1.1. Tussenkomen van de heer Lieven Dehandschutter

De heer *Lieven Dehandschutter* merkt op dat er al veel over het aantal ambtenaren is gepraat. Door het aantal ambtenaren te verminderen, maakt de minister een van de Vlaamse ambities inzake efficiëntie waar. Het is positief dat er daarbij een grote verantwoordelijkheid bij de leidende ambtenaren zelf wordt gelegd.

De heer Dehandschutter is ook tevreden dat de Vlaamse Regering op voorstel van de minister een conceptnota over de DAB Informatie Vlaanderen heeft goedgekeurd. Op die manier zorgt de minister voor de noodzakelijke hertekening van het interne, gemeenschappelijke ICT-landschap. Hij vraagt zich af of het zinvol zou zijn nog meer diensten samen te voegen. Hij denkt aan een fusie over de grenzen van de beleidsdomeinen heen, zoals in het geval van het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) en het callcenter van de Vlaamse overheid. Dat alles zou wel in functie van een nog meer klantgerichte dienstverlening moeten gebeuren.

De heer Dehandschutter vermeldt de eenduidige definitie van het inkomen. In dit verband werd een samenwerkingsovereenkomst met de FOD Financiën opgesteld. De spreker betreurt dat de gebrekkige informatieverstrekking door de federale overheid Vlaanderen op dit vlak afremt.

Het is bemoedigend dat de administratieve lasten tijdens deze legislatuur blijven dalen. In Vlaanderen gebeurt alles minder spectaculair dan op het federale niveau, maar de resultaten zijn wel beter. De kwaliteit van de regelgeving gaat erop vooruit. De spreker kijkt verder uit naar de aangekondigde oprichting van het Vlaams Samenwerkingsforum Overheidsopdrachten. Het is de bedoeling te voorkomen dat overheden naast elkaar werken. De heer Dehandschutter erkent het belang van het platform voor de ontvangst van elektronische offertes, de zogenaamde e-tendering, dat in 2012 van start gaat. Hiermee staat Vlaanderen een stuk verder dan de federale overheid.

N-VA is ook tevreden met de vernieuwing van de webstek van het beleidsdomein Bestuurszaken, die nu vanuit het perspectief van de klanten is opgesteld. Hopelijk zullen de lokale overheden dit voorbeeld in de toekomst volgen.

2.1.2. Tussenkomen van mevrouw Karin Brouwers

Mevrouw Karin Brouwers vraagt naar de rationalisering van de managementondersteunende diensten. Het aantal functies is van 15 tot 12,5% gedaald. Hoewel dat betekent dat de Vlaamse overheid op de goede weg is, kan uit deze percentages niet worden afgeleid hoeveel momenteel al wordt samengewerkt. De minister heeft op dit vlak al inspanningen geleverd met Toerisme, maar hoe zit het met de andere departementen? Kent de minister andere voorbeelden en hoe wil hij dit verder aanpakken?

Wat de meting van de effecten inzake efficiëntie betreft, sprak de minister over een barometer voor een slagkrachtige overheid. Hoe werkt dat precies? Tegen het einde van de legislatuur beoogt de Vlaamse Regering een daling van 5% van het personeelsbestand. De minister heeft echter aangekondigd dat hij inzake retentie nog maatregelen zal treffen en neemt zich voor personeelsleden te stimuleren om langer gemotiveerd te blijven. Hoe wil de minister een en ander concreet aanpakken?

Het Vlaams bestuursrechtcollege vergelijkt mevrouw Brouwers met de trein der traagheid. Nochtans is dit een dringende aangelegenheid. De Raad voor Vergunningsbetwistingen is overbelast, het Milieuhandavingscollege krijgt zijn werk blijkbaar gemakkelijker gedaan. Om efficiënter te kunnen werken, is het dringend nodig beide colleges samen te voegen. Ze stelt voor niet te wachten tot de federale overheid het mogelijk maakt een eigen Raad van State op te richten. Haar fractie is er in elk geval voor gewonnen door te zetten.

De minister kondigde een handleiding voor reguleringsimpactevaluatie aan. Wanneer zal dit document klaar zal zijn en is het mogelijk dat in de commissie te bespreken?

Er wordt ook een verdere vermindering van de administratieve lasten aangekondigd. Het aantal regelgevende initiatieven dat in de beleidsbrieven voor 2012 staat aangekondigd, bedraagt in totaal 338. Hopelijk zullen die geen nieuwe administratieve lasten met zich meebrengen en het scorebord waar de minister het over had, niet uit balans brengen.

Een ander interessant punt betreft de impactfiches van de EU. Wat houdt dit concreet in? Wie maakt die fiches? Wat is de meerwaarde ervan? Zal dit geen bijkomende planlast inhouden?

Mevrouw Brouwers vindt de minister erg optimistisch met betrekking tot de duurzaamheid van het wagenpark. Ze geeft een voorbeeld: toen men de ecoscores opvroeg, hadden drie entiteiten zelfs geen ecoscores. De minister mag dus een tandje bijsteken. Hij wil initiatieven nemen om elektrische of hybride wagens ingang te doen vinden maar dat zijn wel duurder wagens. De spreker suggereert om met 'autodelen' te werken. Autodelers gebruiken de wagens meestal 's avonds en in het weekend. Misschien kunnen de buitendiensten deze wagens overdag gebruiken. In de buurt van het VAC in Leuven bijvoorbeeld zijn er autodelenplaatsen.

Mevrouw Brouwers feliciteert de minister tot slot met het VAC in Leuven. Het is een zeer mooi staaltje van wat de Vlaamse overheid kan doen voor een betere organisatie. Ze hoopt dat de timing voor Brugge en Gent kan worden gehandhaafd.

2.1.3. Tussenkoms van de heer Marc Vanden Bussche

De heer *Marc Vanden Bussche* vindt dat de lokale besturen en de Vlaamse overheid zo correct mogelijk met overheidsopdrachten moeten omgaan, wat niet altijd evident is. Hij juicht in die zin het samenwerkingsforum voor overheidsopdrachten toe. Het wordt ook een soort kenniscentrum waar de verschillende overheden met hun vragen terecht kunnen. Het forum bestaat uit vertegenwoordigers van de lokale besturen, de Vlaamse overheid en van de onderscheiden bedrijfssectoren. Worden deze mensen aangeduid of is het forum al samengesteld?

De minister zal in 2012 een intern kennisnetwerk rond overheidsopdrachten opzetten. Wordt dat een soort forum op internet waar vragen aan andere steden en gemeenten kunnen worden gesteld? Het is een belangrijk initiatief dat veel gerechtszaken kan voorkomen. Sommige aannemers zijn erop uit om overheden te betrappen op het eventueel slecht opstellen van overheidsopdrachten om er dan munt uit te slaan.

De minister heeft in het kader van de Bioweek een engagementsverklaring ondertekend met Vredeseilanden om “duurzame voeding stelselmatig te integreren in de dagelijkse werking van de restaurants van het Agentschap voor Facilitair Management”. Vraag is of dit altijd leidt tot lekker eten voor de mensen die het moeten eten. Hij vraagt dan ook dat er de nodige aandacht aan wordt gegeven dat Vlaamse kost ook nog aan bod komt en dat de kwaliteit niet lijdt onder zulke nobele uitgangspunten.

Uit de cijfers in de beleidsbrief blijkt dat slechts 14 procent van de Vlaamse ambtenaren tot hun 65 blijven werken. Uiteraard zijn pensioenen federale materie, maar een werkgever heeft toch enige impact op dit gegeven. Neemt de minister initiatieven om dat percentage te verhogen?

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Selor is nu van onbepaalde duur, tot de verplichte bemiddeling door Selor wordt geschrapt in de bijzondere wet. Wat wordt hier bedoeld? Zijn er plannen in die richting?

De minister zal ‘extra aandacht besteden’ aan het langdurig problematisch functioneren van ambtenaren. De spreker vraagt om concreter te zijn. Ambtenaren die langdurig problematisch functioneren, zijn al lang een pijnpunt, komen daar soms lang mee weg en zijn nefast voor de dienstverlening en de motivatie van diegenen die hun werk wel degelijk doen.

Er is in de beleidsbrief sprake van dat de opties onderzocht zijn om arbeidsvoorwaarden van statutaire en contractuele personeelsleden ‘naar elkaar toe te laten groeien’. Wat is de visie van de minister?

Inzake ICT worden belangrijke investeringen aangekondigd om de ICT-omgevingen up-to-date te houden en uit te breiden. In welke budgetten is voorzien?

Hoe wordt de aangekondigde hervorming van de RIA concreet aangepakt? De RIA mag immers geen louter formeel element worden. Hoe zal ze worden geïntegreerd in eerdere fases van de besluitvorming? In 2011 liet minister Bourgeois onderzoeken hoe Vlaanderen de lokale besturen kan ondersteunen inzake administratieve vereenvoudiging. Wat was het resultaat van dit onderzoek en welke concrete acties zullen er worden ondernomen?

Tegen 2014 zouden er 1400 ambtenaren minder zijn. Maar dit wordt gecontesteerd door het ACOD dat dreigt dat verder snoeien vragen is om sociale onrust. De minister wil meer

doen met minder. De spreker verklaart al jaren te zeggen dat er meer moet worden gedaan met minder mensen.

2.1.4. *Tussenkoms van de heer Kurt De Loor*

De heer *Kurt De Loor* suggereert om in de toekomst de erg technische beleidsbrief Bestuurszaken ook aan het efficiëntiecriteria te toetsen. Hij ziet efficiëntie als een van de vier doelstellingen voor een slagkrachtige overheid. Deze aanpak focust op besparingen op korte termijn, maar hoe vermijdt men dat dit op langere termijn tot een meerkost kan leiden? Hoe wordt gemeten of bepaalde activiteiten die worden uitbesteed, op termijn geen hogere kost zullen veroorzaken?

De nulmeting van 2006 van het aantal personeelsleden heeft uitgewezen dat er bij de Vlaamse overheid een vermindering is van 1400 personeelsleden. De heer De Loor benadrukt dat de kwalitatieve dienstverlening verzekerd moet blijven en indien mogelijk nog moet worden geoptimaliseerd. Er wordt altijd gefocust op het aantal ambtenaren maar hoe verhoudt zich dat tot de efficiëntiedoelstellingen, die toch ook over 'beter' en 'meer' gaan? Hoe wordt dat aangetoond?

De diverse controlesystemen (single audit, het interne controlesysteem, het systeem van organisatiebeheersing) zijn een goede zaak maar dit verhindert niet dat er toch nog kleinere of grotere accidenten gebeuren. Het maturiteitsniveau 3 op een schaal van 5 wordt nog niet in alle entiteiten behaald. Ook het oorspronkelijk vastgestelde groeipad is niet meer terug te vinden in de beleidsbrief. De heer De Loor denkt dat de delegatie van de controlebevoegdheid door de leidend ambtenaar, daarvan een van de oorzaken is. Daarom stelt hij voor de verantwoordelijkheid op een voldoende hoog niveau te behouden. Zo zullen er minder accidenten gebeuren, zoals vorig jaar nog bij AFM. De werkgroep Interne Controle en de samenwerking met de coördinator Integriteitszorg vindt de heer De Loor zeer goed, samen met het feit dat er een databank van goede praktijken wordt opgesteld. Dat is echt noodzakelijk.

De heer De Loor citeert uit de beleidsbrief: "Tot slot wil ik terug meer aandacht voor kwaliteitszorg in het algemeen, waarbij naast controle ook voldoende aandacht is voor verbetering en innovatie.". De heer De Loor vraagt zich af of er met betrekking tot het algemeen kwaliteitsbeleid ook wordt gewerkt met bepaalde modellen, en zo ja, met welke.

De heer De Loor citeert uit het hoofdstuk integere overheid: "Ik verwacht dat het virtueel bureau Integriteit zoekt naar geschikte parameters en meetmethodes om de resultaten van het integriteitsbeleid in kaart te brengen.". In het verleden werd een meetinstrument uitgewerkt door het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen. Wordt het gebruik hiervan nog altijd gestimuleerd? Zo niet, waarom niet?

Inzake 'het klantgericht en beleidsondersteunend instrumentarium voor administratieve vereenvoudiging' en 'de verlaging van administratieve lasten door middel van actieplannen' wil de minister in 2012 prioritair inzetten op het behalen van de Europese doelstelling. De heer De Loor vraagt zich af of dat zal leiden tot vereenvoudigingsregels. De minister wil vereenvoudigingsprojecten selecteren. Welke criteria zal hij daarvoor gebruiken?

De heer De Loor vraagt in welke mate er ook partnerships met de federale overheid, Wallonië en de Duitstalige Gemeenschap worden uitgewerkt.

De heer De Loor stelt vast dat er inzake doelgroepenbeleid nog werk aan de winkel is. Voor allochtonen en vrouwen in top- en middenkaders is men op de goede weg, maar voor personen met een arbeidshandicap haalt men slechts een tewerkstellingsaandeel van 1,2%. Het streefcijfer voor 2015 is 4,5%. De argumenten van de minister dat personen met

een arbeidshandicap geen vragende partij zijn om in Brussel te worden tewerkgesteld en dat het kleine verschil tussen uitkering en loon een drempel vormt, zijn voor de heer De Loor eerder verontschuldigen. Hij stelt dat bij zijn vorige werkgever, die ook in Brussel is gevestigd, een zeer hoog tewerkstellingspercentage werd gehaald. Hij is van mening dat volop op dat doelgroepenbeleid moet worden ingezet, ook voor personen met een arbeidshandicap.

Mevrouw *Karin Brouwers* sluit zich op dat laatste punt aan. De ambities mogen niet worden teruggeschroefd. Zij vraagt zich af of aan personen met een arbeidshandicap niet meer thuiswerk kan worden aangeboden.

2.2.   *Antwoorden van de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand*

Samenwerking en synergie

Minister *Bourgeois* meent dat de samenvoeging van DAB ICT met de Vlaamse Infolijn alles erg complex zou maken en niet meteen een aantoonbare meerwaarde zou opleveren. De Infolijn heeft andere taken. De minister wil wel sterk inzetten op samenwerking met andere entiteiten zoals met AGIV.

De rationalisatie van de Managementondersteunende Diensten (MOD's) is een project van het CAG, uitgevoerd onder impuls van de minister-president en de minister. Het Agentschap Toerisme Vlaanderen, dat sowieso moest worden geherstructureerd, is ten dele naar het Departement internationaal Vlaanderen overgeheveld. De MOD is naar de Dienst Algemeen Regeringsbeleid gegaan. Het CAG heeft als taak aan andere samenwerkingsverbanden te werken in het kader van het project 'Slagkrachtige overheid'. Niet alle MOD's zullen verdwijnen: men zal naar grote MOD's gaan.

Afslanking van het personeelsbestand – meer doen met minder

De minister meldt de heer Vanden Bussche dat hij geen weet heeft van dreigende sociale conflicten. Tijdens de onderhandelingen over het sociaal akkoord heeft de minister aangekondigd dat er een bijkomende besparing van 50 miljoen euro zal worden gerealiseerd. Aanvankelijk werd overwogen om een lineaire maatregel te nemen: één op vijf of twee op vijf personen die met pensioen gaan, zouden niet worden vervangen. Die maatregel is eruit gelaten omdat elke leidend ambtenaar zijn doelstelling moet bereiken en dat kan hij doen op de manier die hij de beste vindt. De leidend ambtenaren moeten hun verantwoordelijkheid opnemen en pas als ze dat niet doen, zal de Vlaamse Regering zelf optreden. Ondertussen is er contact geweest met de vakbonden, waarbij ze volledige kennis van zaken hebben gekregen over de inhoud. De minister hoopt dat de sociale rust behouden blijft.

Een overheid die het met minder mensen doet, is niet noodzakelijk een overheid die minder kwaliteitsvol of minder sterk is. De economische crisis heeft aangetoond dat een sterke overheid nodig is, dat men moet kunnen reguleren. De overheid moet de taken, waarover democratisch wordt beslist, zo efficiënt mogelijk uitvoeren. De minister is ervan overtuigd dat in het apparaat besparingen kunnen worden doorgevoerd. Dat zal er automatisch toe leiden dat de overheid meer zal moeten doen met minder mensen. Er komt elke dag wel een nieuwe taak bij binnen een of andere entiteit.

De minister geeft de externe audit van de lokale besturen als voorbeeld. Hij stapt af van het model van zijn voorganger waarbij de externe audit overlappend was met wat al gebeurt in de gemeenten door de financieel beheerder, de controle door de schepenen van Financiën, het college, de gemeenteraad en de gouverneur. Daarbovenop moet men niet

nog eens een dienst hebben van meer dan 300 mensen. Hij gaat naar een model waar men een soort IAVA heeft voor de lokale besturen die de processen van de gemeentebesturen doorlicht en ook forensisch optreedt. Het zal een korps vergen van enkele tientallen zeer degelijke mensen. Dat korps moet geleidelijk vorm krijgen door het vrijmaken van vte's binnen de agentschappen en de entiteiten. Het is een typisch voorbeeld van dat men meer gaat doen met minder mensen. Het moet gebeuren zonder dat er een vte bij komt.

Ook binnen de agentschappen moet men komen tot 5% minder. Het is een ommezwaai waarin niet alleen de leidend ambtenaar maar ook de medewerkers moeten meegaan. Er is altijd een bijna automatische groei geweest bij de overheid en de lokale besturen. In deze tijden kan dat echter niet meer. Als men nu het schip niet bijstuurt, komt men in serieuze problemen. Er zijn landen in de Europese Unie waar dramatisch wordt ingegrepen in het ambtenarenkorps en waar mensen worden afgedankt. In het sociaal akkoord dat de minister heeft gesloten, staat dat er geen naakte ontslagen komen.

De minister is blij dat men met de vakbonden tot akkoorden is gekomen zonder een dag staking. Ze zien in hoe moeilijk de situatie is en hoe in sommige Europese landen wordt opgetreden ten aanzien van het overheidsapparaat. De vakbond is een partner bij het streven naar een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid die zijn taken behoorlijk kan uitvoeren met voldoende gemotiveerde mensen.

Kwaliteitsvolle overheid

De kwaliteit wordt gemeten via de maturiteitsniveaus die moeten worden gehaald. Dat gaat vooral over risicobeheersing, wat automatisch leidt tot betere kwaliteit. Is de klant niet tevreden, dan zal die dat wel laten horen, of het nu om een overheidsdienst gaat of niet. Het is ook vooral een zaak voor de leidend ambtenaar die erop moet toezien dat de afgeleverde kwaliteit goed is. Dat is een zaak van aansturen en motiveren van mensen, zoals dat in elke organisatie het geval is. De minister staat open voor mogelijke bijkomende kwaliteitsmetingen, maar dat is niet zo eenvoudig. De leidend ambtenaren moeten de attitude aannemen om mensen te motiveren en mensen die goed werken, een pluim te geven. Dat is heel belangrijk in een overheidscultuur, maar dat gebeurt nog te weinig.

Controle, toezicht en integriteit

De Vlaamse overheid maakt volop werk van de single audit. Ook voor de lokale besturen wordt een controlesysteem uitgewerkt dat enigszins gelijkaardig is aan het Vlaamse. Er werd gepleit voor controles op voldoende hoog niveau en voor het wegwerken van risico's. Dat is op de eerste plaats een zaak van de leidend ambtenaar. Er zijn een aantal maatregelen ingevoerd, bijvoorbeeld om draaideurconstructies te vermijden. In een aantal gevallen is er sprake van een dubbele handtekening. Mensen die zich in kwetsbare posities bevinden, mogen niet te lang op die positie blijven. Er moet voor worden gezorgd dat ze een andere taak krijgen. De minister stelt dat geen enkel systeem fraudebestendig is. Fraude gebeurt ook in banken met zeer performante systemen van interne controle. Af en toe vinden daar spectaculaire misbruiken plaats. De Vlaamse overheid gaat die misbruiken op zo veel mogelijk manieren tegen. Men slaagt er ook in een integere overheid te zijn, maar men kan nooit vermijden dat er rotte appels zijn.

De minister besluit dat er een integriteitsbeleid is binnen de Vlaamse overheid. Een en ander is ook opgenomen in de deontologische code. De lijnmanagers worden geresponsabiliseerd om een integriteitsbeleid uit te werken op maat van hun entiteit, met de al aanhaalde maatregelen.

Rechtspositie personeel

Het naar elkaar laten toegroeien van de rechtsposities is een van de projecten van het moderne hr-beleid. Zolang de federale overheid geen maatregelen neemt om in de toe-

komst te komen tot eenvormige pensioenen voor statutairen, contractuelen en zelfstandigen, kan de Vlaamse overheid alleen maar bijkomende maatregelen nemen. Zo kan worden gedacht aan een tweede pensioenpijler. Die is principieel opgenomen in het sectoraal akkoord. Momenteel kan dat niet worden uitgevoerd, de overheid heeft daar ook de middelen niet voor. De gemeenten zijn daarmee begonnen, zij het op zeer bescheiden schaal. Het CAG heeft de opdracht gekregen om daar in het hr-beleid over na te denken.

Doelgroepenbeleid

Minister Bourgeois benadrukt dat er blijvend wordt ingezet op het doelgroepenbeleid. In moeilijke budgettaire tijden heeft hij de budgetten voor rendementsondersteuning en werkplaatsenondersteuning verhoogd. Er zijn maatregelen genomen waardoor mensen met een handicap kunnen worden aangeworven voor voorbehouden betrekkingen. Zij moeten dan niet deelnemen aan de selecties, precies omdat ze bij die selecties nooit zouden kunnen concurreren met mensen zonder handicap. Elk van die maatregelen zit in de managementovereenkomsten en in de beheersovereenkomsten. De leidend ambtenaren zijn daarvoor geresponsabiliseerd.

Hoewel er nog nooit zo veel op is ingezet en er vooruitgang wordt geboekt, stelt de minister dat het moeilijk blijft. Met de andere doelgroepen zullen de vooropgestelde targets wel worden gehaald. Hij moet vaststellen dat de doelstellingen van destijds voor de mensen met een handicap te hoog gegrepen zijn. Wellicht moet daar een andere norm worden gesteld. De minister staat in elk geval open voor voorbeelden van waar het wel gelukt is.

De Vlaamse overheid voert een inclusief beleid: het is niet omdat mensen een handicap hebben, dat ze niet kunnen meewerken. De leidend ambtenaren staan daar ook voor open, al moet ook worden opgemerkt dat dat niet altijd in elke entiteit gaat. Er zijn mooie voorbeelden van collega's die de betrokken persoon met bijvoorbeeld een visuele handicap ondersteunen en meehelpen. De minister wil de mensen bedanken die dat elke dag opnieuw doen: ter beschikking staan van collega's met een handicap om hen mee te laten gaan in de organisatie.

Minister Bourgeois beklemtoont dat hij dat met heel veel goede wil en een groot voluntarisme bekijkt. Er worden contacten gelegd met de dienst Emancipatiezaken en met de betrokken organisaties. Er worden heel wat maatregelen in lijn gebracht, en toch wordt hier, in tegenstelling tot het andere doelgroepenbeleid, niet voldoende vooruit gegaan in functie van de doelgroep. Er zouden meer mensen met een handicap effectief aan het werk zijn dan blijkt uit de cijfers, doordat niet iedereen zich wil laten registreren, maar dan nog blijven de doelstellingen veraf. Misschien moet de doelstelling dan worden bijgesteld, echter niet om erin te berusten. Na 2015 kan dan nog altijd worden bekeken of er een bijkomende doelstelling moet komen, die misschien wel realistisch is op dat moment.

Retentiebeleid – pensionering

Op de vraag naar het retentiebeleid, antwoordt de minister dat hij geen sleutels in handen heeft om mensen te dwingen om langer te werken. Dat is een federale bevoegdheid. In de discussies bij de federale regeringsvorming wordt voorgesteld om tegen 2020 te komen tot een rustpensioenleeftijd van 62 jaar. Dat vindt de minister te traag en te weinig. Hij zou dit graag kunnen bepalen als minister van Bestuurszaken en Binnenlands Bestuur. In de gemeentebesturen gaan personeelsleden gemiddeld op pensioen tussen 60 en 61 jaar. Veel loopbanen bedragen maar 35 jaar. De gemeenten zitten met een enorme pensioenlast opgezadeld en komen aankloppen bij de Vlaamse overheid. De pensioenkosten gaan voor de statutairen oplopen tot honderden miljoenen euro per jaar, niet gelijkmatig verdeeld over alle besturen. Ze hebben er belang bij om de mensen langer in dienst te houden, maar Vlaanderen kan dat niet verwezenlijken. Een en ander moet niet via een revolutie gebeuren, maar geleidelijk aan. Wat de minister in handen heeft, is het proberen te komen tot een mentaliteitsomslag.

In drie beleidsdomeinen werken de mensen nu tot 63 jaar of langer, zonder dat ze daartoe verplicht zijn. Het kan niet anders of daar zijn goede arbeidsomstandigheden, een goede werksfeer, mogelijkheid van telewerk. Dergelijke omstandigheden hangen daarmee samen. Er is een groot verschil tussen mensen die ernaar snakken om op zestig jaar te stoppen, en anderen die zich op zestig goed voelen en willen doorgaan. De minister kan mensen alleen maar stimuleren om daartoe te komen. Er moet een leeftijdsbewust beleid worden gevoerd. De voorzitter van het CAG werd aangeschreven met de vraag om goede praktijken uit te wisselen. Het kan puur toeval zijn, maar het kan ook dat in bepaalde beleidsdomeinen bepaalde maatregelen gelden, dat er een bepaalde sfeer is waardoor mensen langer werken.

De minister heeft niet meteen een pasklaar antwoord op de vraag naar het langdurig problematisch disfunctioneren. Hij heeft recent wel laten onderzoeken of er in de overheidsdiensten sprake is van ‘pensionitis’. Dat blijkt niet het geval te zijn. Er is een tijd geweest waar bepaalde mensen in overheidsdiensten stelden dat ze nog recht hadden op x aantal jaren ziekteverlof. Er blijkt in de Vlaamse overheid slechts een heel klein percentage van mensen te zijn die, voor ze met pensioen gingen, ziek waren. Er zijn natuurlijk altijd mensen die getroffen worden door zware tegenslag en daardoor langdurig niet kunnen functioneren, ten gevolge van een arbeidsongeval of psychische problemen enzovoort. Dat wordt allemaal zo goed mogelijk ingepast. Er wordt ook naar gestreefd om zoveel mogelijk misbruiken tegen te gaan. Via controles wordt nagegaan of bepaalde personen ook effectief ziek zijn. Het ziekteverzuim bij de Vlaamse overheid is niet groter dan bij andere grote organisaties in de privésector. Er is in ieder geval geen sprake van ‘pensionitis’.

Vlaams bestuursrechtscollege

Het Vlaamse bestuursrechtscollege is urgent. De minister draagt geen verantwoordelijkheid voor de werking van de bestaande colleges. Bij Ruimtelijke Ordening loopt het bijvoorbeeld goed fout. In het bestuursrechtscollege wil de minister zorgen voor een werklastmeting en voor de mogelijkheid van tuchtmaatregelen voor wie niet werkt. Bij Milieu is er geen achterstand, maar er zijn ook geen zaken. Er zijn zes rechters voor ongeveer evenveel zaken. Bij Ruimtelijke Ordening is het van bij het begin grondig fout gelopen om allerlei redenen. Dat is onaanvaardbaar, maar er kan niet worden opgetreden omdat het onafhankelijk is.

De minister herhaalt dat het bestuursrechtscollege er dringend moet komen. Hij wacht helemaal niet op de uitvoering van het Vlinderakkoord, misschien wordt het wel nooit geïmplementeerd. Maar dat is geen reden om te zeggen dat het ondertussen niet beter kan en moet. Het is jammer dat de zaken daar vastlopen.

De minister gaat een concept uitwerken waarbij iedereen over alle zaken moet kunnen oordelen. De magistraten moeten samenwerken. Er moeten referendarissen en vonnisvoorbereiders zijn, zodat er een soort eenheidsrechtbank komt. De minister maakt werk van het bestuursrechtscollege, maar dat is nog geen reden om intussen niet hard voort te werken.

Administratieve vereenvoudiging en kwaliteitsvolle regelgeving

Regelgevingsinitiatieven zijn één zaak, administratieve vereenvoudiging een andere. Als een nieuwe regel lasten genereert, wordt dat gemeten. Het parlement vraagt overigens zelf ook veel nieuwe regels. Weegt nieuwe regelgeving op in relatie tot de veroorzaakte administratieve lasten? Daarvoor is er de RIA.

In de vorige regeerperiode was er een vraag naar een decreet, maar de aangelegenheid kon eenvoudig worden geregeld met een omzendbrief. Daarom is er geen decreet gemaakt. Eerst moet de vraag worden gesteld of er een regel nodig is. Als dat zo is, moet die regel

zo helder mogelijk zijn, een zo goed mogelijke handhaving creëren en zo weinig mogelijk administratieve lasten.

De minister vindt dat er goede decreten komen van zijn administratie, dankzij de wetgevingscellen, maar hij ziet ook decreten die zijn uitbesteed en waaraan al heel veel reparaties zijn moeten gebeuren. De ambtenaren kunnen goed werk leveren. Niet alle wetgevingscellen werken op hetzelfde niveau, maar er is vooruitgang.

Er zijn 338 regelgevingsinitiatieven aangekondigd door de verschillende collega-ministers. Veel incidenten zorgen voor nieuwe regels, bijvoorbeeld in de kinderopvang. Er moesten nieuwe regels komen, een vergunningensysteem, controle enzovoort. Vaak gaat het om steekvlamwetgeving, regelgeving die inspeelt op een gebeurtenis of schandaal dat de voorpagina's van de media haalt, en dan wordt er gedacht dat het probleem met de regels is opgelost. Er moet ook evaluatie zijn. Het evalueren van wetgeving ziet de minister eerder als een zaak van het parlement.

De bedoeling van de EU-impactfiches is meer proactief bezig te zijn met de impact van wat uit de EU komt. Het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (vleva) volgt de Europese wetgeving proactief op, gaat na of er genoeg verbindingspunten zijn met de Vlaamse administratie en of de administraties tijdig genoeg starten met de implementatie van die wetgeving. De score van een aantal inbreukdossiers wordt telkens meegedeeld. De minister merkt op dat Vlaanderen niet de slechtste, maar ook niet de beste leerling van Europa is. Hij stelt vast dat de eurosceptische landen vaak de beste landen van Europa zijn in termen van implementatie van Europese regelgeving. Een aantal Vlaamse dossiers gaan wat minder goed vooruit. De impactanalyse kan dat proces wat versnellen en er voor zorgen dat er efficiënter wordt gewerkt.

Outsourcing

In antwoord op de opmerkingen van de heer De Loor over uitbestedingen en de mogelijk hogere kosten, stelt de minister stevige verminderingen te hebben doorgevoerd wat consultancy betreft. Hij is geen voorstander van het zomaar outsourcen. De wetgevingscellen bijvoorbeeld bieden kwaliteit en kunnen zich gerust meten met de privésector voor wat de voorbereiding van decreten betreft. Er zijn sectoren waarin men automatisch outsource, zoals de ICT-sector. Privébedrijven voeren heel dat systeem uit voor de overheid, en implementeren het ook. De minister vond bij zijn aantreden dat de overheid zelf te weinig mensen in huis had om dat allemaal te beheersen. Men mag niet afhankelijk worden van de privésector. Specialistische zaken moeten worden uitbesteed, maar binnen de overheid moet er voldoende kennis en kunde aanwezig zijn om aan te sturen, bestekken te controleren, te bekijken of de uitvoering correct is. Wat binnenskamers kan gebeuren, hoeft niet te worden uitbesteed. Dan moet men echter ook een overheid hebben die bewijst performant te zijn, kwaliteit te bieden en kostenefficiënt te zijn. In Openbare Werken wordt er natuurlijk elke dag uitbesteed: niemand pleit ervoor dat men zelf autosnelwegen zou aanleggen. Daar is een privésector voor.

Verzameling van data

Het frustreert de minister dat een aantal data inzake personeel, wagenpark, vastgoed enzovoort voor de ecoscores niet tijdig worden verkregen. In een groot bedrijf zijn zulke gegevens doorgaans meteen beschikbaar. Bij de Vlaamse overheid is dat echter niet het geval. Het Vlaams personeelssysteem (Vlimpers) is goed, maar wordt slechts in enkele entiteiten toegepast. Andere entiteiten hebben dat apart uitbesteed. Die systemen zijn echter niet compatibel. Dat is historisch zo gegroeid. Met Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) is die verkokering eigenlijk nog versterkt. De huidige regering probeert meer horizontaal te werken en meer data te verzamelen. De minister betreurt dat er voor een aantal entiteiten geen ecoscores beschikbaar waren, maar hij maakt er werk van om dat in orde te krijgen.

Transport van en naar het werk

De minister schat dat ongeveer 90 procent van de Vlaamse ambtenaren, de VAC's inbegrepen, met het openbaar vervoer naar het werk komt. Die VAC's zijn ook op loopafstand van de stations ingeplant. Verder komen een aantal mensen met de fiets. Zij krijgen daar per kilometer een fietsvergoeding voor. Voor sommigen is dat dagelijks een grote verplaatsing.

Het lijkt de minister zinvol om het autodelen te stimuleren als een aanvullend instrument. De praktische kant moet nog worden bekeken. Zo moeten er in de omgeving bijvoorbeeld Cambio-plaatsen aanwezig zijn. Volgens de minister zullen vooral de werknemers in de VAC's voor dat autodelen in aanmerking komen. Er zijn namelijk niet zoveel mensen die met de auto naar Brussel komen.

Overheidsopdrachten

Het samenwerkingsforum voor overheidsopdrachten is een juridisch ondersteuningscentrum, waar de stakeholders goede praktijken kunnen uitwisselen. De steden en gemeenten en ook de ondernemingswereld kunnen daarbij worden betrokken. Het is de bedoeling om 'best practices' bij elkaar te brengen, ervoor te zorgen dat er goede clausules worden opgenomen enzovoort. Het is niet zo dat de Vlaamse administratie ter beschikking staat van de lokale besturen om juridisch advies te geven. Provinciale buitendiensten van ABB hebben de opdracht om zoveel mogelijk ondersteunend te werken ten opzichte van de lokale besturen.

Kwaliteit van de maaltijden – fair trade

De heer Vanden Bussche heeft een verkeerd beeld van de duurzaamheid en de kwaliteit van de maaltijden. Uiteraard zijn er fair tradeproducten bij die duurzame producten, maar er zijn evenzeer seizoensgebonden Vlaamse producten bij. Het hoeft niet exotisch te zijn om te beantwoorden aan de criteria van duurzaamheid. Het gaat over biologische voeding, fair trade, seizoensproducten, Vlaamse streekproducten enzovoort. De moderne boeren zijn daar trouwens enthousiast over. De maaltijden beantwoorden zeker aan de kwaliteitsnormen. De minister nodigt de heer Vanden Bussche uit om in een van de restaurants te komen eten en zijn oordeel te vellen.

3. Moties van aanbeveling

Tot besluit van het debat over de beleidsbrief Bestuurszaken werd een motie van aanbeveling schriftelijk aangekondigd door de heren Marnic De Meulemeester en Marc Vanden Bussche en mevrouw Annick De Ridder.

4. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2012 (bevoegdheid Bestuurszaken van minister Bourgeois) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 8 stemmen tegen 2.

Annick DE RIDDER,
voorzitter

Kurt DE LOOR
Ward KENNES
Fatma PEHLIVAN
Lieven DEHANDSCHUTTER,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap voor Binnenlands Bestuur
ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
AFM	Agentschap voor Facilitair Management
AGIV	Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen
AIDEX	internationale beurs en conferentie van humanitaire hulp en ontwikkeling
aTOS	Afdeling Toeristisch Ondernemen en Strategische Goederen
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
bnp	bruto nationaal product
BO	begrotingsopmaak
btw	belasting over de toegevoegde waarde
CAG	College van Ambtenaren-Generaal
CELB	Commissie Efficiëntiewinst voor de Lokale Besturen
CIB	Confederatie van Immobiliënberoepen
CORVE	Coördinatiecel Vlaams e-government
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAC	derde arbeidscircuit
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid
DSI	Digitaal Stedenbouwkundig Informatieplatform
EGTS	Europese groepering voor territoriale samenwerking
EIF	Europees Integratiefonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EU	Europese Unie
EVA	extern verzelfstandigd agentschap
FARO	Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed
FOD	Federale Overheidsdienst
GDI	Geografische Data-Infrastructuur
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid
hr	human resources
IAVA	Interne Audit van de Vlaamse Administratie
ICT	informatie- en communicatietechnologie
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IPDC	interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus
IPI	interdepartementale projectgroep inburgering
IS	interne stromen
K.U.Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
KB	koninklijk besluit
KBI	Kruispuntbank Inburgering
KMDA	Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde van Antwerpen
KPMG	Klynveld, Peat, Marwick en Goerdeler, accountants- en adviesorganisatie
LO	loopbaanoriëntering
LOM-LEM	luchthavenontwikkelingsmaatschappij–luchthavenexploitatiemaatschappij
MAGDA	maximale gegevensdeling tussen administraties
MAS	Museum aan de Stroom
MICE	Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions
MO	maatschappelijke oriëntatie
MOD	Managementondersteunende Diensten
MOE	Midden- en Oost-Europa
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NBTC	Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen
NCPI	National Contact Point Integration
NGK	niet-gesplitste kredieten
NMBS	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn

P&O	personeel en organisatie
PDOS	Pensioendienst voor de Overheidssector
PR	provisies
PTO	provinciale toeristische organisaties
RIA	reguleringsimpactanalyse
RIE	reguleringsimpactevaluatie
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
TRP	toeristisch-recreatieve projecten
Ugent	Universiteit Gent
UNIZO	Unie van Zelfstandige Ondernemers
UNWTO	United Nations World Tourism Organization
VAC	Vlaams administratief centrum
VAK	vastleggingskredieten
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskredieten
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VLAM	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing
vleva	Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
Vlimpers	Vlaams intermodulair personeelssysteem
VLIS	Vlaams LogiesInformatieSysteem
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalenten
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVR	Vereniging Vlaamse Reisbureaus
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WO I	Eerste Wereldoorlog